

Dadansoddi ar gyfer Polisi

Analysis for Policy

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ymchwil gymdeithasol

Rhif: 68/2013

www.cymru.gov.uk

Llwybrau Dysgu 14-19: adolygiad o deithio i ddysgwyr

Llwybrau Dysgu 14-19: adolygiad o deithio i ddysgwyr

Ymchwil BMG

Sylwadau'r ymchwilydd a fynegir yn yr adroddiad hwn, ac nid rhai Llywodraeth Cymru o anghenraid

I gael mwy o wybodaeth, cysylltwch â:

Kate Allen

Adran Addysg a Sgiliau

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

Rhif ffôn: 02920 825837

E-bost: Kate.Allen2@wales.gsi.gov.uk

Ymchwil Gymdeithasol Llywodraeth Cymru, 2013

ISBN 978-1-4734-0483-0

© Hawlfraint y Goron 2013

Diolchiadau

Hoffai'r awduron ddiolch am y cymorth a chynghor a ddarparwyd yn ystod y prosiect gan Lywodraeth Cymru. Yn benodol, hoffem ddiolch i Kate Allen a Rebecca Olney am eu harbenigedd a'u cefnogaeth i'r prosiect ymchwil hwn.

Hoffem ddiolch i Gydgyssylltwyr y Rhwydweithiau 14-19 am eu cymorth i hybu'r gwaith ymchwil hwn ymhlith ysgolion ac am gymryd rhan mewn cyfweiliadau manwl.

Hoffem ddiolch yn arbennig hefyd i holl Swyddogion Cludiant yr Awdurdod Lleol, staff yr ysgolion a'r dysgwyr a neilltuodd eu hamser gwerthfawr i gymryd rhan mewn arolwg a chyfweiliadau manwl a grwpiau trafod.

Tabl Cynnwys

Crynodeb Gweithredol	4
1 Cyflwyniad	10
2 Hyd a lled a natur y patrwm teithio presennol.....	22
3 Effeithiau trefniadau teithio ar ddewisiadau'r cwricwlwm a dysgu	41
4 Strategaethau rheoli ac arfer da	68
5 Newid parhaus ac yn y dyfodol.....	76
6 Canfyddiadau allweddol, casgliadau ac argymhellion	82
Atodiad A: Proffil ymatebwyr yr arolwg	90
Atodiad B: Cwestiynau'r arolwg	94
Atodiad C: Canllaw i'r pynciau ar gyfer rhanddeiliaid	117
Atodiad Ch:Canllaw i'r drafodaeth ar gyfer grwpiau dysgwyr	123
Atodiad D: Tabl y Ffigurau	126
Atodiad Dd: Tabl y Tablau.....	127

Crynodeb Gweithredol

Cyflwyniad a chyd-destun

Bwriad cyflwyno Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 oedd sicrhau bod dewis ehangach a hyblygrwydd o ran rhaglenni a ffyrdd o ddysgu ar gael i ddysgwyr. Roedd hyn yn rhan o bolisi ehangach gan Lywodraeth Cymru i drawsnewid darpariaeth dysgu trwy ddatblygu fframweithiau Llwybrau Dysgu 14-19. Roedd y Mesur yn cyflwyno gofyniad i ysgolion ddarparu o leiaf 30 o gyrsiau addysgol a galwedigaethol i ddysgwyr 14-16 a 16-18 oed ddewis o'u plith. Ni all llawer o ysgolion fforddio cynnig yr amrywiaeth hon ar eu pennau eu hunain. O ganlyniad, roedd tri dull posibl ar gael er mwyn sicrhau bod hyn yn ymarferol:

- Atebion electronig: Rhith-amgylcheddau Dysgu trwy ddefnyddio adnoddau'r rhyngwrdd i gefnogi sefyllfaoedd dysgu a/neu gynadleddau fideo o sesiynau addysgu rhwng lleoliadau.
- Athrawon peripatetig a sefydliadau'n rhannu'r costau.
- Trefniadau cludo sy'n caniatáu i ddysgwyr o fwy nag un o'r sefydliadau deithio i leoliad dysgu arall ac astudio gyda'i gilydd am ran o'r wythnos ysgol/coleg.

Mae rhwydweithiau 14-19 yn cynorthwyo i sicrhau'r amrywiaeth o raglenni a chymorth sydd ei hangen i sicrhau bod holl elfennau'r Llwybrau Dysgu ar gael i'r dysgwyr ac maent wedi cynorthwyo ysgolion i ddatblygu 'clystyrau' ar gyfer cyflwyno cwricwlwm a rennir, gan sicrhau bod unrhyw un o'r 30 o gyrsiau a gynigir yn yr ardal ar gael i'r dysgwyr.

O ystyried y cefndir hwnnw, mae'r adolygiad hwn yn ystyried pa un a yw'r teithio ychwanegol rhwng sefydliadau, o ganlyniad i '30 dewis' y Mesur, wedi cael unrhyw effaith ar ddysgwyr, athrawon, darlithwyr, ac awdurdodau lleol, ac os ydyw, i ba raddau.

Dull gweithio

Er mwyn bodloni nodau ac amcanion y gwaith ymchwil, defnyddiwyd cymysgedd o ddulliau gan gynnwys:

- Dadansoddi gwybodaeth reoli a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru.
- Arolwg ar-lein ar gyfer ysgolion unigol a gwblhawyd gan yr unigolyn â chyfrifoldeb dros deithio i ddysgwyr mewn 65 o ysgolion uwchradd.
- Ymgynghoriadau ansoddol (gan gynnwys cyfweiliadau manwl â chynrychiolwyr rhwydweithiau, swyddogion cludiant ac uwch athrawon a grwpiau trafod gyda dysgwyr) mewn wyth ardal glwstwr.

Prif ganfyddiadau a chasgliadau'r gwaith ymchwil

Cyflwynir y prif ganfyddiadau a chasgliadau ynglŷn â hyd a lled ac effaith y cynnydd mewn teithio sy'n deillio o Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 dan gyfres o benawdau sydd wedi eu seilio ar gwestiynau allweddol y gwaith ymchwil.

Nifer y dysgwyr sy'n teithio a phatrwm y teithio

- Mae'r gwaith ymchwil yn dangos bod angen i un o bob pump o'r dysgwyr deithio i sefydliadau eraill er mwyn dilyn o leiaf un o'r cyrsiau y maent wedi'u dewis. Ar gyfartaledd, mae 44 o ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 fesul ysgol yn teithio, a 23 o ddysgwyr y chweched dosbarth fesul ysgol yn teithio.
- Bysiau a choetsys oedd y brif ffynhonnell unigol o gludiant a ddefnyddid gan ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth i deithio. Swyddogion Cludiant yr Awdurdod Lleol, yn hytrach nag ysgolion, oedd yn gyfrifol gan amlaf am drefnu a gweinyddu'r contractau hyn.
- Roedd teithio yn fwy cyffredin ymysg dysgwyr y chweched dosbarth, ac roeddent hefyd yn teithio 3 milltir yn bellach ar gyfartaledd na dysgwyr Cyfnod Allweddol 4.

Effaith teithio a chludiant ar ddysgwyr

- Canfu'r gwaith ymchwil fod dysgwyr yn aml yn colli'r 5-10 munud cyntaf o'r gwersi ar sawl achlysur oherwydd problemau traffig neu gludiant, a bod hynny'n tarfu ar y dysgwyr a oedd yn hwyr ac ar y dysgwyr eraill a oedd yn y dosbarth.
- Roedd y ffaith bod y dysgwyr yn teithio mwy o filltiroedd yn eu galluogi i ddilyn amrywiaeth o wahanol gyrsiau, a'r rheini gan amlaf yn gyrsiau galwedigaethol megis adeiladu, gwallt a harddwch, ac iechyd a gofal cymdeithasol.
- Roedd athrawon o'r farn fod perfformiad academaidd dysgwyr a oedd yn teithio ar yr un lefel yn eu prif ysgol a'r ysgol yr oeddent yn teithio iddi. Roedd yr athrawon o'r farn mai'r rheswm am hynny oedd bod y dysgwyr yn astudio cyrsiau yr oedd ganddynt ddiddordeb penodol ynddynt a'u bod felly yn rhoi ymdrech arbennig o ran ymddygiad a pherfformiad.

Yr effaith ar y cyrsiau yn sgil yr angen i deithio mwy

- Hysbysodd athrawon y ceir effaith gadarnhaol o ran y ffaith fod myfyrwyr a oedd yn teithio o sefydliadau eraill yn rhai mwy brwdfrydig yn gyffredinol. Fodd bynnag, soniwyd am rai materion negyddol hefyd:
 - Achosion o darfu wrth i ddysgwyr gyrraedd yn hwyr.
 - Angen am fwy o gynllunio.
 - Llai o gyfleoedd i gael cymorth a chynghor y tu allan i oriau gwersi ystafell ddosbarth.

I ba raddau y mae dysgwyr yn anfodlon teithio, ac o bosibl, o ganlyniad i hynny yn methu â manteisio ar y dewis ehangach o gyrsiau

- Y ffactor bwysicaf i ddysgwyr oedd gallu astudio'r cyrsiau a oedd yn fwyaf diddorol iddynt. Er mwyn gwneud hyn, roeddent yn fodlon teithio, er na fyddai'n rhaid iddynt wneud hynny yn ddelfrydol.
- Roedd athrawon o'r farn mai dysgwyr y chweched dosbarth oedd yn fwyaf anfodlon teithio i wahanol sefydliadau, ond nid oeddent yn ystyried bod hyn yn broblem sylweddol nac arwyddocaol iawn.

Y prif ffactorau sy'n rhwystro dysgwyr rhag teithio

- Y prif ffactorau y soniodd athrawon amdanynt a oedd yn rhwystro dysgwyr rhag teithio oedd:
 - Anawsterau ynglŷn ag amserlennu
 - Cost y cludiant ar gyfer manteisio ar y ddarpariaeth mewn lleoliadau darparwyr eraill
 - Cysylltiadau cludiant cyhoeddus gwael
 - Amser teithio hir
 - Barn negyddol gan rieni
 - Myfyrwyr yn anfodlon teithio

Sut y mae Awdurdodau Lleol yn ceisio lleihau lefelau teithio ymysg dysgwyr, athrawon a darlithwyr

- Aeth partneriaid rhwydweithiau ati i nodi'r cyfleoedd mwyaf cyfleus ar gyfer gweithio mewn partneriaeth, er mwyn sicrhau cyn lleied â phosibl o deithio gan naill ai ddysgwyr neu athrawon peripatetig.
- Mae technegau eraill ar gyfer lleihau lefel y teithio, megis atebion electronig ac athrawon peripatetig, wedi bod yn llai cyffredin na theithio gan ddysgwyr.
- Mae trafodaethau ansoddol yn awgrymu mai mewn ysgolion ardaloedd gwledig yn bennaf y mae athrawon peripatetig wedi eu defnyddio, a hynny ond mewn rhai achosion.

Costau cludiant ychwanegol i Awdurdodau Lleol ac ysgolion wrth iddynt fodloni gofynion Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru)

- Mewn rhai achosion, nododd yr Awdurdodau Lleol eu bod wedi defnyddio eu grant cludiant 14-19 ar gyfer ariannu teithio i ddysgwyr ond bod arian o gyllidebau cyffredinol yr ysgol wedi'i ddefnyddio'n aml i gyfrannu at y costau teithio.
- Roedd y rhai hynny a oedd wedi gwneud defnydd helaeth o gludiant cyhoeddus wedi canfod bod eu costau'n is, tra bo'r rhai a oedd yn defnyddio tacsis a chludiant preifat arall (yn enwedig mewn ardaloedd gwledig) wedi canfod bod eu costau'n uwch.

- Roedd Swyddogion Cludiant yr Awdurdodau Lleol yn sicrhau bod eu costau'n cael eu cadw'n isel trwy archwilio contractau i wneud yn siŵr bod cwmnïau llogi coetsys a bysiau yn breifat yn cydymffurfio, ac archwilio'r posibilrwydd o ddefnyddio cludiant cyhoeddus yn fwy aml.

Yr effaith ariannol ar ysgolion a Chonsortia yn sgil diddymu grantiau 14-19 yn raddol

- Mae Swyddogion Cludiant yr Awdurdodau Lleol a chynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14-19 yn nodi mai ariannu teithio i ddysgwyr rhwng sefydliadau yw eu her fwyaf o ran cludiant yn ystod y flwyddyn nesaf. Credir y bydd y baich ariannol o gyllido cludiant yn disgyn ar yr ysgolion a'r dysgwyr.
- Roedd pryder ymysg uwch athrawon a chynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14-19 y gallai partneriaethau ymysg Consortiau a chlystyrau chwalu oherwydd costau uwch a'r anallu i'w talu.
- Nid yw effeithiau ariannol y grantiau gostyngedig i'r Consortia wedi eu teimlo ym mhob ardal hyd yma oherwydd y dyrannwyd grant cludiant uwch yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.
- Mae sawl Awdurdod Lleol yn gweithio ar hyn o bryd i ganfod ffordd o ariannu cludiant pan fydd y grantiau cyffredinol 14-19 yn cael eu cwtogi eto. Bydd hyn yn bennaf yn cynnwys chwilio am fwy o arian gan yr Awdurdod Lleol ei hun a chan ysgolion.
- Roedd rhai swyddogion cludiant yn credu y gellid rhoi rhagor o ystyriaeth i ddefnyddio athrawon peripatetig a thechnegau electronig fel atebion rhannol o leiaf i'r her ariannu.

Trefniadau effeithiol i gynorthwyo i sefydlu arfer da

- Yn ystod cyfweiliadau ag ysgolion a chynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14-19, canfuwyd bod partneriaethau lleol wedi bod yn gweithio'n dda gyda'i gilydd. Roedd partneriaethau a oedd eisoes wedi eu sefydlu yn cael eu defnyddio i sicrhau bod y clystyrau o ysgolion yr oedd y dysgwyr yn teithio ynddynt yn ddaearyddol gydlynol a'u bod yn cynnig dewis digonol i'r dysgwyr. Roedd cyfarfodydd rheolaidd rhwng aelodau

o'r partneriaethau yn sicrhau cyfathrebu a phroses gwneud penderfyniadau effeithiol ynglŷn â pha gyrsiau a gynigid a beth oedd y trefniadau ar eu cyfer.

- Yn ystod y cyfweiliadau ansoddol, canfuwyd bod partneriaid yn tueddu i fod yn fwy bodlon ar eu trefniadau pan fo cysylltiadau da a chyfathrebu aml ac effeithiol rhwng yr ysgolion, cynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14-19 a Swyddogion Cludiant yr Awdurdodau Lleol.

Argymhellion

Gwneir yr argymhellion canlynol yn sgil canfyddiadau'r gwaith ymchwil hwn:

- Mae angen newid rhywfaint ar y dulliau presennol o gasglu data rheoli, er mwyn sefydlu dull mwy systematig o bennu nifer y dysgwyr sy'n teithio.
- Dylid sicrhau bod cyfleoedd yn parhau i fod ar gael i ddysgwyr astudio pynciau sydd o ddiddordeb arbennig iddynt, er mwyn sicrhau ymgysylltiad parhaus a chyrhaeddiad cyson.
- Pan fo ardaloedd lleol yn teimlo bod angen hynny, dylid cynnal mwy o drafodaethau yn y rhwydweithiau er mwyn canfod pa un a oes gwahanol raglenni teithio, strwythurau amserlennu, mathau o gludiant, a llwybrau ar gael a fyddai o fudd i gyfyngu ar yr amser y mae myfyrwyr yn ei dreulio'n teithio.
- Dylid gwneud mwy o waith i lwyr ddeall unrhyw resymau gan y dysgwyr dros beidio â bod eisiau teithio, er enghraifft a ydynt yn llwyr ymwybodol o'r amseroedd a'r mathau o gludiant dan sylw, a pha un a yw'r rhain yn rhwystrau 'gwirioneddol' ynteu'n rhai 'tybiedig'. Pan fo rhwystrau 'tybiedig' yn bodoli, gellid rhoi sylw i'r rhain trwy roi mwy o wybodaeth i'r dysgwyr am natur y teithio, rhoi cynnig ymlaen llaw ar y llwybrau teithio y bwriedir eu defnyddio, a sesiynau rhagflas o bosibl yn yr ysgolion y byddent yn teithio iddynt.
- Dylid gwneud mwy o waith i lwyr ddeall y posibilrwydd o wneud defnydd mwy eang o athrawon peripatetig ac atebion electronig, a chostau hynny. Dylid hefyd archwilio'n fwy manwl gyfyngiadau'r dulliau

hyn ac i ba raddau y mae'r rhain yn rhwystrau 'gwirioneddol' ynteu'n rhwystrau 'tybiedig'.

- Dylid rhannu arfer gorau ymysg rhwydweithiau lleol, er mwyn sicrhau y defnyddir dulliau o gadw costau cludiant yn isel a chynnal trefniadau partneriaethau a chludiant llwyddiannus, pan fo angen.

1 Cyflwyniad

Cyd-destun

- 1.1 Ymrwymodd Llywodraeth Cymru i drawsnewid y ddarpariaeth ar gyfer dysgwyr 14-19 mlwydd oed yn dilyn cyhoeddiad 'Y Wlad sy'n Dysgu: Gweledigaeth ar Waith'¹ yn 2006. Y nod oedd sicrhau bod:

'95% o'r bobl ifanc, erbyn iddynt fod yn 25 oed, i fod yn barod am gyflogaeth dra medrus ac/neu addysg bellach neu uwch erbyn 2015.'

- 1.2 Nod Llywodraeth Cymru oedd cyflawni trawsnewidiad trwy ddatblygu fframweithiau Llwybr Dysgu 14-19. Mae'r fframweithiau hyn yn cyfuno chwe elfen sydd, gyda'i gilydd, yn ceisio sicrhau bod pob dysgwr yn derbyn y cydbwysedd o brofiadau dysgu sy'n bodloni ei anghenion yn y ffordd orau. Dyma'r elfennau:

- Llwybrau Dysgu Unigol ar gyfer bodloni anghenion pob myfyriwr;
- Mwy o ddewis a hyblygrwydd yn y rhaglenni dysgu a'r ffyrdd o ddysgu, o ddewislen gydweithredol;
- Craidd Dysgu sy'n parhau o 14 i 19 oed ble bynnag y mae pobl ifanc yn dysgu, ac sy'n cynnwys sgiliau, gwybodaeth, dealltwriaeth, agweddau a gwerthoedd, yn ogystal â phrofiadau cyffredin;
- Cymorth anogwr dysgu;
- Cymorth personol; a
- Chymorth ac arweiniad diduedd ynglŷn â gyrfaedd.

- 1.3 Rhoddwyd sylwedd ymarferol i'r ail o'r rhain, sef yr egwyddor o 'Fwy o ddewis a hyblygrwydd yn y rhaglenni dysgu a'r ffyrdd o ddysgu' gan Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009, a gyflwynodd ofyniad i ysgolion ddarparu o leiaf 30 o gyrsiau addysgol a galwedigaethol i ddysgwyr 14-16 a 16-18 ddewis o'u plith yn achos y ddau. Ni all llawer o ysgolion fforddio cynnig yr amrywiaeth hon ar eu pennau eu hunain; yn anaml y ceir digon o ddysgwyr, yn enwedig yn y chweched dosbarth, i gefnogi dewisiadau cyrsiau lleiafrifol am gost economaidd hyfyw.

¹ Llywodraeth Cymru. (2006). *Y Wlad sy'n Dysgu: Gweledigaeth ar Waith*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru.

- 1.4 Awgrymwyd tri dull yn y Mesur y gellid eu defnyddio i wneud 'economeg darpariaeth' yn hyfyw mewn egwyddor:
- Atebion electronig: Rhith-amgylcheddau Dysgu, trwy ddefnyddio adnoddau'r rhyngrwyd i gefnogi sefyllfaoedd dysgu a/neu gynadleddau fideo o sesiynau addysgu rhwng lleoliadau.
 - Athrawon peripatetig a sefydliadau'n rhannu'r costau.
 - Trefniadau cludiant sy'n caniatáu i ddysgwyr o fwy nag un o'r sefydliadau astudio gyda'i gilydd am ran o'r wythnos ysgol/coleg.
- 1.5 Cyn y Mesur, nodwyd bod y defnydd o ddulliau electronig yn gyfyngedig. Adroddodd Estyn² yn 2008 nad oedd Rhith-amgylcheddau dysgu wedi cael fawr o effaith o ran ehangu dewisiadau i ddysgwyr a bod effaith cynadleddau fideo 'wedi'i chyfyngu i nifer fach o gyrsiau Safon Uwch ychwanegol'; ac nad yw'r defnydd o athrawon peripatetig yn arbed symiau mawr o arian (gan fod grwpiau dysgwyr yn parhau i fod yn fychan). Yn y bôn, roedd y baich o greu dewis yn disgyn ar gludo dysgwyr ar adeg cyflwyno'r Mesur yn 2009. Derbynnir y gallai ymyriadau mwy diweddar o ran polisïau a rhaglenni, megis cyflwyno Hwb – Llwyfan Dysgu Cymru Gyfan – ym mis Rhagfyr 2012, effeithio'n fawr ar y defnydd o Rith-amgylcheddau dysgu yn y dyfodol, ond nid oes gwerthusiad o hyd a lled ei ddefnydd ar gael i'r cyhoedd ar hyn o bryd.
- 1.6 Fodd bynnag, mae gan gludiant ei gostau ei hun, a gall amser teithio leihau'r amser sydd ar gael ar gyfer addysgu. Mewn ardaloedd gwledig yn arbennig, gall costau fod yn uchel ac amseroedd teithio fod yn sylweddol (e.e. mwy nag awr), a gallai hyn fod yn rhwystr i rai disgyblion sy'n dychwelyd i addysg ôl-16.³
- 1.7 Mae'r fenter Llwybrau Dysgu 14-19, a gyflwynwyd yn 2006, wedi ei chyflwyno trwy Rwydweithiau Dysgu 14-19. Mae'r partneriaethau strategol hyn yn cynnwys cynrychiolwyr o sectorau priodol, megis adrannau addysg Awdurdodau Lleol, ysgolion, colegau, darparwyr

² Estyn (2008), *Dewis a hyblygrwyd i ddysgwyr 14-19 oed*, Caerdydd: Llywodraeth Cymru.

³ Er enghraifft, dywedodd Cyngor Sir Ceredigion (mewn ymateb yn 2010 i ymgynghoriad y Cynulliad ar Fesur 2009) ymhlith pethau eraill fod Ceredigion yn gwario £465 fesul disgybl ar gludiant o'i gymharu â £109 yng Nghaerdydd, bod disgyblion yn cael cosb amser teithio wrth ymuno â'r Chweched Dosbarth, ac y gallai amseroedd teithio hir rwystro rhai disgyblion rhag dychwelyd i addysg ôl 16.

hyfforddiant a Gyrfa Cymru (y sefydliad a gontractiwyd gan Lywodraeth Cymru yn bennaf ar gyfer darparu gwybodaeth, cyngor ac arweiniad i gefnogi datblygiad addysgol ac ym maes gyrfaedd ar draws Cymru). Mae'r Rhwydweithiau 14-19 yn helpu i sicrhau'r ystod o raglenni a chefnogaeth sydd ei angen ar gyfer gwneud yn siŵr bod holl elfennau'r Llwybrau Dysgu ar gael i'r dysgwyr, ac maent wedi cynorthwyo ysgolion i ddatblygu 'cystyrau' sy'n eu galluogi i gyflwyno cwricwlwm a rennir, gan ganiatáu i'r dysgwyr ddilyn unrhyw un o'r 30 o gyrsiau sydd ar gael yn yr ardal.

- 1.8 Mae 22 o Rwydweithiau Dysgu ar gael yng Nghymru, ac maent wedi eu seilio ar ffiniau ardaloedd yr Awdurdodau Lleol. Fodd bynnag, yn 2012, cymerwyd camau i sefydlu trefniadau rhwydweithiau rhanbarthol cyffredinol ar gyfer y Llwybrau Dysgu 14-19. Mae'r trefniadau rhanbarthol hyn yn adlewyrchu rhanbarthau Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru:

- Gogledd Cymru (Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir y Fflint, Wrecsam, Sir Ddinbych)
- De, Gorllewin a Chanolbarth Cymru (Sir Benfro, Ceredigion, Sir Gaerfyrddin, Powys, Abertawe, Castell-nedd Port Talbot)
- Canol De Cymru (Pen-y-bont ar Ogwr, Bro Morgannwg, Caerdydd, Rhondda Cynon Taf, Merthyr Tudful)
- De-ddwyrain Cymru (Casnewydd, Caerffili, Torfaen, Blaenau Gwent, Sir Fynwy)

- 1.9 Fodd bynnag, mae'r rhanbarthau hyn yn wahanol i ardaloedd y Consortia Trafnidiaeth Rhanbarthol lle y trefnir cludiant ysgol gan amlaf ar lefel ranbarthol. Mae'r Consortia Trafnidiaeth yn cynnwys:

- Trafnidiaeth Canolbarth Cymru sy'n cynnwys Powys, Ceredigion, a dalgylch Meirionnydd o Wynedd.
- Taith – Consortiwm Gogledd Cymru. Mae'n cynnwys: Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Gwynedd (ac eithrio dalgylch Meirionnydd), Ynys Môn, a Wrecsam.
- Consortiwm Cludiant Integredig De-orllewin Cymru sy'n cynnwys: Sir Benfro, Sir Gaerfyrddin, Abertawe, a Chastell-nedd Port Talbot.

- Cynghrais Trafnidiaeth De-ddwyrain Cymru sy'n cynnwys: Blaenau Gwent, Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, Caerdydd, Merthyr Tudful, Sir Fynwy, Casnewydd, Rhondda Cynon Taf, Torfaen, a Bro Morgannwg.

1.10 Yn rhan o'i ymchwiliad i weithrediad y Mesur, argymhellodd Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc Cynulliad Cenedlaethol Cymru y dylai Llywodraeth Cymru adolygu hyd a lled ac effaith y cynnydd o ran teithio a chludiant a ddigwyddodd yn sgil cyflwyno'r Mesur. Derbyniodd y Gweinidog Addysg yr argymhelliad hwn, a'r meysydd penodol i'w hystyried a argymhellwyd gan y pwyllgor sy'n ffurfio nodau ac amcanion y gwaith ymchwil hwn.

Nodau ac Amcanion

1.11 O ystyried y cefndir hwnnw, mae'r adolygiad hwn yn ystyried pa un a yw'r teithio ychwanegol rhwng sefydliadau, a ddeilliodd o ofyniad '30 dewis' y Mesur, wedi cael unrhyw effaith ar ddysgwyr, athrawon, a darlithwyr, ac os ydyw, i ba raddau.

Mae'r adolygiad yn:

- Ceisio cadarnhau nifer y dysgwyr sy'n teithio i safleoedd heblaw am eu hysgol/coleg cofrestredig i astudio'r cwrs y maent wedi'i ddewis;
- Cadarnhau effaith teithio a chludiant ar y dysgwyr, gan ystyried unrhyw wahaniaethau rhwng dysgwyr 14-16 oed a'r rhai 16-18 oed;
- Cadarnhau'r amser y mae athrawon/darlithwyr yn ei dreulio'n teithio;
- Ymchwilio i effaith unrhyw ofynion teithio cynyddol ar athrawon / darlithwyr;
- Ymchwilio i faint o ddysgwyr sy'n anfodlon teithio, ac o ganlyniad i hynny, a allai fethu â manteisio ar ystod lawn y dewis ehangach o gyrsiau;
- Nodi'r prif ffactorau sy'n rhwystro dysgwyr rhag teithio;
- Asesu pa un a yw problemau ynglŷn â theithio yn cyflwyno her fwy i grwpiau penodol o ddysgwyr;
- Ystyried sut y mae'r Awdurdodau Lleol yn ceisio lleihau'r teithio a wneir gan y dysgwyr, athrawon a darlithwyr; ac
- Archwilio'r defnydd o fentrau megis dysgu digidol, cynadleddau fideo, a dysgu cyfunol fel modd o leihau'r angen i deithio.

- 1.12 Archwilir y prif nodau ac amcanion hyn yn yr adroddiad drwyddo draw, ond dylid nodi bod y canfyddiadau'n gyfyngedig o ran pa un a oedd problemau teithio yn cyflwyno her fwy i grwpiau penodol o ddysgwyr, gan fod maint bach y samplau yn yr arolwg ar-lein wedi atal dadansoddiad manwl gan gymharu grwpiau penodol. O ganlyniad, roedd y canfyddiadau yn cynnwys prif heriau i grwpiau penodol, er enghraifft ysgolion â gwahanol gyfryngau iaith, a nodwyd trwy gyfweiliadau ansoddol, ac o ganlyniad mae'n bosibl nad ydynt ond yn adlewyrchu ardaloedd ac ysgolion penodol y cafwyd ymgysylltiad ansoddol â nhw.
- 1.13 Yn ogystal, mae'r adolygiad hwn yn asesu effaith y Mesur ar drefniadau cludiant yr Awdurdodau Lleol a gallu systemau cludiant yr Awdurdodau Lleol i gyflawni eu dyletswyddau o ran teithio i ddysgwyr trwy drefniadau cydweithredol. Er mwyn gwneud hynny, mae'n archwilio:
- Costau cludiant ychwanegol i'r Awdurdodau Lleol ac ysgolion er mwyn bodloni gofynion Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru);
 - Costau cymharol darparu mwy o gludiant mewn ardaloedd gwledig a threfol;
 - Yr effaith ariannol ar rwydweithiau, wrth i'r grantiau 14-19 gael eu diddymu'n raddol;
 - Yr effaith y bydd diddymu'r grantiau 14-19 yn raddol yn ei chael ar gynlluniau cludiant yr Awdurdodau Lleol;
 - Y prif heriau a wynebwr gan yr Awdurdodau Lleol ar gyfer bodloni galw cynyddol am gludiant; a
 - Threfniadau effeithiol i lywio arfer da yn y dyfodol.
- 1.14 Bydd yr adolygiad yn cael ei ddefnyddio i helpu i gyfrannu at asesiad o'r polisi yn y dyfodol, gan gynnwys adolygiad o ofynion y cwricwlwm yn lleol.

Dull gweithio

- 1.15 Er mwyn bodloni nodau ac amcanion y gwaith ymchwil, cytunwyd mai'r peth mwyaf priodol fyddai defnyddio cymysgedd o ddulliau, gan gynnwys:
- Dadansoddiad o wybodaeth rheoli.

- Arolwg ar-lein o ysgolion.
- Gwaith ymchwil ansoddol, gan gynnwys cyfweiliadau manwl a grwpiau trafod â rhanddeiliaid allweddol.

Dadansoddi gwybodaeth reoli

1.16 Yn dilyn cyfarfod cychwynnol rhwng BMG a Llywodraeth Cymru, darparwyd gwybodaeth reoli yn ymwneud â'r cyrsiau a gynigid lle y mae angen teithio ar eu cyfer, yn ogystal â'r dull o ariannu'r cludiant ar gyfer y cyrsiau hyn. Cynhaliwyd dadansoddiad o'r data canlynol:

- Dyranid y grant ar gyfer Llwybrau Dysgu 14-19 yn 2011-2013 fesul ardal leol, rhanbarth a grŵp oedran, a'r swm a ddyrannwyd o hwn ar gyfer cludiant 14-19.
- Data Teithio i Ddysgwyr a gasglwyd ac a darparwyd i Lywodraeth Cymru gan y Rhwydweithiau Dysgu 14-19. Mae hwn yn cynnwys nifer y dysgwyr a oedd yn teithio a chost y teithio hwnnw fesul Awdurdod Lleol a rhanbarth. Fodd bynnag, nid yw'r dadansoddiad o nifer y dysgwyr a oedd yn teithio ar sail y data hwn wedi ei gynnwys yn yr adroddiad hwn oherwydd nad oedd y data'n gyflawn iawn. O ganlyniad, dylid nodi bod unrhyw amcangyfrifon o nifer y dysgwyr sy'n teithio wedi eu seilio ar ddata'r arolwg yn unig, ac fel y cyfryw, gallent beidio â bod yn gywir oherwydd y cyfyngiadau a osodwyd ar y gwaith ymchwil oherwydd gwybodaeth reoli gyfyngedig.
- Data tueddiadau ar nifer y cyrsiau a gynigir ac ar nifer y cyrsiau sy'n cael eu rhedeg ar Gyfnod Allweddol 4 ac addysg ôl-16.

Arolwg ar-lein

Cynllunio a dosbarthu

1.17 Cynlluniwyd yr arolwg ar-lein i gasglu data ar lefel ysgolion ar raddfa ac effaith teithio gan ddysgwyr 14-19. Roedd y fframwaith samplu ar gyfer yr arolwg hwn yn cynnwys athrawon a oedd yn gyfrifol am y trefniadau teithio ym mhob un o'r 216 o ysgolion uwchradd yng Nghymru (gan gynnwys y rhai hynny a oedd â chweched dosbarth a'r rhai a oedd heb

un). Derbyniwyd cyfanswm o 216 o gysylltiadau unigryw mewn ysgolion uwchradd gan Lywodraeth Cymru.

1.18 Cynlluniwyd yr arolwg gan BMG Research, cytunodd y grŵp prosiect yn Llywodraeth Cymru arno, ac fe'i cynhaliwyd ar-lein trwy ddefnyddio meddalwedd Confirmit. Crëwyd dolennau diogel unigryw, ac fe'u hanfonwyd mewn e-bost at Benaethiaid y 216 o ysgolion uwchradd gan ofyn i holiadur yr arolwg gael ei lenwi a'i ddychwelyd gan yr unigolyn yn yr ysgol a oedd yn gyfrifol am arwain ar y trefniadau teithio. Lansiodd yr arolwg ar 19 Chwefror 2013.

1.19 Gofynnwyd i'r ymatebwyr gwblhau'r arolwg erbyn 8 Mawrth 2013. Fodd bynnag, yn dilyn adborth gan ymatebwyr a oedd yn awgrymu bod arnynt angen mwy o amser i gwblhau'r arolwg, ymestynnwyd y terfyn amser i 15 Mawrth 2013. Darparwyd yr arolwg mewn fersiynau Cymraeg a Saesneg, a rhoddwyd y cyfle i'r ymatebwyr gael fersiwn bapur o'r arolwg, pe byddai angen. Nod yr arolwg oedd casglu'r wybodaeth ganlynol:

- Lefel a natur y teithio a oedd yn cael ei wneud ar lefelau Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth;
- Effaith ymddangosiadol teithio (os o gwbl) ar berfformiad, presenoldeb a chynnydd dysgwyr yn y dyfodol; a
- Sylwadau ar y cyllid ar gyfer teithio gan ddysgwyr ac unrhyw gyfyngiadau (gan gynnwys pryderon rhieni).

Proses y gwaith maes

1.20 Trwy gydol proses y gwaith maes, darparwyd cymorth gan ganolfan alwadau BMG Research er mwyn codi ymwybyddiaeth ac annog y cyfranogwyr i gwblhau'r arolwg. Cysylltwyd â'r ysgolion yn ystod y 2 ddiwrnod yn dilyn yr e-bost cyntaf er mwyn cadarnhau eu bod wedi derbyn dolen yr arolwg, a chanfod pwy fyddai'n cwblhau'r arolwg a pha bryd yr oeddent yn bwriadu ei ddychwelyd, yn ogystal ag i gynnig cymorth, pe byddai ei angen.

1.21 Ar ôl hynny, cysylltwyd â'r ysgolion bob wythnos yn ystod cyfnod y gwaith maes, neu ar amser a dyddiad y cytunwyd arnynt gyda nhw er

mwyn gweld sut yr oedd pethau'n mynd, hyd nes y derbyniwyd holiadur wedi ei lenwi neu y gwrthodwyd cymryd rhan.

- 1.22 Yn gyffredinol, darparwyd yr ymatebion ar lefel ysgol unigol gan 65 o ysgolion (gan yr unigolyn a oedd yn gyfrifol am deithio gan ddysgwyr). Mae hyn yn rhoi cyfradd ymateb o 30 y cant o'r holl ysgolion uwchradd yng Nghymru. Roedd gan 59 o'r ysgolion hyn ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio, ac roedd gan 38 ddysgwyr chweched dosbarth sy'n teithio.

Proffil yr ymatebwyr

- 1.23 Ar y cyfan, roedd yr ymatebwyr i'r arolwg yn adlewyrchu poblogaeth y sampl gyfan yn gyffredinol (fel y dangosir yn fwy manwl gan yr ystadegau yn Atodiad A), ac er y gwnaed pob ymdrech i sicrhau y gellid ystyried y sampl fel un sy'n llwyr adlewyrchu'r boblogaeth ysgol gyffredinol, mae rhai cafeatau i'w nodi:
- Roedd gan fwy na thri chwarter (77%) yr ysgolion a ymatebodd i'r arolwg chweched dosbarth, ac nid oedd chweched dosbarth yn 23% ohonynt. Mae hyn yn cyfateb yn gyffredinol i gyfanswm yr ysgolion uwchradd yng Nghymru.
 - Yn ogystal, roedd yr ysgolion a ymatebodd i'r arolwg yn gyffredinol gymesur â chyfanswm yr ysgolion uwchradd ym mhob Awdurdod Lleol a ymatebodd. Fodd bynnag, yn bwysig, dylid nodi bod y gyfradd ymateb ym Mhowys lawer yn uwch nag ardaloedd eraill, ac ni dderbyniwyd unrhyw ymatebion gan Flaenau Gwent, Casnewydd na Wrecsam.
 - Roedd y sampl yn gyffredinol yn adlewyrchu dosbarthiad yr ysgolion yn unol â darpariaeth Cyfrwng Cymraeg. Fodd bynnag, ar gyfartaledd, ceir llai o ysgolion Cyfrwng Saesneg (yn hytrach na dwyieithog) yn y sampl nag yn y boblogaeth (gweler Atodiad A).
 - Roedd y sampl yn adlewyrchu dosbarthiad yr ysgolion yn unol â'u maint (ar sail niferoedd y dysgwyr), fel y dangosir yn Atodiad A.

- Yn olaf, cwblhaodd un o bob pump (22%) o'r ymatebwyr yr arolwg yn Gymraeg, a chwblhaodd bron i bedwar o bob pump (79%⁴) o'r ymatebwyr yr arolwg yn Saesneg.

1.24 Fodd bynnag, dylid nodi fel cafeat pwysig fod gan yr holl ysgolion a ymatebodd ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 neu Chweched Dosbarth a oedd yn teithio. Ni chafwyd unrhyw ymatebion gan ysgolion lle nad oedd unrhyw ddysgwyr yn teithio i fanteisio ar ddewisiadau dysgu eraill. O ganlyniad, er bod y sampl yn adlewyrchu poblogaeth gyffredinol yr ysgolion yn fras, nid yw'r canfyddiadau yn adlewyrchu barn yr ysgolion hynny nad oes ganddynt ddysgwyr sy'n teithio. Gallai hyn ddangos rhywfaint o dueddfryd o ran ymateb, neu fel arall, gallai ddangos nad oes unrhyw ysgolion lle nad oes dysgwyr sy'n teithio i fanteisio ar ddewisiadau'r cwricwlwm ehangach. Mae hwn yn gafeat pwysig, gan ei fod yn creu cyfyngiadau i'r gwaith ymchwil gan y gallai ysgolion nad oes ganddynt fyfyrwyr yn teithio fod wedi cyflwyno mesurau sy'n gwneud i ffwrdd â'r angen am deithio. Gellid bod angen gwneud mwy o waith ymchwil i hyn.

Cyfweliadau ansoddol

1.25 Yn ogystal â'r arolwg ar-lein, cynhaliwyd gwaith ymchwil sylfaenol ansoddol er mwyn nodi'n fwy manwl:

- effaith teithio ar ddewisiadau dysgwyr, ar y dysgwyr eu hunain, ac ar yr ysgolion;
- nodweddion rheolaeth partneriaethau a nodweddion y trefniadau rhwng gwahanol ysgolion; ac
- effaith newidiadau'r presennol a'r dyfodol ar y Rhwydweithiau Dysgu a'r awdurdodau lleol.

1.26 Roedd y gwaith ansoddol hwn yn canolbwyntio ar wyth o glystyrau unigol o ysgolion a oedd yn gweithio gyda'i gilydd i ddarparu Llwybrau

⁴ Rhoddir sylfaen y cwestiynau unigol ar y graffiau a'r siartiau yn yr adroddiad hwn. Oherwydd nifer gyfyngedig yr achosion yn y sampl, nid yw is-grwpiau'r ysgolion wedi'u traws-dablu gan fod sylfeini'r is-grwpiau'n rhy fach i roi canfyddiadau sy'n ystadegol arwyddocaol. Talgrynnwyd y data a ddefnyddiwyd yn yr adroddiad hwn i'r ganran gyfan agosaf, ac am y rheswm hwn mae'n bosibl na fydd tablau a siartiau, o bryd i'w gilydd, yn dod i 100% yn union

Dysgu (mae clystyrau fel arfer yn cynnwys 2-3 o ysgolion).⁵ Dewiswyd y clystyrau mewn ymgynghoriad â staff Llywodraeth Cymru a chynrychiolwyr y rhwydweithiau er mwyn sicrhau dosbarthiad rhanbarthol a chymysgedd o enghreifftiau trefol a gwledig, er mwyn gallu archwilio'r gwahaniaeth ym mhrofiadau'r ysgolion yn y mathau hyn o ardaloedd. Yn ogystal wrth gwrs, dewiswyd ysgolion a oedd yn cynnwys dysgwyr sy'n teithio, er mwyn gallu archwilio effeithiau hyn yn llawn.

- 1.27 Roedd y gwaith ansoddol yn cynnwys cyfweiliadau manwl ag amrywiaeth o gynrychiolwyr o bob clwstwr. Pan oedd modd, ym mhob clwstwr, cynhaliwyd y cyfweiliadau ag uwch staff ysgolion (1-3 ar gyfer pob clwstwr), cynrychiolydd y rhwydwaith dysgu, a Swyddog Cludiant Arweiniol yr Awdurdod Lleol a oedd yn gyfrifol am ddysgwyr 14-19. Yn ogystal, cynhaliwyd grwpiau trafod, a oedd yn cynnwys 6-8 o fyfyrwyr, mewn o leiaf un ysgol fesul clwstwr. Dylid nodi mai 1 ysgol yn unig a oedd yn gallu cymryd rhan yn y gwaith ymchwil ansoddol mewn rhai clystyrau.
- 1.28 Cynhaliwyd cyfweiliadau wyneb yn wyneb am oddeutu 60 munud yr un. Cynhaliwyd y grwpiau trafod â dysgwyr am oddeutu 30-45 munud. Cynigwyd y dewis i'r ymatebwyr gymryd rhan yn Gymraeg neu yn Saesneg. Dewisodd pedair ysgol o'r 14 a gymerodd ran yn y gwaith ansoddol hwn gynnal y cyfweiliadau yn Gymraeg.
- 1.29 Ni ellir ystyried bod canfyddiadau'r gwaith ymchwil ansoddol lawn mor gynrychiadol â chanfyddiadau a allai fod wedi dilyn pe byddem wedi ymgynghori â'r holl glystyrau ysgolion yng Nghymru. Mae hyn oherwydd y nifer gyfyngedig o glystyrau a oedd yn y sampl, a'r ffaith nad oedd unrhyw ffordd flaenorol o nodweddu clystyrau (ac eithrio trwy'r ffactorau daearyddol a grybwyllwyd uchod) a fyddai, (pe byddai'r sampl wedi bod yn fwy) wedi caniatáu ar gyfer adlewyrchu yn y sampl amrywiaethau eraill rhwng mathau o glystyrau yn y boblogaeth. Fodd bynnag, credir y llwyddwyd i greu digon o amrywiaeth er mwyn gallu ystyried problemau o bwys o ran teithio rhwng sefydliadau trwy sicrhau peth dosbarthiad ar draws rhanbarthau a'r dimensiwn trefol/gwledig.

⁵ Roedd y clystyrau'n cynnwys: x2 yn y gogledd-orllewin, x3 yn y de-ddwyrain, x2 yn y de-orllewin a'r Canolbarth, ac x1 yn rhanbarth ganolog y de.

1.30 Roedd y cyfweiliadau manwl â'r rhanddeiliaid lleol yn archwilio:

- Natur y model a ddefnyddiwyd gan y clwstwr i gynnig y nifer ofynnol o ddewisiadau i'r dysgwyr, y rhesymau dros ei fabwysiadu, a'i gryfderau a gwendidau;
- Dirnadaethau o effeithiau'r cwricwlwm a gynigir a'r teithio cysylltiedig ar agweddau, presenoldeb, cyflawniad y dysgwyr, y gyfran sy'n cwblhau'r cwrs ac ati;
- Effeithiau'r lleihad yn y grant a newidiadau eraill megis sefydlu trefniadau rhanbarthol; a
- Barn leol ynglŷn â'r newidiadau buddiol y gallai Llywodraeth Cymru eu hysgogi.

1.31 Roedd y grwpiau trafod â disgyblion ysgol yn archwilio:

- Agweddau at deithio neu ddulliau eraill a ddefnyddid gan y rhwydweithiau; a
- Pha un a oedd nifer gynyddol y dewisiadau a oedd ar gael, neu'r cynnydd yn y teithio, yn effeithio ar eu hagweddau tuag at addysg a'r dewisiadau o gyrsiau.

1.32 Cynhaliwyd yr holl gyfweiliadau a grwpiau trafod trwy ddefnyddio canllawiau pynciau/trafodaethau lled-strwythuredig a oedd yn sicrhau y rhoddwyd atebion i gwestiynau cyffredin penodol, ond roedd hefyd yn rhoi cyfle i'r rhai a oedd yn cael eu cyfweled roi sylwadau ehangach y tu hwnt i'r rhai yr oedd eu hangen gan ganllawiau'r drafodaeth.

Strwythur yr adroddiad

1.33 Yn dilyn y cyflwyniad hwn, mae'r adroddiad wedi ei strwythuro fel a ganlyn: Mae Pennod 2 yn archwilio hyd a lled y teithio presennol rhwng ysgolion a natur hynny; mae Pennod 3 yn archwilio'r effeithiau y mae'r trefniadau teithio a'r dewis ehangach o gyrsiau wedi eu cael ar y dysgwyr a'r ysgolion; mae Pennod 4 yn archwilio trefniadau rheoli'r rhwydweithiau a'r awdurdodau lleol er mwyn deall yn well sut y mae'r trefniadau yn gweithio'n ymarferol; mae Pennod 5 yn archwilio'r effeithiau y bydd y newidiadau presennol ac yn y dyfodol yn eu cael ar

y rhwydweithiau a'r awdurdodau lleol; ac yn olaf, mae Pennod 6 yn cyflwyno canfyddiadau allweddol a chasgliadau'r gwaith ymchwil.

2 Hyd a lled a natur y patrwm teithio presennol

- 2.1 Mae'r adran hon yn dod â chanfyddiadau ynghyd o ddata'r wybodaeth reoli, data'r arolwg, a'r gwaith ymchwil ansoddol ar hyd a lled a natur y patrwm teithio gan fyfyrwyr ysgol 14-19 mlwydd oed yng Nghymru. Mae'n cymharu'r canfyddiadau ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth.

Canfyddiadau allweddol y bennod

- 2.2 Mae'r prif ganfyddiadau yn yr adran hon yn cynnwys:
- Roedd cymedr o 44 o fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a 23 o fyfyrwyr o'r chweched dosbarth fesul ysgol yn teithio i sefydliad arall i fanteisio ar ddewisiadau'r cwricwlwm.
 - Roedd 20% o ddysgwyr y chweched dosbarth (yn yr ysgolion a arolygwyd) yn teithio i sefydliadau eraill yn 2012/13, sy'n uwch na chyfran dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 (yn yr ysgolion a arolygwyd), sef 17%.
 - Roedd dysgwyr y chweched dosbarth yn teithio 3 milltir yn fwy ar gyfartaledd i astudio mewn sefydliadau eraill na dysgwyr Cyfnod Allweddol 4.
 - Mae'r holl Awdurdodau Lleol wedi gallu cynnig 30 o ddewisiadau i ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth. Roedd y dysgwyr a'r ysgolion yn gadarnhaol iawn ynglŷn â'r dewis ehangach.
 - Dyrannwyd cyfanswm o oddeutu £1.5 miliwn mewn arian grant 14-19 yn benodol i gludiant rhwng ysgolion ar draws Cymru. Mae canfyddiadau'r arolwg ar-lein yn dangos mai hon oedd y brif ffynhonnell unigol o gyllid ar gyfer darpariaeth gydweithredol leol o gludiant dysgwyr ar gyfer Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth. Ariannodd 43% o'r ysgolion â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a oedd yn teithio 76%-100% o'u cludiant trwy'r dyraniad hwn, o'i gymharu â 62% o'r ysgolion â dysgwyr chweched dosbarth a oedd yn teithio. Ategwyd hyn yn bennaf gan arian o gyllidebau cyffredinol yr ysgolion, gyda dim ond ychydig yn nodi ei fod yn cael ei ariannu gan fyfyrwyr.

Niferoedd sy'n teithio

- 2.3 Nid yw'r adroddiad hwn yn cynnwys dadansoddiad o nifer y dysgwyr a oedd yn teithio wedi ei seilio ar wybodaeth reoli, gan nad oedd yn bosibl gwneud hynny oherwydd nad oedd y data yn ddigon cyflawn ac oherwydd pryderon ynglŷn â pha mor ddibynadwy oedd y wybodaeth reoli a'r data monitro a oedd yn cael ei gasglu. Argymhellir y dylid gwneud mwy o waith ar ddatblygu dulliau o gyflwyno a rhannu data â Llywodraeth Cymru fel y gellir cynnal dadansoddiad manylach yn y dyfodol.
- 2.4 Roedd gan yr holl ysgolion a gymerodd ran yn yr arolwg ar-lein fyfyrwyr a oedd yn teithio i sefydliadau eraill er mwyn ehangu eu dewisiadau o gyrsiau (naill ai ar Gyfnod Allweddol 4 a/neu yn y Chweched Dosbarth). Roeddent yn fwy tebygol o fod â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 na dysgwyr y chweched dosbarth a oedd yn teithio i sefydliadau eraill, gan fod gan 91% o'r ysgolion yn y sampl fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a oedd yn teithio, o'i gymharu â 76% a oedd â dysgwyr y chweched dosbarth yn teithio.
- 2.5 Roedd nifer gyffredinol y dysgwyr a oedd yn teithio i sefydliadau eraill hefyd yn uwch yng Nghyfnod Allweddol 4 nag yn y chweched dosbarth, fel y gellid ei ddisgwyl, o ystyried maint cymharol o grwpiau hyn. Fodd bynnag, roedd cyfran dysgwyr y chweched dosbarth a oedd yn teithio i sefydliadau eraill yn uwch:
- Uchafswm y disgyblion Cyfnod Allweddol 4 a oedd yn teithio o ysgol oedd 140, gyda rhai ysgolion â dim ond 1 myfyriwr Cyfnod Allweddol 4 a oedd yn teithio. Yn y chweched dosbarth, 70 oedd uchafswm y disgyblion a oedd yn teithio, ac unwaith eto, yr isafswm oedd dim ond 1 myfyriwr.
 - O'r sampl, roedd cyfanswm o 2,567 o ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn teithio i sefydliadau eraill, o'i gymharu ag 873 yn y chweched dosbarth, ac mae hyn yn rhoi cymedrau o 44 o fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 fesul ysgol, a 23 o fyfyrwyr chweched dosbarth. Mewn ysgolion lle yr oedd dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn teithio, roedd 17% o'u holl garfan Cyfnod Allweddol 4 yn teithio ar gyfartaledd. Mewn

ysgolion lle yr oedd dysgwyr y chweched dosbarth yn teithio, roedd 29% o'u holl garfan chweched dosbarth yn teithio ar gyfartaledd.

Tabl 1: Nifer y dysgwyr a oedd yn teithio fesul ysgol – wedi eu bandio *

Nifer y dysgwyr a oedd yn teithio	Nifer yr Ysgolion - Dysgwyr Cyfnod Allweddol 4	Nifer yr Ysgolion – dysgwyr chweched dosbarth
	n (%)	n (%)
1-10 dysgwr	5 (9%)	14 (37%)
11-20 dysgwr	11 (19%)	7 (18%)
21-30 dysgwr	13 (22%)	6 (16%)
31-40 dysgwr	3 (5%)	2 (5%)
41-50 dysgwr	4 (7%)	5 (13%)
51-60 dysgwr	5 (9%)	2 (5%)
Mwy na 60 o ddysgwyr	18 (31%)	2 (5%)

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

* Mae'r niferoedd yn y tablau yn cyfeirio at ysgolion yn y sampl arolwg a oedd â myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a/neu fyfyrwyr y chweched dosbarth yn teithio.

2.6 Er mwyn amcangyfrif cyfanswm y dysgwyr sy'n teithio, mae nifer gyfartalog y dysgwyr yn yr ysgolion a ymatebodd i'r arolwg yn cael ei rhagamcanu ar draws yr holl ysgolion yng Nghymru (216 o ysgolion uwchradd â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4, a 160 o ysgolion â chweched dosbarth). Gan ddefnyddio cyfran gyfartalog y dysgwyr sy'n teithio o'r ysgolion a ymatebodd i'r arolwg a data Llywodraeth Cymru ynglŷn â'r garfan gyfan⁶, amcangyfrifir bod 15,114 o fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 wedi teithio yn 2012/13, a bod 3,071 o fyfyrwyr y chweched dosbarth wedi teithio yn 2012/13, sef cyfanswm o bron i 18,200 o fyfyrwyr 14-19

⁶ Data Llywodraeth Cymru ar y garfan gyfan 2011/12, nid oedd data ar gyfer 2012/13 ar gael ar adeg ysgrifennu'r adroddiad

mlwydd oed. Fodd bynnag, dylid nodi bod data Llywodraeth Cymru ynglŷn â'r garfan yn cael ei gasglu yn ôl oedran myfyriwr ac nid yn ôl grŵp blwyddyn, ac o ganlyniad, gallai rhai grwpiau oedran gynnwys dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth. Mae'r amcangyfrifon ar gyfer Cyfnod Allweddol 4 wedi eu seilio ar nifer y dysgwyr 14-16 mlwydd oed, ac mae'r amcangyfrifon ar gyfer y chweched dosbarth wedi eu seilio ar nifer y dysgwyr 17-18 mlwydd oed; fel y cyfryw, byddid yn disgwyl peth amrywiaeth yn yr union niferoedd sydd yn y grwpiau hyn.

- 2.7 Mae hefyd yn bwysig nodi nad yw'r amcangyfrifon hyn wedi'u haddasu ar gyfer yr ysgolion hynny na wnaethant ymateb i'r arolwg ar-lein ac nad oes ganddynt unrhyw ddysgwyr sy'n teithio. Dywedodd chwe ysgol nad oedd ganddynt unrhyw ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn teithio yn yr arolwg ar-lein, ac nid oedd gan 12 o ysgolion a oedd â chweched dosbarth unrhyw ddysgwyr yn teithio. O ganlyniad, rhoddir cyfrif am y lefel hon o 'beidio â theithio' yn yr amcangyfrifon. Fodd bynnag, oherwydd yr elfen o dueddiad yn y sampl o ran y ffaith na chafwyd ymateb i'r arolwg gan ysgolion nad oedd ganddynt unrhyw ddysgwyr o gwbl sy'n teithio, bydd yr amcangyfrifon yn chwyddo'r niferoedd cywir sy'n teithio. Fel y cyfryw, mae'r rhain yn debygol o fod yn oramcangyfrifon o nifer y dysgwyr sy'n teithio; mae'r ansicrwydd hwn i'w briodoli i'r cyfyngiadau a osodwyd ar y gwaith ymchwil oherwydd gwybodaeth reoli anghyflawn ac ysgolion nad oes ganddynt ddysgwyr sy'n teithio ac na wnaethant gymryd rhan yn yr arolwg. Fel y nodwyd yn flaenorol, oherwydd sawl bwlch yn y data, ni ellir defnyddio gwybodaeth Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd, ac argymhellir y dylai'r awdurdodau lleol gasglu data rheolaidd a chyson fel y gellir cynnal dadansoddiad systematig o'r niferoedd sy'n teithio yn y dyfodol.

Pellter y teithio ar gyfartaledd

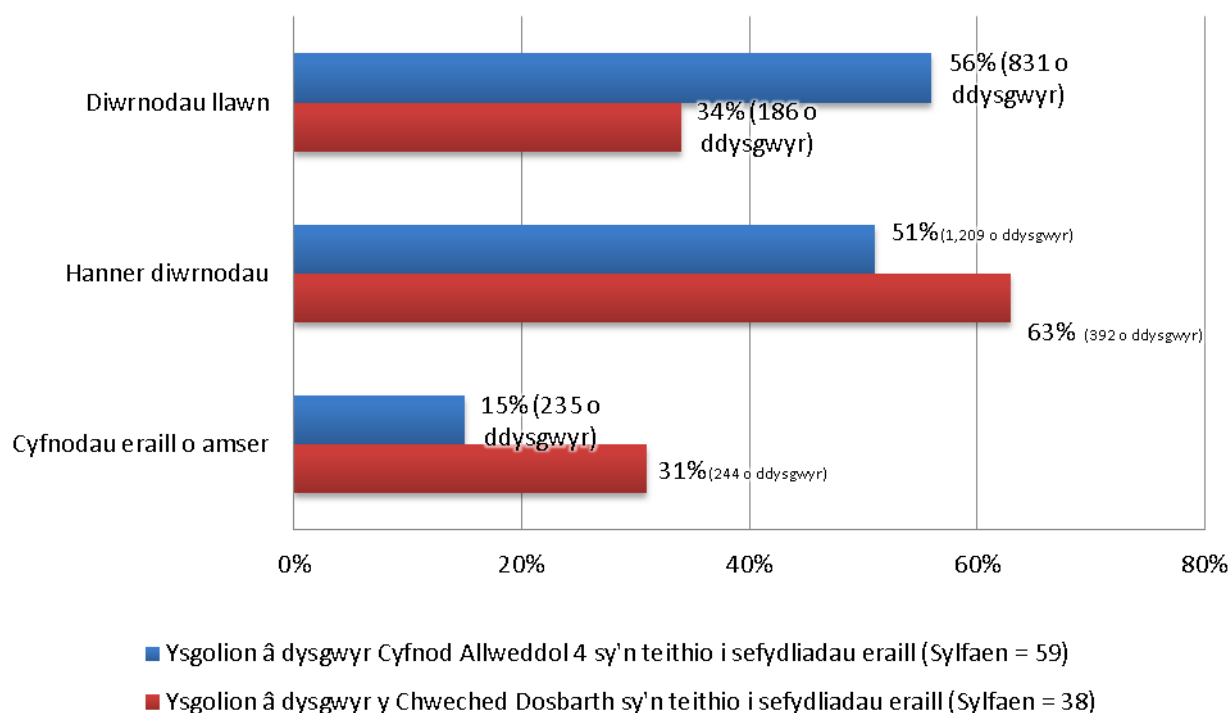
- 2.8 O ran pellter, roedd y dysgwyr yn y chweched dosbarth yn teithio 3 milltir yn bellach ar gyfartaledd i astudio mewn sefydliadau eraill na dysgwyr Cyfnod Allweddol 4. Ar Gyfnod Allweddol 4, roedd cyfanswm y pellter yr oedd y dysgwyr yn ei deithio yn amrywio o lai nag un filltir i 33 o

filltiroedd oddi wrth eu prif ysgol. Wyth milltir fesul dysgwr oedd pellter y daith ar gyfartaledd. Mae hyn yn cymharu â'r dysgwyr yn y chweched dosbarth a oedd yn teithio pellterau yn amrywio o lai nag un filltir i 39 o filltiroedd oddi wrth eu prif ysgol. Pellter cyfartalog y daith ar gyfer y grŵp hwn oedd 11 milltir fesul dysgwr. Fel y gellid disgwyl, datgelodd y cyfweliadau manwl â'r ysgolion a'r grwpiau trafod fod y dysgwyr mewn ardaloedd gwledig yn teithio'n bellach na'r rhai mewn ardaloedd dinesig. O ran yr amser a dreuliwyd yn teithio, gallai teithiau yn yr achos cyntaf gymryd hyd at awr, tra bod y teithiau yn yr ail achos yn tueddu i beidio â chymryd mwy na 30 munud.

Patrymau a'r mathau o gludiant

- 2.9 Nododd yr ysgolion fod y dysgwyr yn treulio cyfuniad o gyfnodau o'r diwrnod i ffwrdd o'u hysgol (Ffigur 1), gan gynnwys diwrnodau llawn, hanner diwrnodau a chyfnodau eraill o amser (e.e. blociau o 2 awr). Nododd dros hanner yr ysgolion (56%) fod rhai dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn treulio diwrnodau llawn mewn sefydliadau eraill a dywedodd 51% fod rhai dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn treulio hanner diwrnodau mewn sefydliadau eraill. Ar y cyfan, roedd 1,209 o'r myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 yn astudio yn rhywle arall am hanner diwrnodau o'i gymharu ag 831 a oedd yn teithio am ddiwrnodau llawn. Mae tystiolaeth o'r gwaith ymchwil ansoddol yn cadarnhau bod y patrymau teithio yn amrywio llawer rhwng y gwahanol ysgolion a chyrsgiau. Fodd bynnag, roedd y dysgwyr a oedd yn astudio cyrsiau galwedigaethol mewn sefydliadau eraill yn tueddu i dreulio cyfnodau hwy o amser i ffwrdd oddi wrth eu prif ysgol.

Ffigur 1: Cyfnodau o'r diwrnod y mae dysgwyr ysgolion yn eu treulio i ffwrdd oddi wrth eu prif ysgol a nifer y dysgwyr y mae hyn yn ei gynnwys

Ffynhonnell: Arolygiad o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=amrywiol

(b) Cwestiwn â sawl ateb

(c) Roedd nifer fechan o ysgolion nad oeddent yn gallu darparu'r data hwn

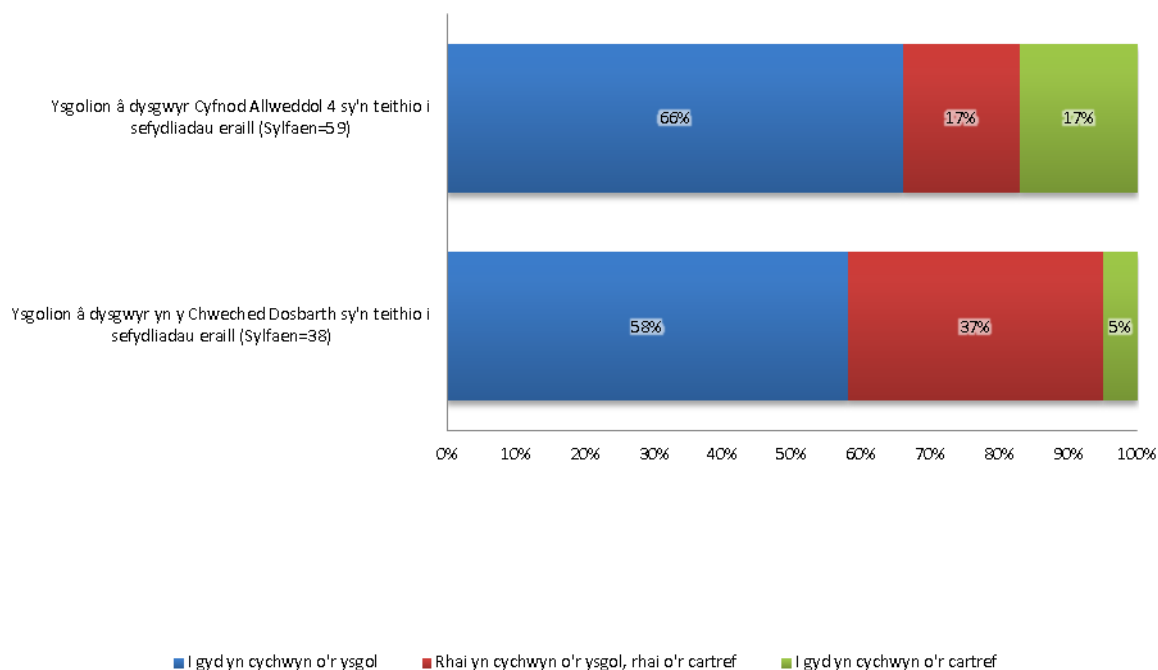
2.10 Roedd gan bron i ddwy ran o dair (63%) o'r ysgolion a oedd â chweched dosbarth rai dysgwyr sy'n treulio hanner diwrnodau i ffwrdd o'u hysgol, tra bo gan draean (34%) o'r ysgolion hyn ddysgwyr a oedd yn treulio diwrnodau llawn i ffwrdd o'u hysgol. Roedd nifer gyffredinol y dysgwyr a oedd wedi eu cynnwys yn y mesur hwn yn adlewyrchu'r cyfrannau hyn, gyda 392 o ddysgwyr y chweched dosbarth yn teithio i astudio am hanner diwrnodau, a 186 o'r dysgwyr chweched dosbarth yn teithio i astudio am ddiwrnodau llawn.

2.11 Roedd y dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a dysgwyr y chweched dosbarth yn lleiaf tebygol o dreulio cyfnodau 'eraill' o amser i ffwrdd oddi wrth eu hysgol, e.e. mewn blociau o 2 awr (15% ar Gyfnod Allweddol 4 a 31% yn y chweched dosbarth). Efallai bod hyn yn awgrymu, yn y rhan fwyaf o'r achosion, bod yr ysgolion a'r dysgwyr o'r farn ei bod yn fwy effeithiol treulio cyfnodau hwy o amser oddi wrth y safle.

2.12 Pan ofynnwyd o ble yr oedd eu dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a chweched dosbarth a oedd yn teithio at ddarparwyr eraill yn cychwyn eu teithiau, nododd y rhan fwyaf o'r ysgolion fod eu dysgwyr i gyd yn cychwyn eu taith o'u prif ysgol, 66% o'r rhai Cyfnod Allweddol 4 a 58% o rai'r chweched dosbarth.

- Roedd yr ysgolion â dysgwyr y chweched dosbarth a oedd yn teithio i sefydliadau eraill yn fwy tebygol o nodi bod y dysgwyr hyn yn dechrau eu taith o wahanol bwyntiau, gyda 37% yn nodi bod rhai yn teithio o'r ysgol a rhai o'r cartref, o'i gymharu ag 17% o'r ysgolion a oedd â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn teithio.
- Roedd gan leiafrif o ysgolion ddysgwyr a oedd i gyd yn dechrau eu taith o'u cartref, ond roedd hyn yn fwy tebygol ar Gyfnod Allweddol 4 nag yn y chweched dosbarth (17% o'i gymharu â 5%).

Ffigur 2: Ble y mae dysgwyr yn dechrau ar eu teithiau

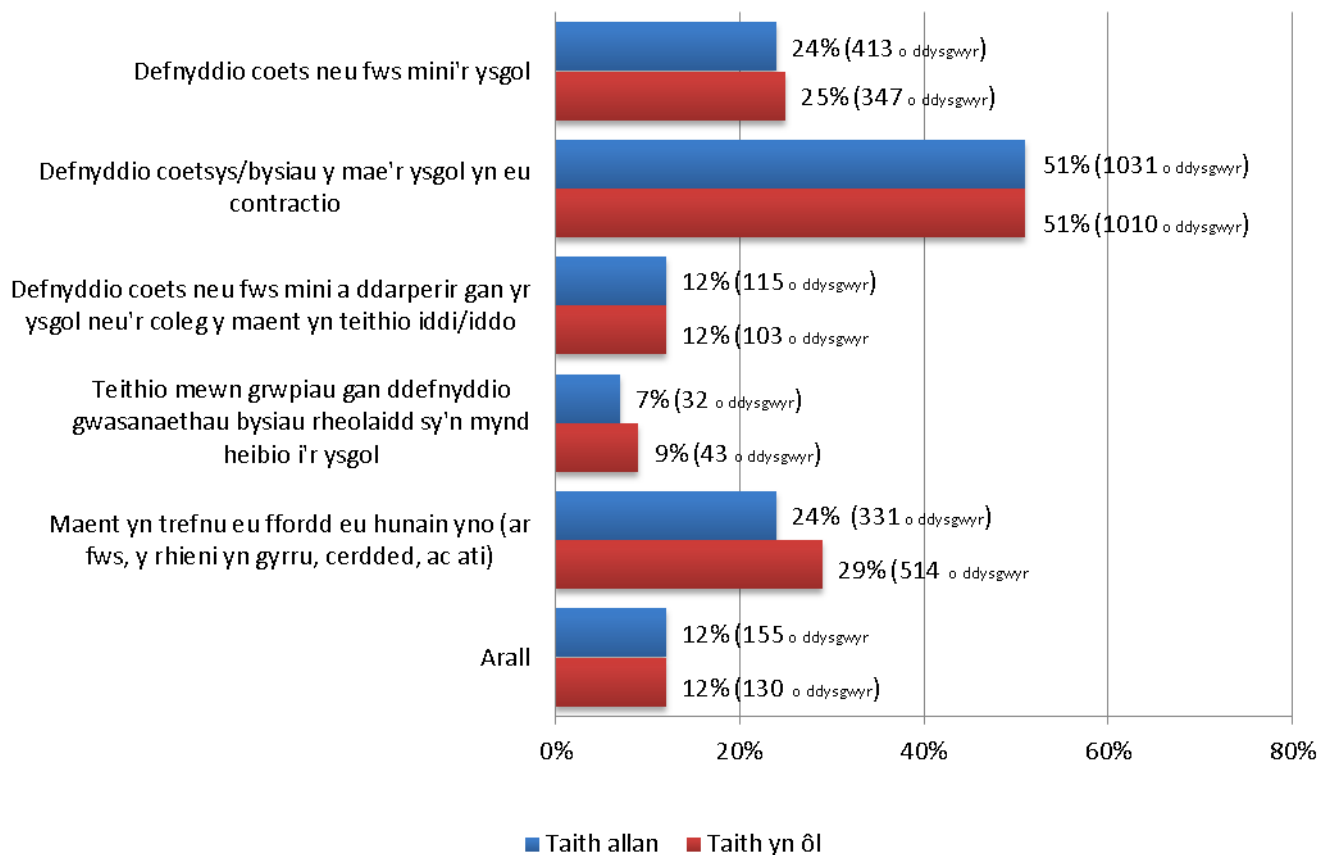
Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013
 (a) Sylfaen=amrywiol
 (b) Cwestiwn un ateb

2.13 Mae Ffigur 3 yn dangos canran yr ysgolion sy'n cynnig gwahanol fathau o gludiant, a nifer y dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n defnyddio'r rhain.

Yn aml, roedd ysgolion â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a oedd yn teithio yn nodi bod y dysgwyr yn defnyddio cyfuniad o fathau o gludiant i deithio i sefydliadau eraill ac oddi yno.

- 2.14 Fodd bynnag, roedd gan dros hanner (51%) yr ysgolion ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a oedd yn defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio ar eu cyfer i deithio i wersi mewn sefydliadau eraill ac oddi yno. Mae'r cyfweiliadau manwl yn dangos bod y contractau hyn yn tueddu i gael eu trefnu a'u gweinyddu gan Swyddogion Cludiant yr Awdurdod Lleol.
- 2.15 Mae mathau eraill o deithio a ddefnyddir gan ysgolion (sydd â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio) yn ymwneud â dysgwyr yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (24% o'r ysgolion ar gyfer teithiau allan a 29% o'r ysgolion ar gyfer teithio yn ôl), neu'n defnyddio coetsys neu fysiau mini sy'n eiddo i'r ysgol (24% o'r ysgolion ar gyfer teithiau allan a 25% o'r ysgolion ar gyfer y teithiau yn ôl).
- 2.16 Mae 12% o'r ysgolion yn defnyddio mathau 'eraill' o gludiant ar gyfer teithiau allan a theithiau yn ôl ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio, fel y dangosir yn Ffigur 3. Mae'r mathau 'eraill' hyn o gludiant yn cynnwys dewisiadau a ddarperir gan y Rhwydwaith 14-19, megis tacsis.
- 2.17 Er bod Ffigur 3 yn dangos mai'r mathau o gludiant a ddarperir gan yr ysgolion ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yw'r rhai a ddefnyddir yn fwyaf aml ar gyfer teithiau allan a theithiau yn ôl, mae mwy o ddysgwyr yn defnyddio eu dulliau eu hunain o gludiant neu gludiant cyhoeddus ar gyfer teithiau yn ôl nag ar gyfer teithiau allan.

Ffigur 3: Cyfran yr ysgolion sy'n defnyddio gwahanol ddulliau o gludiant ar gyfer teithiau allan a theithiau yn ôl gan ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4, a nifer y dysgwyr sy'n defnyddio'r dewisiadau hyn

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=59

(b) Mae'r ffigur yn dangos canran yr ysgolion sy'n cynnig gwahanol fathau o gludiant a nifer y dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n eu defnyddio

(c) Cwestiwn â sawl ateb

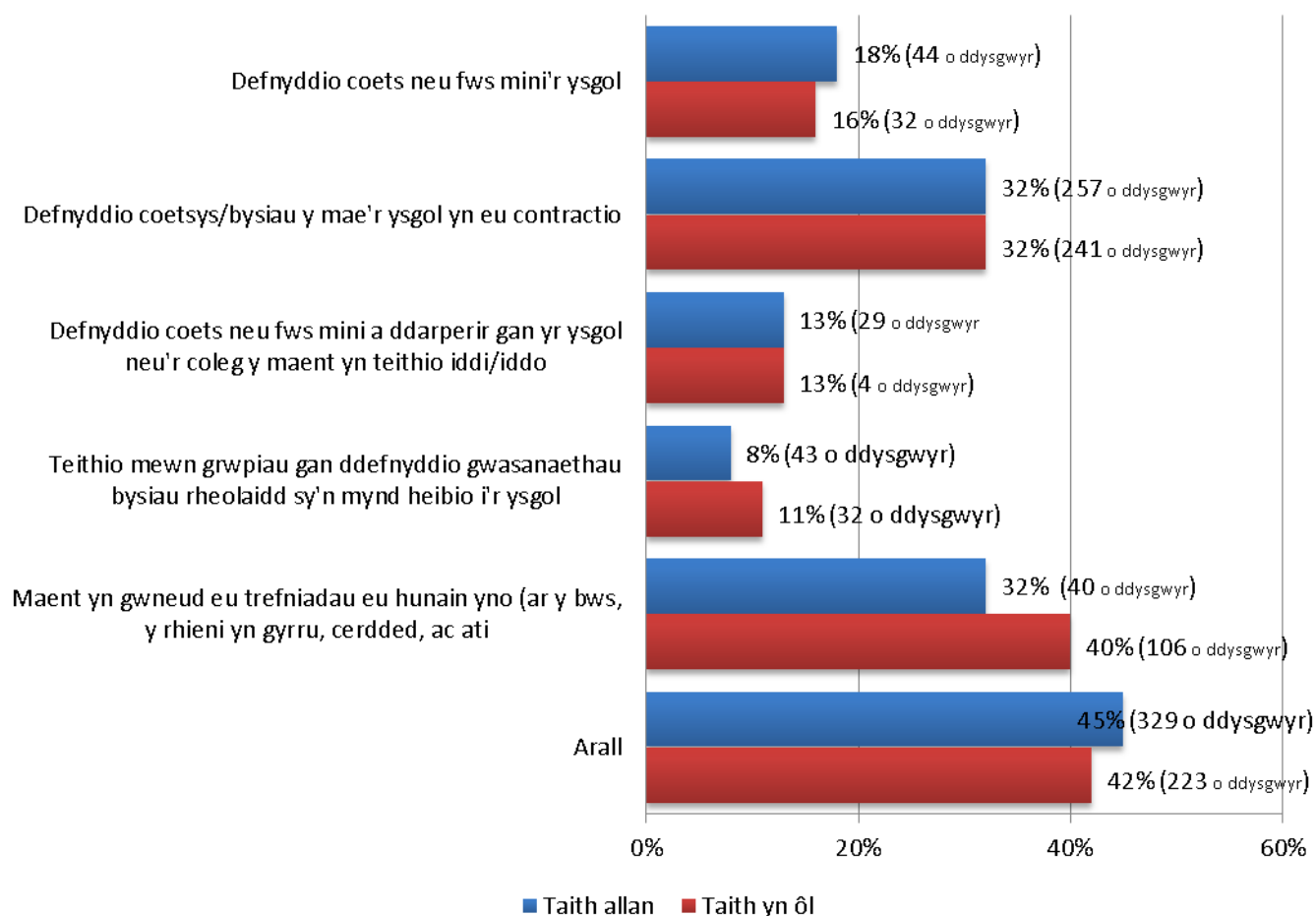
(ch) Roedd nifer fechan o ysgolion nad oeddent yn gallu darparu'r data hwn

2.18 Mae Ffigur 4 yn dangos canran yr ysgolion sy'n cynnig gwahanol fathau o gludiant a nifer y dysgwyr yn y chweched dosbarth sy'n defnyddio'r rhain.

2.19 Mae'r mathau o gludiant yn cynnwys myfyrwyr sy'n gwneud eu ffordd eu hunain yno (32% o'r ysgolion ar gyfer teithiau allan a 40% o'r ysgolion ar gyfer y teithiau yn ôl), a defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio (32% o'r ysgolion ar gyfer y teithiau allan a 32% o'r ysgolion ar gyfer y teithiau yn ôl). Fodd bynnag, pan archwilir hyn mewn termau niferoedd absoliwt, mae mwy o ddysgwyr yn teithio trwy ddefnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio nag yn teithio'n annibynnol.

2.20 Yn ogystal, fel y mae Ffigur 4 yn dangos, mae ysgolion (sydd â ddysgwyr yn y chweched dosbarth sy'n teithio), yn aml iawn yn dibynnu ar ddulliau 'eraill' o gludiant (45% o'r ysgolion ar gyfer teithiau allan a 42% o'r ysgolion ar gyfer teithiau yn ôl). Fel yn achos Cyfnod Allweddol 4, mae'r dulliau 'eraill' yn cynnwys mathau o gludiant a ddarperir gan y Rhwydweithiau 14-19, megis tacsis.

Ffigur 4: Cyfran yr ysgolion sy'n defnyddio gwahanol ddulliau o gludiant ar gyfer teithiau allan a theithiau yn ôl gan ddysgwyr y chweched dosbarth, a nifer y dysgwyr sy'n defnyddio'r dewisiadau hyn

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=38

(b) Mae'r ffigur yn dangos canran yr ysgolion sy'n cynnig gwahanol fathau o gludiant a nifer y dysgwyr chweched dosbarth sy'n eu defnyddio

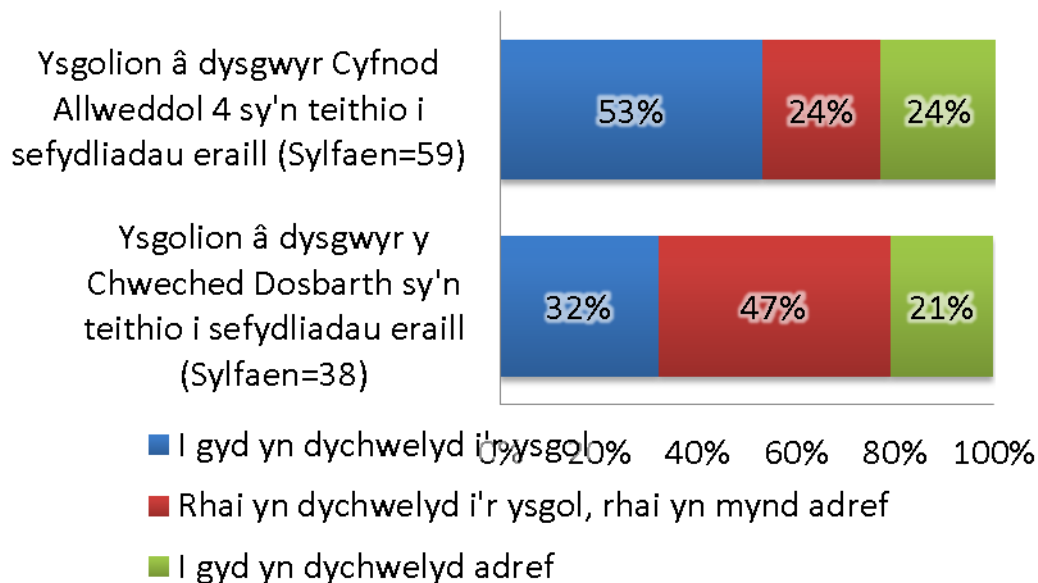
(c) Cwestiwn â sawl ateb

(ch) Roedd nifer fechan o ysgolion nad oeddent yn gallu darparu'r data hwn

2.21 Pan ofynnwyd i ble yr oedd eu dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn dychwelyd ar ôl cael gwersi mewn sefydliadau eraill (Ffigur 5), nododd dros hanner yr ymatebwyr (53%) eu bod i gyd yn dychwelyd i'r ysgol, a

nododd chwarter (24%) eu bod i gyd yn dychwelyd adref. Nododd 24% ychwanegol mai cyfuniad ydoedd, gyda rhai yn dychwelyd i'r ysgol a rhai yn mynd adref. Roedd hyn yn wahanol i'r dysgwyr chweched dosbarth. Dim ond un o bob tair (32%) o'r ysgolion a nododd eu bod i gyd yn dychwelyd i'r ysgol, 21% yn nodi eu bod i gyd yn dychwelyd adref, a 47% yn nodi mai cyfuniad ydoedd.

Ffigur 5: I ble y mae dysgwyr ysgolion yn dychwelyd ar ôl cael gwersi mewn sefydliadau eraill

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013
(a) Sylfaen=amrywiol
(b) Cwestiwn un ateb

Y berthynas rhwng y patrymau teithio a'r cwricwla lleol

2.22 Yn gyffredinol, mae data Llywodraeth Cymru ynglŷn â Chyfnod

Allweddol 4 yn dangos bod ardal pob Awdurdod Lleol wedi gallu cynnig y gofyniad llawn o 30 o ddewisiadau cwricwlwm i'w dysgwyr ers 2010/11 (dim ond 5 ysgol oedd wedi methu â gwneud hynny yn 2009/10). Mae Tabl 2 yn dangos nifer gyfartalog y cyrsiau a gynigiwyd ar gyfartaledd ar Gyfnod Allweddol 4 ym mhob Awdurdod Lleol ers 2009/10 (ond dylid nodi na ddaeth y mesur i rym yn llawn hyd at fis Medi 2012).

Tabl 2: Nifer gyfartalog y cyrsiau a gynigid ar Gyfnod Allweddol 4 ar lefel yr Awdurdod Lleol

		Nifer gyfartalog y cyrsiau a gynigid ar Gyfnod Allweddol 4 ar lefel yr Awdurdod Lleol			
Rhanbarth	Awdurdod Lleol	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Canol De Cymru	Pen-y-bont ar Ogwr	28	34	34	36
	Caerdydd	31	35	35	36
	Merthyr Tudful	34	40	39	37
	Rhondda Cynon Taf	31	31	34	34
	Bro Morgannwg	33	38	38	39
Gogledd Cymru	Ynys Môn	34	37	39	40
	Conwy	28	31	33	35
	Sir Ddinbych	33	36	38	39
	Sir y Fflint	31	34	35	37
	Gwynedd	33	35	36	37
	Wrecsam	38	41	41	43
De-ddwyrain Cymru	Blaenau Gwent	28	34	37	39
	Caerffili	31	39	37	39
	Sir Fynwy	36	36	39	39
	Casnewydd	33	34	34	36
	Torfaen	32	34	36	37
Consortïwm De-orllewin a Chanolbarth Cymru	Sir Gaerfyrddin	31	36	36	37
	Ceredigion	26	31	34	33
	Castell-nedd Port Talbot	34	35	35	35
	Sir Benfro	33	34	35	37
	Powys	28	29	33	34
	Abertawe	31	36	37	36
Cymru		32	35	36	37

Ffynhonnell: Data Llywodraeth Cymru ar nifer y dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n dilyn gwahanol gyrsiau

(a) Mae'r ffigurau wedi eu talgrynnu i fyny

2.23 Yn y ffigurau hyn, roedd yr holl Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn cynnig o leiaf 4 dewis o gyrsiau galwedigaethol i ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 o 2009/10. Mae hyn wedi cynyddu i o leiaf 9 o ddewisiadau galwedigaethol yn 2012/13.

2.24 Wrth ddadansoddi'r data ymhellach, gwelir bod y rhan fwyaf o'r cyrsiau a gynigid gan yr Awdurdodau Lleol i ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn cael eu dilyn bob blwyddyn, gan olygu bod y rhan fwyaf o'r cyrsiau wedi cael eu rhedeg. Fodd bynnag, ni chynhaliwyd cyfartaledd o 3 cwrs fesul Awdurdod Lleol yn 2009/10; ni chynhaliwyd cyfartaledd o 1 cwrs fesul

Awdurdod Lleol yn 2010/11, ac ni chynhaliwyd cyfartaledd o 5 cwrs fesul Awdurdod Lleol yn 2011/12.

2.25 Mae Tabl 3 yn rhoi crynodeb o ddata Llywodraeth Cymru ynglŷn â'r cyrsiau ôl-16 a gynigir, ac mae'n dangos bod ardaloedd pob Awdurdod Lleol wedi gallu cynnig 30 dewis o gyrsiau i'w dysgwyr ar y cam hwn er 2011/12 (sef y flwyddyn gynharaf yr oedd data ar gael ar ei chyfer). Yn gyffredinol, mae nifer y cyrsiau a gynigir fesul Awdurdod Lleol unigol wedi cynyddu o ychydig rhwng 2011/12 a 2012/13.

Tabl 3: Nifer gyfartalog y cyrsiau a gynigir ar gyfer dysgwyr ôl-16 ar lefel Awdurdod Lleol

		Nifer gyfartalog y cyrsiau a gynigir ar gyfer dysgwyr ôl-16 ar lefel yr Awdurdod Lleol	
		2011/12	2012/13
Rhanbarth	Awdurdod Lleol		
Canol De Cymru	Pen-y-bont ar Ogwr	47	48
	Caerdydd	48	44
	Merthyr Tudful	35	33
	Rhondda Cynon Taf	34	34
	Bro Morgannwg	36	39
Gogledd Cymru	Ynys Môn	34	34
	Conwy	40	43
	Sir Ddinbych	51	51
	Sir y Fflint	36	35
	Gwynedd	36	37
	Wrecsam	45	42
De-ddwyrain Cymru	Blaenau Gwent	32	42
	Caerffili	38	39
	Sir Fynwy	34	34
	Casnewydd	53	56
	Torfaen	31	33
Consortium De-orllewin a Chanolbarth Cymru	Sir Gaerfyrddin	38	38
	Ceredigion	33	33
	Castell-nedd Port Talbot	49	48
	Sir Benfro	48	44
	Powys	34	42
	Abertawe	39	49
Cymru		40	41

Ffynhonnell: Data Llywodraeth Cymru ar nifer y dysgwyr ôl-16 sy'n dilyn gwahanol gyrsiau
(a) Mae'r ffigurau wedi eu talgrynnu i fyny

- 2.26 Yn y ffigurau hyn, roedd yr holl Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn cynnig o leiaf 6 dewis o gyrsiau galwedigaethol ar gyfer dysgwyr ôl-16 yn 2011/12, a chyfartaledd o 13 ar draws yr holl Awdurdodau Lleol. Mae'r cyfartaledd hwn wedi aros yr un fath yn 2012/13.
- 2.27 Yn gyffredinol, roedd ein harolwg ar-lein o ysgolion yn dangos bod caniatáu i ddysgwyr deithio i safleoedd eraill yn galluogi ysgolion i gynnig mwy o gyrsiau Cyfnod Allweddol 4 ac yn y chweched dosbarth. Nododd ysgolion a oedd â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn teithio fod teithio yn caniatáu iddynt gynnig rhwng 1 a 9 mwy o gyrsiau nag y byddent yn gallu eu cynnig fel arall, gyda chyfartaledd o 5 yn fwy ar draws y sampl. Nododd ysgolion â dysgwyr a oedd yn teithio yn y chweched dosbarth fod teithio yn caniatáu iddynt gynnig rhwng 1 a 30 mwy o gyrsiau nag y byddent yn gallu eu cynnig fel arall, gyda chyfartaledd o 13 yn fwy ar draws y sampl.
- 2.28 Canfu'r gwaith ymchwil ansoddol fod y dysgwyr a'r ysgolion yn gadarnhaol iawn ynglŷn ag amrywiaeth ehangach y dewisiadau cwricwlwm a oedd ar gael iddynt. Nododd rhai dysgwyr ei fod yn eu galluogi i astudio pynciau a oedd yn fwy perthnasol i'r cyrsiau yr oeddent eisiau eu hastudio yn y dyfodol (yn y coleg neu yn y Brifysgol), ac roedd eraill o'r farn fod rhai o'r cyrsiau a oedd ar gael yn fwy perthnasol ar gyfer y gyrfaoedd yr oeddent eisiau eu dilyn yn y dyfodol:

'Rydw i eisiau bod yn beiriannydd; alla i ddim gwneud hynny yn yr ysgol'. Dysgwr Cyfnod Allweddol 4

'Os ydych chi'n gwneud cwrs yn y Gyfraith, mae'n dangos bod gennych chi ddiddordeb [yn yr yrfa]. Dysgwr chweched dosbarth

'Mae'n dda o beth ei bod ni'n cael ei wneud o yn yr ysgol achos os ydych chi'n ystyried dilyn llwybr gyrfa, byddai'n rhaid i chi fynd i'r coleg ar ôl bod yn yr ysgol. Mae'n dda eich bod chi'n gallu dechrau nawr a chael yr hyfforddiant nawr.' Dysgwr Cyfnod Allweddol 4

Cost teithio rhwng sefydliadau

- 2.29 Rhoddwyd y gorchwyl i'r gwaith ymchwil hwn hefyd o archwilio cost y Mesur Teithio gan Ddysgwyr. Mae'r data a ddarparwyd gan Lywodraeth

Cymru ar deithio gan ddysgwyr 14-19 a ariennir gan grantiau'r Llwybrau Dysgu 14-19, yn dangos bod yr arian grant a ddyrannwyd i deithio gan fyfyrwyr rhwng sefydliadau yn gyffredinol wedi codi o £1,263,478 yn 2011/12 i £1,515,612 yn 2013. Mae hyn yn gynydd o 2.3% yng nghyfanswm yr arian grant a ddyranwyd at y diben hwn (Tabl 4).

Tabl 4: Cyfanswm yr arian grant a ddyranwyd i gludiant

	Arian grant a ddyranwyd i gludiant (£)		Cyfanswm yr arian grant a ddyranwyd	
	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13
Gogledd	£413,380	£391,131	£4,739,494	£4,211,91
Canol De	£212,840	£131,100	£5,111,507	£4,538,624
De-ddwyrain	£279,178	£255,625	£4,011,179	£3,563,896
De-orllewin a'r Canolbarth	£358,080	£737,756	£5,479,632	£4,859,657
Cyfanswm	£1,263,478	£1,515,612	£19,341,812	£17,174,089
% o gyfanswm y gyllideb a ddyranwyd i gludiant	6.5	8.8	-	-
Gwahaniaeth pwynt canran o'i gymharu â 2011-2012	-	2.3	-	-

Ffynhonnell: Data grantiau Llwybrau Dysgu 14-19 Llywodraeth Cymru

2.30 Mae'r data hwn hefyd yn dangos na hysbyswyd yn 2012/13 a oedd cyfran sylweddol (45%) o'r gyllideb cludiant 14-19 wedi ei dyrannu i deithio gan ddysgwyr 14-16 ynteu i deithio gan ddysgwyr ôl-16. O ganlyniad, ni wyddys beth yw cydbwysedd cywir y cyllid ar gyfer y ddau grŵp hyn. Datgelodd ein cyfweiliadau ansoddol â swyddogion cludiant yr Awdurdodau Lleol, sy'n gyfrifol am oruchwyllo'r rhan fwyaf o'r gwariant ar y math hwn o gludiant, fod y cyllidebau 14-19 yn cael eu trin fel un endid mewn rhai ardaloedd, ac nad yw'r Awdurdodau Lleol yn cadw data ar wahân ar gyfer y gwariant a ddyranwyd i'r gwahanol grwpiau oedran yn yr achosion hyn. Fodd bynnag mae data Llywodraeth Cymru'n awgrymu, er mwyn rhoi syniad, bod mwy na hanner (57%) o'r 55% sy'n weddill wedi ei ddarparu'n benodol ar gyfer dysgwyr 16-19, a'r gweddill (43%) ar gyfer dysgwyr 14-16.

Tabl 5: Canran yr arian grant a ddyranwyd i gludiant yn ôl oedran y derbynwyr

		Canran cyllid cludiant y rhanbarth fesul ystod oedran		
	Arian grant a ddyranwyd i gludiant (£)	14-16	16-19	14-19 (dadansoddiad heb ei nodi)
Gogledd	£391,131	48%	29%	23%
Canol De	£131,100	6%	10%	84%
De-ddwyrain	£255,625	17%	62%	22%
De-orllewin a'r Canolbarth	£737,756	16%	26%	58%
Cymru	£1,515,612	24%	32%	45%

Ffynhonnell: Data grantiau Llwybrau Dysgu 14-19 Llywodraeth Cymru

2.31 Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi nad oedd gwybodaeth reoli ar gael a oedd yn dangos gwybodaeth ynglŷn â chyllido ar lefel dysgwr neu glwstwr unigol nac yn ôl y math o gludiant a ddefnyddiwyd. O ganlyniad, ni ellir dadansoddi gwariant yn y math hwn o fanylder. Er enghraifft, ni ellir deall yn eglur gostau cymharol teithio trefol o'i gymharu â theithio gwledig na gwasanaethau dan gontract o'i gymharu â chludiant cyhoeddus. Efallai y bydd angen gwneud newidiadau i'r ffordd y cesglir y wybodaeth hon er mwyn cael dadansoddiad manwl yn y dyfodol.

2.32 Mae Tabl 6, sy'n defnyddio data'r arolwg ar-lein, yn dangos i'r rhan fwyaf o'r ysgolion (73%) hysbysu eu bod yn ariannu'r teithiau rhwng sefydliadau, ar gyfer Cyfnod Allweddol 4, trwy ddefnyddio grantiau Llwybrau Dysgu Llywodraeth Cymru. Roedd 60% o'r rhain yn nodi eu bod yn defnyddio'r grant ar gyfer mwy na 75% o'u cyllid ar gyfer cludiant rhwng sefydliadau. Roedd cyllidebau cyffredinol yr ysgol yn aml yn cael eu defnyddio i ategu hyn. Nododd 27 o ysgolion (53%) eu bod yn talu am beth o'r teithio o gyllidebau cyffredinol yr ysgol a dywedodd 41% o'r rhain eu bod yn defnyddio cyllidebau cyffredinol yr ysgol ar gyfer mwy na 75% o'u cyllid ar gyfer cludiant. Dim ond 1 ysgol a ddywedodd fod teithio'n cael ei ariannu gan fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a'u teuluoedd.

2.33 Ar lefel y chweched dosbarth, dywedodd y rhan fwyaf o'r ysgolion (78%) eu bod yn ariannu teithiau rhwng sefydliadau trwy ddefnyddio grantiau Llwybrau Dysgu Llywodraeth Cymru. Roedd 80% o'r rhain yn nodi eu bod yn defnyddio'r grant ar gyfer mwy na 75% o'u cyllid ar gyfer cludiant.

Fel yn achos Cyfnod Allweddol 4, roedd cyllidebau cyffredinol yr ysgol yn cael eu defnyddio fel arfer i ategu hwn. Nododd 11 o ysgolion (34%) eu bod yn defnyddio cyllidebau cyffredinol yr ysgol i dalu am beth o'r teithio gan ddysgwyr a dywedodd 46% o'r rhain eu bod yn defnyddio cyllidebau'r ysgol ar gyfer mwy na 75% o'u cyllid ar gyfer cludiant. Dim ond 2 ysgol a hysbysodd fod y teithio'n cael ei ariannu gan fyfyrwyr a'u teuluoedd ar lefel y chweched dosbarth.

- 2.34 Cadarnheir y darlun hwn ar Gyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth trwy ganfyddiadau'r gwaith ansoddol lle'r oedd y rhan fwyaf o'r ysgolion yn hysbysu bod yr arian yn dod o'r grant 14-19. Roedd rhai ohonynt yn nodi bod hwn yn cael ei ategu gan gyllidebau'r ysgolion unigol a chyllidebau'r Awdurdod Lleol. Nododd un ysgol hefyd fod dysgwyr yn y chweched dosbarth weithiau yn defnyddio eu Lwfans Cynhaliaeth Addysg i ariannu eu teithio.
- 2.35 Roedd Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol a chynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14-19 yn nodi eu bod yn aml yn ystyried ffyrdd o sicrhau bod y costau sy'n ymwneud â darparu cludiant i ddysgwyr yn cael eu cadw'n isel ac y cyflawnir gwerth am arian. Roedd y gwaith hwn yn cynnwys archwilio contractau'n ofalus er mwyn gwneud yn siŵr bod y cwmnïau coetsys a bysiau preifat yn cyflawni holl ddyletswyddau'r contract (a gosod cosbau pan nad oeddent yn gwneud hynny), sicrhau bod y llwybrau teithio mwyaf effeithiol yn cael eu defnyddio, ac archwilio'r posibilrwydd o ddefnyddio cludiant cyhoeddus yn fwy aml yn hytrach na thacsis neu goetsys preifat. Roedd y rhan fwyaf o'r ysgolion yn yr ardaloedd mwyaf gwledig yn tueddu i ddefnyddio naill ai gerbydau a oedd yn eiddo i'r ysgolion eu hunain neu gludiant preifat dan gcontract allanol, gan nad oedd cludiant cyhoeddus addas ar gael yn rhwydd. Roedd dysgwyr mewn ysgolion mwy trefol, a oedd â gwell dewisiadau ar gyfer defnyddio cludiant cyhoeddus, yn gallu defnyddio systemau taliadau taleb a cherdyn a ddatblygwyd gan Swyddogion Cludiant yr Awdurdodau Lleol a chynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14-19 er mwyn sicrhau bod y taliadau'n effeithlon. Nododd un Awdurdod Lleol y bu'r system hon yn effeithiol iawn o ran lleihau eu cyllideb gyffredinol.

'Fyddem ni ddim yn disgwyl gwario mwy na thua £30,000 y flwyddyn ar docynnau bws erbyn hyn...ac felly, mae wedi gostwng yn eithaf sylweddol.' Swyddog Cludiant Awdurdod Lleol

Tabl 6: Cyfran y cyllid cludiant o wahanol ffynonellau a ddefnyddiwyd gan ysgolion ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth

Ffynhonnell y cyllid		% o'r cyllid fesul ysgol o wahanol ffynonellau			
		1%-25%	26%-50%	51%-75%	76%-100%
Grant Llywodraeth Cymru i gefnogi'r polisi Llwybrau Dysgu 14-19	Cyfnod Allweddol 4*	1 (2%)	7 (14%)	7 (14%)	22 (43%)
	Chweched dosbarth**	2 (6%)	3 (9%)	0 (0%)	20 (62%)
Cyllidebau cyffredinol yr ysgolion	Cyfnod Allweddol 4*	3 (6%)	12 (24%)	1 (2%)	11 (21%)
	Chweched dosbarth**	1 (3%)	4 (13%)	1 (3%)	5 (16%)
Myfyrwyr a'u teuluoedd	Cyfnod Allweddol 4*	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (2%)
	Chweched dosbarth**	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (6%)

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion uwchradd 2013

(a) *Sylfaen=51

(b) **Sylfaen=32

(c) Mae'r rhesi yn dangos nifer a chanran yr ysgolion a ddewisodd y gwahanol fathau o gyllid, ac o ganlyniad, nid yw eu cyfanswm yn 100%

2.36 Roedd cyfweiliadau a gynhaliwyd â staff ysgolion a Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol yn dangos cryn amrywiaeth yn y dulliau o deithio a gynigid gan ysgolion, ac roedd hyn yn amlwg yn effeithio ar y costau cysylltiedig. Fodd bynnag, roedd y ffaith fod y dewisiadau cludiant cyhoeddus yn llawer llai ymarferol mewn ardaloedd gwledig nag mewn rhai trefol yn batrwm cyffredinol, ond nid annisgwyl. O ganlyniad, roedd

atebion hurio preifat, drutach fel arfer yn rhoi mwy o bwysau ar y gyllideb deithio i bartneriaid ac ysgolion gwledig.

3 Effeithiau trefniadau teithio ar ddewisiadau'r cwricwlwm a dysgu

3.1 Mae'r adran hon yn dod â chanfyddiadau ynghyd o ddata'r arolwg a'r gwaith ansoddol er mwyn edrych ar y berthynas rhwng teithio gan fyfyrwyr a sut y gallai hyn effeithio ar ffactorau megis y cyrsiau y maent yn eu dewis, a'u cyrhaeddiad. Mae'n cyflwyno data ar gyfer teithio gan ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth, ac yn gwneud cymariaethau pan fo'r rhain o ddiddordeb.

Canfyddiadau allweddol y bennod

3.2 Mae canfyddiadau allweddol y bennod yn cynnwys y canlynol:

- Mae rhai dysgwyr yn cyfyngu ar eu dewisiadau o'r cwricwlwm o ganlyniad i'r teithio sydd ynghlwm wrth hynny. Fodd bynnag, nid yw hyn yn beth cyffredin, ac mae'r dymuniad i astudio cyrsiau penodol fel arfer yn gwneud iawn am hyn.
- Yn y rhan fwyaf o'r achosion, ond nid y cwbl, nid oedd teithio yn effeithio ar y lefelau presenoldeb cyffredinol. Fodd bynnag, mae'r dysgwyr sy'n teithio yn aml yn colli'r 5-10 munud cyntaf o'r gwersi, a gall hyn effeithio'n negyddol ar brofiad y dysgwyr ac ar y gwersi eu hunain.
- Mae'r dysgwyr sy'n teithio yn aml yn dweud bod teithio i sefydliadau eraill yn waith blinedig ac y gall effeithio ar eu perfformiad yn yr ysgol.
- Mae cysylltiad cadarnhaol rhwng dilyn dewisiadau sy'n gofyn am deithio, ac ymgysylltiad a chymhelliant y dysgwr.
- Yn gyffredinol, gall datblygiad dysgwyr, mewn rhai achosion, gael ei wella trwy gynnwys cyrsiau y mae'r dysgwyr yn teithio iddynt. Mae'r gwelliannau'n deillio o fagu hyder wrth deithio ac o integreiddio cymdeithasol â dysgwyr o ysgolion eraill.
- Mae'r rhieni yn aml yn pryderu ynglŷn â'r ffaith bod eu plant yn teithio. Fodd bynnag, gellir goresgyn pryderon fel arfer trwy i'r ysgolion roi mwy o eglurhad a gwybodaeth.

- Mae'r staff yn yr ysgolion o'r farn fod cyrhaeddiad dysgwyr mewn cyrsiau y maent yn teithio iddynt yn tueddu i fod yn gyson â'u lefel cyrhaeddiad arferol yn eu prif ysgol.
- Mae'r ysgolion yn nodi bod mwy o ddysgwyr yn gyffredinol yn symud ymlaen i ddysgu ôl-16, ond ni allant briodoli hyn yn llwyr i'r ffaith fod dewisiadau ehangach ar gael.
- Mae'r ysgolion yn gadarnhaol ynglŷn â'r Mesur a'r dewis ehangach y mae wedi ei ysgogi yn y cwricwlwm. Fodd bynnag, mae ansawdd rhai o'r cyrsiau'n achosi pryder.

Yr effaith ar ddewis

3.3 O ystyried yr amrywiaeth eang o gyrsiau sydd ar gael i'r dysgwyr yn sgil y Mesur, penderfynodd y dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a deithiodd i sefydliadau eraill wneud hynny, wrth gwrs, i ddilyn amrywiaeth eang o gyrsiau. Mae Tabl 7 yn dangos mai cyrsiau galwedigaethol oedd y mwyafrif llethol ohonynt, a'r enghreifftiau mwyaf aml oedd cyrsiau adeiladu, gyda dysgwyr o 50 o ysgolion yn mynychu gwahanol leoliad dysgu i astudio'r cwrs hwn, a chysiau trin gwallt a harddwch, gyda dysgwyr o 49 o ysgolion yn teithio i wahanol leoliad i astudio'r cwrs hwn.

Tabl 7: Cyrsiau y teithiodd dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 ar eu cyfer

Cwrs	Nifer yr ysgolion a oedd yn cynnig y cwrs ar Gyfnod Allweddol 4 n (%)
Adeiladu	50 (85%)
Trin gwallt a harddwch	49 (83%)
Modurol	42 (71%)
Peirianeg	25 (42%)
Lletygarwch ac arlwyio	15 (25%)
Astudiaethau busnes	14 (24%)
Gwasanaethau Cyhoeddus	14 (24%)
Amaethyddiaeth	9 (15%)
Y Cyfryngau	8 (14%)
Drama/Dawns	6 (10%)
Iechyd a gofal cymdeithasol	6 (10%)
Gofalu am anifeiliaid	4 (7%)
Gofal plant	4 (7%)
Electroneg	4 (7%)
Colur	4 (7%)

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion uwchradd 2013

(a) *Sylfaen=59

3.4 Roedd y dysgwyr chweched dosbarth a oedd yn teithio i sefydliadau eraill yn gwneud hynny er mwyn dilyn cymysgedd o gyrsiau galwedigaethol ac academiaidd, fel y dangosir yn Nhabl 8. Fodd bynnag, roedd y rhai mwyaf aml yn cynnwys Iechyd a Gofal Cymdeithasol, lle yr oedd gan 28 o ysgolion ddisgyblion a oedd yn teithio i rywle arall i astudio'r pwnc hwn, Cerdd a Thechnoleg Cerdd (26 o ysgolion), a Drama a Dawns (25 o ysgolion).

Tabl 8: Cyrsiau y teithiodd dysgwyr y chweched dosbarth ar eu cyfer

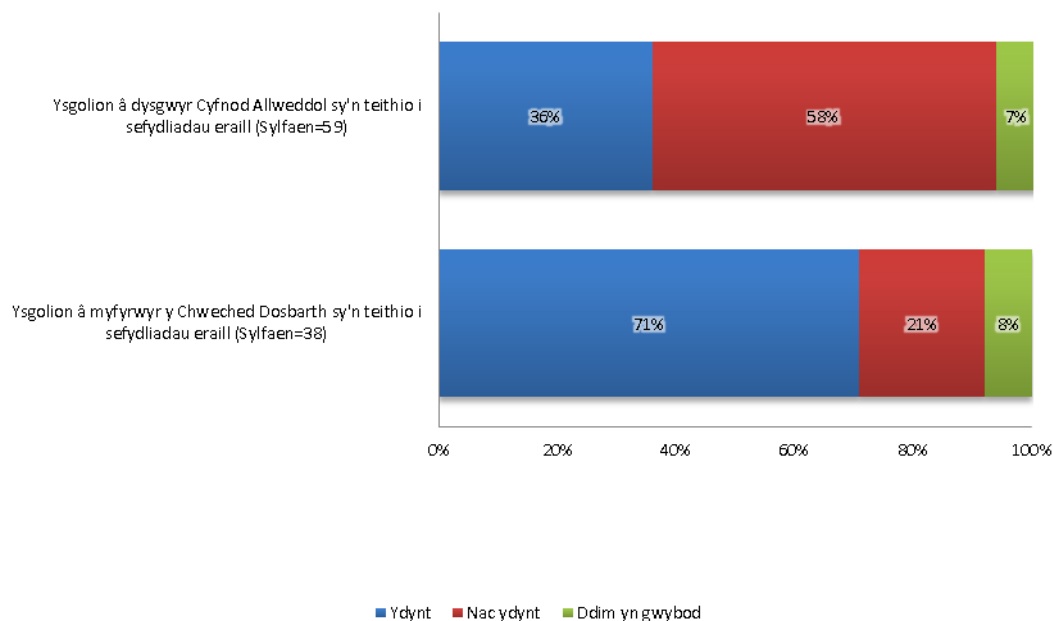
Cwrs	Nifer yr ysgolion a oedd yn cynnig y cwrs yn y chweched dosbarth n (%)
Iechyd a gofal cymdeithasol	28 (74%)
Cerdd a thechnoleg cerdd	26 (68%)
Drama a dawns	25 (66%)
Addysg Gorfforol/Gwyddoniaeth Chwaraeon	24 (63%)
Gwasanaethau cyhoeddus	24 (63%)
Busnes	22 (58%)
Y Cyfryngau	18 (47%)
Seicoleg	16 (42%)
TGCh	14 (37%)
Gofal Plant	13 (34%)
Dylunio a thechnoleg	13 (34%)
Peirianeg	13 (34%)
Ffrangeg	12 (32%)
Sbaeneg	12 (32%)
Ffiseg	12 (32%)
Celf	11 (29%)
Saesneg	11 (29%)
Mathemateg	11 (29%)

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion uwchradd 2013

(a) Sylfaen=38

- 3.5 Roedd yr arolwg ar-lein yn dangos bod staff yr ysgolion o'r farn fod dysgwyr yn y chweched dosbarth yn cyfyngu'n fwy aml ar eu dewisiadau na dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 oherwydd eu bod yn anfodlon teithio. Nododd 71% o'r ysgolion hyn fel ffactor ar gyfer dysgwyr y chweched dosbarth, o'i gymharu â 36% ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4.
- 3.6 Yn gyfatebol, roedd dros hanner yr ysgolion (58%) o'r farn na fyddai'r ffaith eu bod yn gorfod teithio yn cyfyngu ar ddewisiadau rhai o'u dysgwyr Cyfnod Allweddol 4. Roedd hyn yn cymharu ag un o bob pum ysgol (21%) â dysgwyr chweched dosbarth a oedd o'r farn na fyddai'r ffaith eu bod yn gorfod teithio yn cyfyngu ar ddewisiadau dysgwyr y chweched dosbarth.

Ffigur 6: Cyfran yr ysgolion sy'n credu bod rhai dysgwyr yn cyfyngu ar eu dewisiadau oherwydd eu bod yn anfodlon teithio at wahanol ddarparwyr

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=amrywiol

(b) Cwestiwn un ateb

3.7 Fodd bynnag, o'r ysgolion a oedd yn credu bod rhai dysgwyr chweched dosbarth yn cyfyngu ar eu dewisiadau oherwydd eu bod yn anfodlon teithio, traean (33%) yn unig oedd yn credu y byddai effaith hyn yn 'sylweddol/eang iawn', o'i gymharu â ffigur o 38% ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4.

3.8 Canfu'r gwaith ymchwil ansoddol gyda dysgwyr ac uwch athrawon fod amrywiaeth o resymau pam y gallai dysgwyr fod yn anfodlon teithio, gan gynnwys pryderon ynglŷn â chyrraedd yn hwyr i'r gwersi neu ddim o gwbl, ddim wedi arfer teithio a defnyddio bysiau (yn enwedig mewn ardaloedd mwy gwledig), ofn cael eu gadael ar ôl neu orfod aros pe byddai bws yn hwyr neu eu bod wedi ei golli, a phoeni am yr amser y byddent yn ei dreulio'n teithio (dywedodd rhai dysgwyr y gallai eu teithiau gymryd hyd at awr).

'Dwi wedi colli 5 o wersi hyd yn hyn.' Dysgwyr Cyfnod Allweddol 4
'Maen nhw i fod yno am chwarter i bedwar, ond dydyn nhw ddim yn dod tan tua deng munud wedi, chwarter wedi pedwar i'n casglu ni.'

Dysgwyr y Chweched Dosbarth

'Roedd gennym ni fyfyrwyr a oedd wedi eu gadael ar ôl, ac roedd e'n erchyll, hollol erchyll.' Uwch athro

'Ychydig dros awr yw e bob ffordd...Rwy'n gwybod ei fod yn cymryd amser go hir.' Dysgwyr Chweched Dosbarth

'Rydyn ni'n gadael yr ysgol am 1 o'r gloch a dydyn ni ddim yn dod yn ôl tan 5 o'r gloch, ac rydyn ni'n gwastraffu llawer o amser yn teithio.'

Dysgwr Cyfnod Allweddol 4

- 3.9 Roedd rhai dysgwyr yn credu bod rhai o'u cyfoedion yn teimlo'n anesmwyth oherwydd yr ansicrwydd ynglŷn â manylion y trefniadau teithio gan nad oedd y rhain yn cael eu cadarnhau yn aml tan ddechrau'r tymor. Fodd bynnag, yn gyffredinol, roedd y dysgwyr a'r athrawon yn dweud nad oeddent yn credu bod hon yn broblem gyffredin. Yn fwy cadarnhaol, canfu'r gwaith ymchwil â'r dysgwyr y gallai'r ffaith fod ganddynt ddiddordeb arbennig mewn astudio cyrsiau a gynigid mewn sefydliadau eraill, a'u bod yn frwd dros wneud hynny, fwy na gwneud iawn am eu pryderon ynglŷn â theithio:

'Does dim gwahaniaeth gen' i, a dweud y gwir. Cyn belled â bod cyfle imi, a dweud y gwir, wneud beth roeddwn i eisiau ei wneud.'

Does dim ots gen' i deithio am awr 'rwan.' Dysgwr Chweched Dosbarth

'Os byddai [y teithio] yn drafferth enfawr, bydden i'n rhoi'r gorau i'r cwrs, ond y pwnc sy'n bwysig i ni.' Dysgwr Cyfnod Allweddol 4

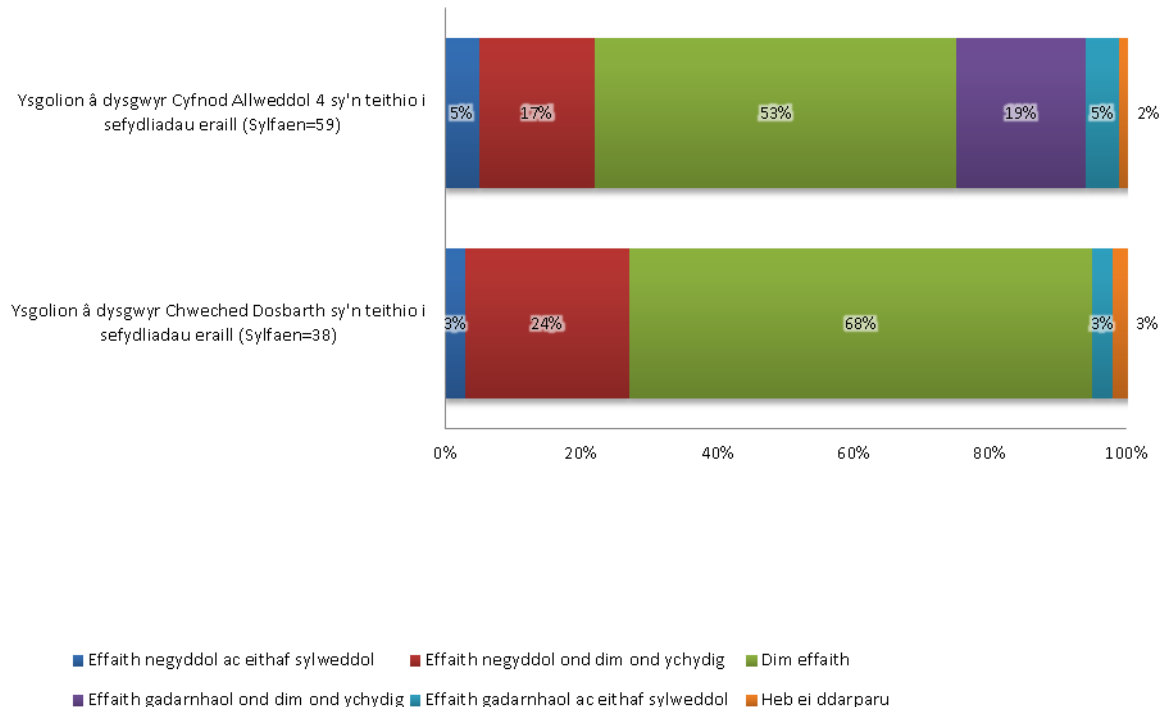
Yr effaith ar bresenoldeb ac amseroedd egwyl

- 3.10 Edrychodd y gwaith ymchwil hefyd a oedd effeithiau eraill ar ddysgwyr o ganlyniad i'r ffaith eu bod yn teithio i ysgolion eraill neu at ddarparwyr eraill. Roedd hyn yn cynnwys gofyn cwestiynau ynglŷn â phresenoldeb yn y dosbarth yn yr ysgolion yr oeddent yn teithio iddynt ac ym mhrif

ysgolion y dysgwyr, a pha un a yw disgyblion sy'n teithio i leoliadau eraill yn profi llai o amseroedd egwyl yn ystod y dydd.

3.11 Ym marn y rhan fwyaf o'r athrawon, nid oedd unrhyw effaith ar bresenoldeb y dysgwyr mewn ysgolion eraill ar y diwrnodau y maent yn teithio. Dyna a ddywedodd 53% o'r ysgolion o ran dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio i leoliadau eraill a 68% o'r ysgolion o ran dysgwyr chweched dosbarth (er nad yw hyn yn seiliedig ar ffigurau presenoldeb gwirioneddol). Mae'r gwahaniaeth yn y canrannau hyn yn awgrymu bod athrawon o'r farn y gallai'r effaith fod fymryn yn fwy ar bresenoldeb dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio i leoliadau eraill. Dim ond 5% o'r ysgolion a nododd eu bod yn credu bod teithio ychwanegol yn cael effaith negyddol *sylweddol* ar bresenoldeb dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 mewn ysgolion eraill, a dim ond 3% a awgrymodd fod hyn yn berthnasol i'r dysgwyr yn y chweched dosbarth.

Ffigur 7: Lefel yr effaith ar bresenoldeb dysgwyr ar y diwrnodau pan eu bod yn teithio

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013
 (a) Sylfaen=amrywiol
 (b) Cwestiwn un ateb

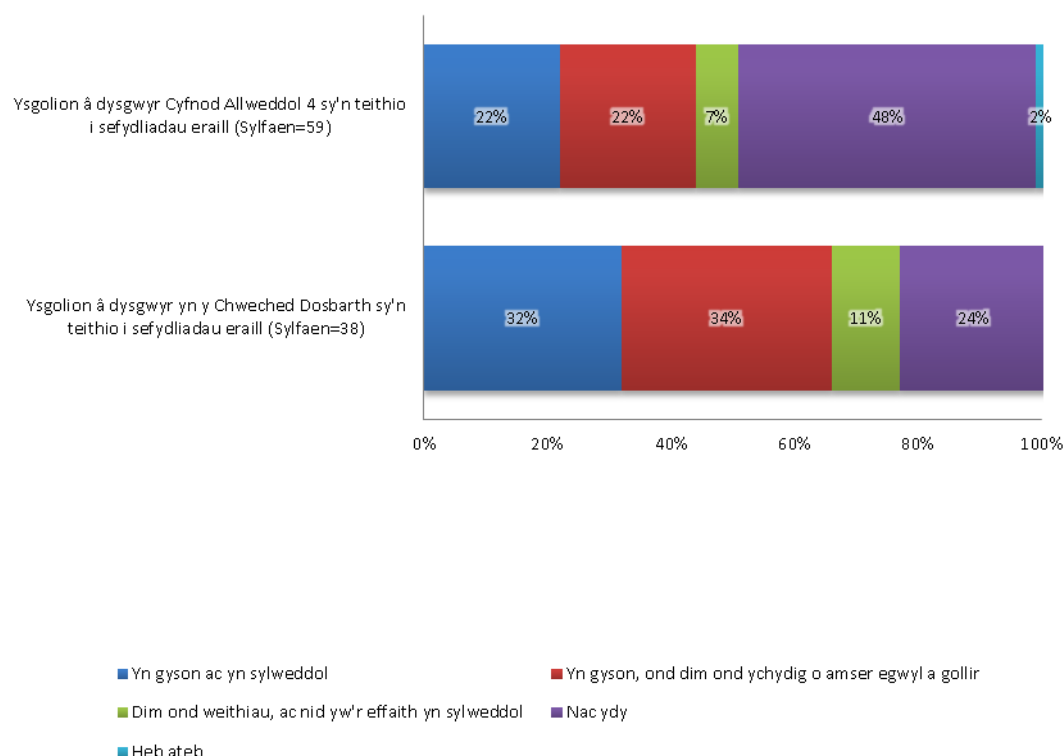
- 3.12 Pan ofynnwyd i ymatebwyr yr arolwg a oeddent yn credu bod teithio yn effeithio ar bresenoldeb dysgwyr yn eu *prif ysgol* ar ddiwrnodau pan eu bod yn teithio, dywedodd y rhan fwyaf (87%) o'r ysgolion â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio eu bod o'r farn nad oedd yn cael effaith o gwbl. Dim ond 3% o'r ysgolion oedd yn nodi bod gan deithio effaith negyddol sylweddol ar eu presenoldeb yn eu *prif ysgol*, tra bo un o bob deg (10%) yn nodi mai ond 'ychydig' o effaith negyddol a welwyd.
- 3.13 Yn yr un modd, dywedodd bron i dri chwarter yr ysgolion (70%) sydd â dysgwyr o'r chweched dosbarth yn teithio nad oedd gan hyn ddim effaith ar bresenoldeb y dysgwyr yn eu *prif ysgol* ar y diwrnodau pan eu bod yn teithio. Fodd bynnag, roedd 13% o'r ysgolion yn nodi bod teithio yn cael effaith negyddol sylweddol ar eu presenoldeb yn eu *prif ysgol*, a dywedodd 17% y gwelwyd 'ychydig' o effaith negyddol.
- 3.14 Roedd y cyfweiliadau manwl â'r athrawon a'r dysgwyr yn awgrymu nad oedd yr angen i deithio, yn gyffredinol, yn effeithio ar bresenoldeb y dysgwyr o ran colli gwersi llawn. Fodd bynnag, nododd y rhan fwyaf o'r athrawon a'r dysgwyr fod y dysgwyr yn aml yn colli rhannau o wersi, sef y 5-10 munud cyntaf fel arfer, a hynny'n cael ei briodoli gan amlaf i'r ffaith bod gwasanaethau cludiant yn rhedeg yn hwyr oherwydd y traffig neu nad oedd y dysgwyr wedi dal y bws mewn pryd.
- 3.15 O ran yr effaith ar amseroedd egwyl rheolaidd, roedd safbwynt yr athrawon (fel y gwelir yng nghanlyniadau'r arolwg ar-lein yn Ffigur 8) yn dangos safbwynt gweddol gytbwys ynglŷn â pha un a yw teithio yn achosi i ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 gael amseroedd egwyl byrrach nag sydd yn yr amserlen fel rheol.
- 3.16 Fodd bynnag, roedd yr athrawon yn dros dri chwarter yr ysgolion (77%) a oedd â chweched dosbarth yn credu bod teithio yn achosi i ddysgwyr y chweched dosbarth gael amseroedd egwyl byrrach. Roedd y rhan fwyaf o'r rhain (66%) yn credu bod gan hyn effaith gyson (ond roedd eu barn ynglŷn ag arwyddocâd yr amseroedd egwyl byrrach yn amrywio, fel y gwelir yn Ffigur 8 eto).
- 3.17 O'r athrawon a ddywedodd eu bod yn credu bod mwy o deithio'n achosi i ddysgwyr gael amseroedd egwyl byrrach na'r arfer, dywedodd y rhan fwyaf ohonynt, 63% ar gyfer Cyfnod Allweddol 4, a 55% ar gyfer y

chweched dosbarth, nad oedd hyn, yn eu barn nhw, wedi arwain at unrhyw effeithiau negyddol ar ddysgwyr (o ran bod yn hwyr ar ddechrau dosbarthiadau, na methu â chanolbwyntio nac ymddygiad annerbyniol yn y dosbarth). Fodd bynnag, roedd 27% o'r farn y gwelwyd effaith negyddol ar ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4, ac roedd 28% o'r athrawon o'r farn y gwelwyd effaith negyddol gysylltiedig ar ddysgwyr y chweched dosbarth.

- 3.18 Dywedodd y rhan fwyaf o'r athrawon a oedd yn credu y ceir effeithiau negyddol ar ddysgwyr yn sgil amseroedd egwyl byrrach mai 'bod yn hwyr ar ddechrau dosbarthiadau' oedd y canlyniad mwyaf cyffredin, yn 88% o'r achosion o ran y dysgwyr Cyfnod Allweddol 4, a 50% o ran dysgwyr y chweched dosbarth. Fodd bynnag, adroddwyd hefyd fod 'ddim yn cymryd sylw yn y dosbarth' ac 'ymddygiad gwael yn y dosbarth' yn effeithiau negyddol a oedd yn gysylltiedig ag amseroedd egwyl byrrach. Ar y llaw arall, mae'r effeithiau olaf hyn wedi eu seilio ar samplau bach iawn o ymatebion, sef 8 o achosion o ran Cyfnod Allweddol 4 ac o ran y chweched dosbarth, ac ni ellir ystyried eu bod yn ystyrlon yng nghyd-destun ystadegol.
- 3.19 Roedd y cyfweiliadau manwl â'r dysgwyr a'r athrawon yn ategu rhai o'r sylwadau hyn ynglŷn ag effaith dysgwyr yn profi amseroedd egwyl byrrach o ganlyniad i amser teithio. Dywedodd llawer o'r dysgwyr eu bod yn bwyta eu cinio yn rheolaidd wrth deithio, ac roedd rhai ohonynt yn dweud eu bod yn hwyr yn ôl i ginio a bod llai o ddewis bwyd ar gael iddynt oherwydd hynny, a oedd yn gwneud iddynt deimlo'n rhwystredig. Roedd rhai athrawon yn nodi bod teithio yn aml yn digwydd yn ystod amser astudio rhydd a chyfoethogi dysgwyr, a oedd yn golygu nad oedd y cyfleoedd hyn ar gael i'r dysgwyr a oedd yn teithio.

'Rydw i'n cael tair awr yn yr ysgol arall, ac wedyn deng munud i ginio, wedyn dwy awr o astudio yn y p'nawn. Mae hynna'n llawer o waith!' Dysgwr chweched dosbarth

Ffigur 8: Pa un a yw teithio yn achosi i ddysgwyr gael amseroedd egwyl byrrach nag sydd yn yr amserlen fel rheol

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=amrywiol

(b) Cwestiwn un ateb

3.20 Yn ychwanegol at golli amser gwersi a chael amseroedd egwyl byrrach, dywedodd rhai dysgwyr ac athrawon fod teithio i sefydliadau eraill wedi gwneud diwrnodau rhai dysgwyr yn hirach, hyd at ddwy awr mewn ychydig o achosion, gan nad oedd yn bosibl cynnal yr holl deithio a gwersi, yn enwedig ar gyfer dewisiadau galwedigaethol, yn ystod yr oriau ysgol 'arferol'. Dywedodd y dysgwyr yr oedd hyn yn effeithio arnynt ei fod yn eu gwneud yn fwy blinedig nag y byddent fel arall.

3.21 Yn ogystal, yn y cyfweiliadau manwl, ni soniodd yr uwch athrawon a gyfwelwyd am unrhyw broblemau ymddygiadol tymor hir ymysg y dysgwyr a oedd yn teithio. Crybwyllwyd ambell i ddigwyddiad ynysig yn unig, a chafodd y rhain eu datrys yn gynnar yn y tymor.

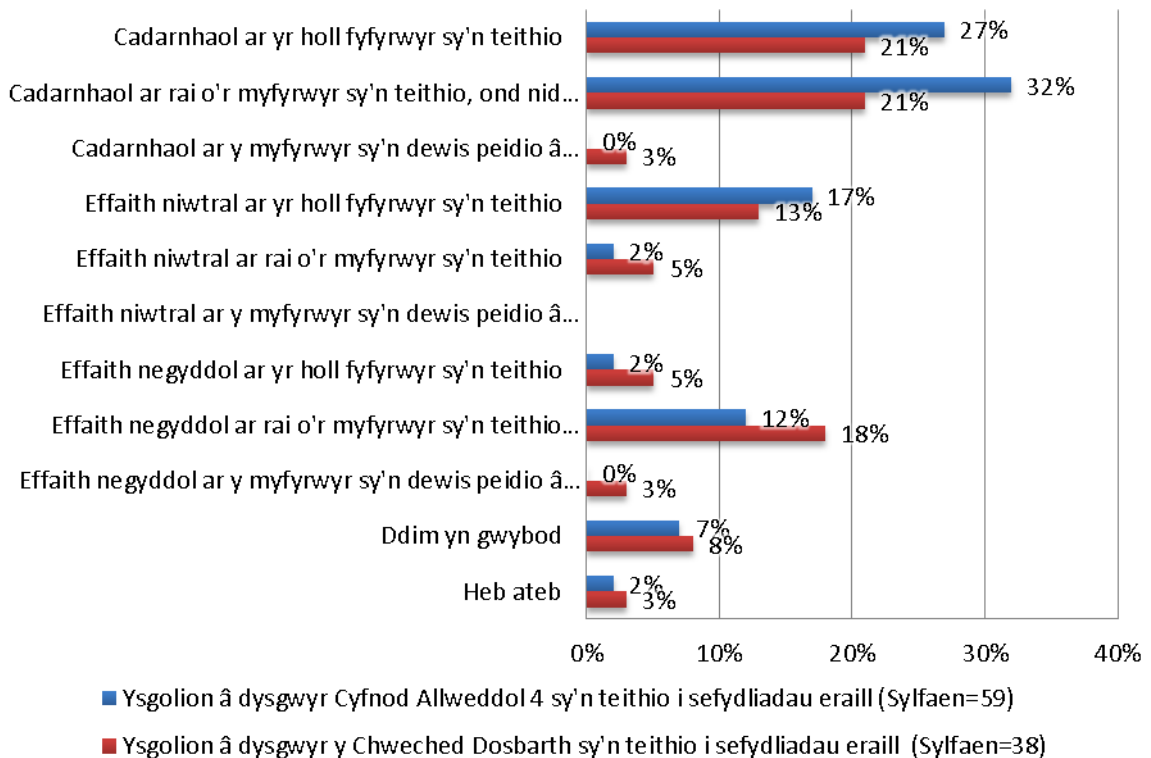
Yr effaith ar ymgysylltiad a chymhelliant

3.22 Roedd yr arolwg hefyd yn ceisio archwilio pa un a oedd y dewisiadau ehangach a gyflwynwyd i'r cwricwlwm a'r teithio cysylltiedig i ddysgwyr

wedi arwain at unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol ar ymgysylltiad a chymhelliant y disgyblion.

3.23 Yn gyffredinol, roedd yr ysgolion yn fwy cadarnhaol ynglŷn â'r effeithiau ar ymgysylltiad a chymhelliant dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 na dysgwyr y Chwched Dosbarth.

Ffigur 9: Pa un a yw'r defnydd o ddewisiadau lle y mae angen teithio yn cael effeithiau cadarnhaol neu negyddol ar ymgysylltiad a chymhelliant dysgwyr

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=amrywiol

(b) Cwestiwn un ateb

3.24 Nododd mwy na hanner yr ysgolion (59%) fod y defnydd o ddewisiadau y mae angen teithio ar eu cyfer yn cael effeithiau cadarnhaol ar ymgysylltiad a chymhelliant dysgwyr Cyfnod Allweddol 4, o'i gymharu â 42% a nododd effaith gadarnhaol ar ddysgwyr y chwched dosbarth. Wrth edrych ar y ffigur ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 yn fwy manwl, gwelir bod 32% o'r athrawon yn nodi bod yr effaith hon yn 'gadarnhaol ar rai o'r myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio, ond nid arnynt i gyd', tra bo 27% yn dweud ei bod yn 'gadarnhaol ar yr holl fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio'. Pan ystyrir yr un effaith ar

ddysgwyr y chweched dosbarth, mae'r ffigurau ar gyfer yr ymatebion hyn yn gostwng i 21% ar gyfer y ddau ymateb. Mae 14% o'r ymatebwyr yn nodi bod y defnydd o ddewisiadau y mae angen teithio ar eu cyfer yn cael effeithiau negyddol ar gymhelliant ac ymgysylltiad dysgwyr Cyfnod Allweddol 4, o'i gymharu â 23% yn sôn am effaith negyddol ymddangosiadol ar gymhelliant ac ymgysylltiad dysgwyr y chweched dosbarth. Dim ond 2% o'r athrawon sy'n nodi bod gan deithio effaith negyddol ar gymhelliant ac ymgysylltiad yr 'holl fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio', gyda'r ffigur cymharol ar gyfer dysgwyr y chweched dosbarth yn 5%.

- 3.25 Mae'r cyfweiliadau a gynhaliwyd â'r athrawon yn ategu'r canfyddiadau hyn, ac maent yn awgrymu, yn gyffredinol, bod y dewisiadau y mae angen teithio ar eu cyfer yn ysgogi cymhelliant ac ymgysylltiad y dysgwyr a oedd yn eu hastudio:

'Rydw i'n meddwl y gall wella cymhelliant rhai yn fawr. I rai, gall y diwrnod hwnnw i ffwrdd o'r safle, os hoffech chi, wneud iddyn nhw rodio'r llwybr cul yn ystod y pedwar diwrnod arall.' Uwch Athro

- 3.26 Yn ogystal, dywedodd rhai uwch athrawon y gall y cynnydd yn nifer y cyrsiau galwedigaethol a gynigir yn sgil y Mesur helpu dysgwyr anfodlon i ailymgysylltu:

'Rydyn ni wedi cael profiad da iawn o ran y ddarpariaeth alwedigaethol, lle mae myfyrwyr sydd, efallai, wedi bod braidd yn anfodlon ym Mlwyddyn 9. Ym Mlwyddyn 10 ac 11, gall y dewis galwedigaethol wneud iddyn nhw werthfawrogi'r ffaith 'os gwna i fynd amdani yma a chael hwn, ac wedyn gwneud hyn yn ôl yn yr ysgol, mae gen' i yrfa dda o fy mlaen.' Uwch Athro

Yr effaith ar brofiad dysgwyr yn gyffredinol

- 3.27 Canfu'r cyfweiliadau manwl fod y dysgwyr a'r uwch athrawon, yn gyffredinol, yn gadarnhaol ynglŷn â dewisiadau ychwanegol y cwricwlwm a oedd wedi eu cynnig i'r dysgwyr. Fel y nodwyd uchod, crybwyllwyd

rhai pryderon cyson ynglŷn â phrydlondeb y dulliau cludiant (ar draws yr holl fathau o gludiant) a'r amser a oedd yn cael ei golli o'r diwrnod ar gyfer teithio (pan allai'r dysgwyr fod yn astudio, fel arall), a'r farn gyffredinol oedd y byddai'n well gan y dysgwyr allu astudio'r un dewisiadau yn eu prif ysgol pe byddai hynny'n bosibl. Fodd bynnag, er gwaetha'r pryderon hyn, roedd y ffaith fod y dysgwyr yn mwynhau eu cyrsiau, ac ansawdd y profiad dysgu a ddarperid iddynt yn lleoliadau darparwyr eraill, yn tueddu i wneud iawn am hyn:

'Dim y gwersi sy'n achosi'r problemau, oherwydd mae'r gwersi yn wych a'r holl addysgu hefyd. Y teithio, yn bennaf, yw'r unig broblem, o bosib.' Dysgwr Cyfnod Allweddol 4

- 3.28 Yn gyffredinol, roedd teimlad ymysg yr holl grwpiau rhanddeiliaid fod y dysgwyr 'yn mynd ymlaen â'u gwaith':

'Dydy teithio ddim yn ddewis atyniadol; rydych chi'n cael ambell un weithiau sy'n eitha' hapus i deithio o gwmpas ar fws trwy'r dydd, ond mae'r myfyrwyr yma wedi arfer teithio, dyna beth maen nhw'n ei wneud. Mae rhai ohonyn nhw'n sefyll wrth y safle bysiau am chwarter i saith y bore, neu'n cael tacsï o ben eu lôn i lawr at y llwybr bws; mae'n rhan annatod o'r dysgu. Dyna sy'n digwydd; ffordd o gyflawni rhywbeth yw cludiant. Ffordd o'u cael nhw i'r lle y gallan nhw ddysgu.' Cynrychiolydd Rhwydwaith 14-19

- 3.29 Yr unig achlysuron pan oedd dysgwyr yn difaru gwneud eu penderfyniadau oedd pan oeddent yn teimlo nad oeddent yn cael gofal addysgol o'r un ansawdd â dysgwyr presennol mewn sefydliadau eraill (ond nid oedd hwnnw'n brofiad cyffredin):

'Doedd yr addysgu yno ddim cystal; doedden nhw ddim yn dysgu cymaint i chi.' Dysgwr Cyfnod Allweddol 4

- 3.30 Un o'r buddiannau ehangach a nodwyd gan nifer fawr o'r dysgwyr a'r athrawon a gyfwelwyd oedd y teimlad fod teithio yn cynyddu cydlyniant cymdeithasol a dealltwriaeth rhwng dysgwyr mewn gwahanol ysgolion:

'Mae llai o garfannu rhwng yr ysgolion, sy'n golygu bod myfyrwyr yn adnabod ei gilydd yn barod gan wneud y berthynas rhyngddynt yn rhwyddach os ydynt yn cymysgu yn ddiweddarach yn eu bywyd - naill ai ym myd addysg, yn y gwaith neu ddim ond o ddydd i ddydd.'

Uwch Athro

- 3.31 Dywedodd un uwch athro hefyd fod hyn yn creu mwy o ddealltwriaeth a chydlyniant rhwng y rhai hynny a oedd yn astudio cyrsiau academiaidd a'r rhai yn astudio cyrsiau galwedigaethol yn y chweched dosbarth:

'Dyw'r chweched dosbarth ddim ar gyfer meddyliau academiaidd yn unig bellach. Dyw'r disgyblion ddim yn cael eu gosod ar wahân mewn gwahanol ffrydiau addysgol erbyn hyn, ac mae'r Bartneriaeth (i ryw raddau) yn dod â disgyblion o bob gallu a dawn at ei gilydd.'

Uwch Athro

- 3.32 Er gwaetha'r safbwyntiau cadarnhaol hyn, codwyd rhai pryderon. Nododd un athro fod teithio'n cael yr effaith wrthgyferbyniol ar ei ysgol, gan awgrymu y cafwyd effaith negyddol ar y teimlad cyffredinol o gymuned yn ei ysgol, gan fod y dysgwyr yn treulio mwy o amser oddi wrth y safle a bod ganddynt lai o fuddsoddiad yn eu prif ysgol oherwydd hynny:

'Ry' ni wedi cael llai o ddysgwyr chweched dosbarth yn cymryd rhan yn ein rhaglen fentora i fyfyrwyr iau.' Uwch Athro

- 3.33 Roedd rhai dysgwyr yn dweud eu bod yn teimlo bod teithio i ysgolion a cholegau eraill wedi cael effeithiau ehangach arnynt trwy roi mwy o hyder iddynt wrth gyfarfod â phobl eraill a'n gwneud yn fwy annibynnol yn gyffredinol. Roeddent yn credu y byddai hyn o les iddynt yn y dyfodol,

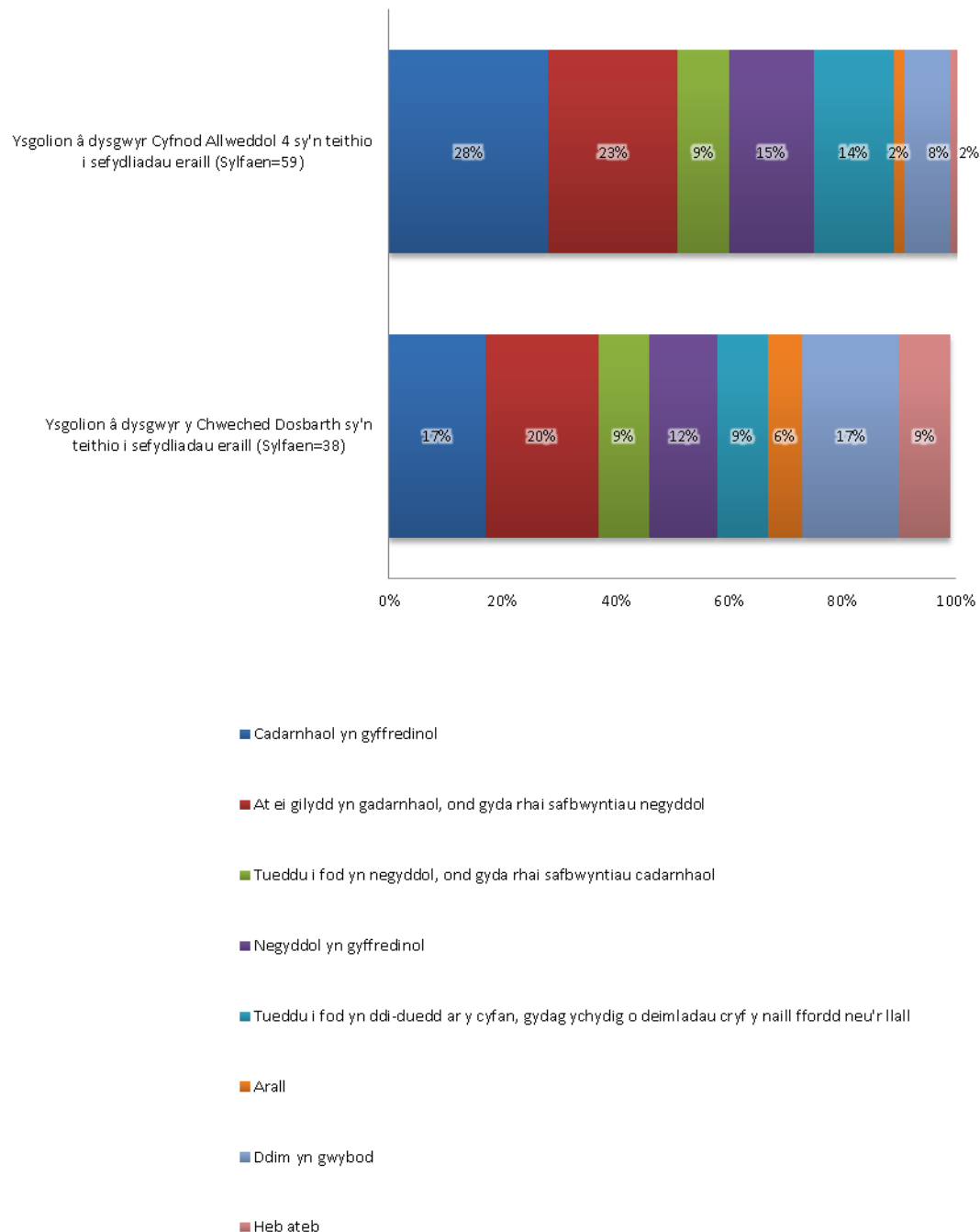
yn enwedig i'r myfyrwyr chweched dosbarth hynny a oedd yn ystyried mynd i'r Brifysgol:

Mae'n eich paratoi chi hefyd, ar gyfer yr adeg pan fyddwch chi'n mynd i ffwrdd i'r brifysgol a phethau felly, oherwydd eich bod chi wedi gorfod mynd allan yna a siarad â phobl, a gwneud enw i chi eich hun mewn lle hollol wahanol. Os ydych chi'n dod i'r ysgol o Flwyddyn 7, yr holl ffordd hyd at Flwyddyn 13, mae'n hawdd iawn dod mor gartrefol, mewn ffordd; gallwch chi fynd i'r brifysgol wedyn ac mae'n sioc fawr, ac felly, dwi'n meddwl ei fod o'n gyfle eitha' da.'

Dysgwr Chweched Dosbarth

- 3.34 Archwiliodd y gwaith ymchwil hefyd sut yr oedd pobl yn gweld barn y rhieni am y teithio cynyddol gan ddysgwyr a'r cwricwlwm ehangach. Gofynnwyd i ymatebwyr yr arolwg ar-lein ddisgrifio agweddau'r rhieni at y gofynion teithio dan sylw os yw eu plant eisiau astudio dewisiadau Cyfnod Allweddol 4 neu'r chweched dosbarth mewn lleoliadau darparwyr eraill. Roedd y farn yn rhanedig, fel y dangosir yn Ffigur 10, gyda mwy na chwarter yr ysgolion (28%) â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio yn dweud bod y rhieni yn gadarnhaol yn gyffredinol, 15% yn nodi bod y rhieni yn negyddol yn gyffredinol, a 14% yn nodi bod y rhieni yn ddiduedd. Dywedodd bron i un o bob pump o'r ysgolion (17%) â dysgwyr yn y chweched dosbarth a oedd yn teithio fod y rhieni yn gadarnhaol yn gyffredinol, dywedodd 12% fod y rhieni'n negyddol yn gyffredinol, a dywedodd 9% fod y rhieni yn ddiduedd. O ganlyniad, wrth bwysu a mesur, roedd yr athrawon yn teimlo'n fwy aml bod gan y rhieni agweddau cadarnhaol at y ffaith bod eu plant yn teithio mwy i astudio'r cyrsiau hyn.

Ffigur 10: Sut y byddech chi'n disgrifio agweddau'r rhieni at yr angen cysylltiedig i deithio os yw eu plant eisiau astudio dewisiadau gyda darparwyr eraill?

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=amrywiol

(b) Cwestiwn un ateb

3.35 Roedd sylwadau'r athrawon hefyd wedi eu rhannu ynglŷn â pha un a oedd barn y rhieni a'u cyfraniad at y broses o wneud penderfyniadau wedi achosi i rai dysgwyr beidio ag astudio dewisiadau yr oedd angen

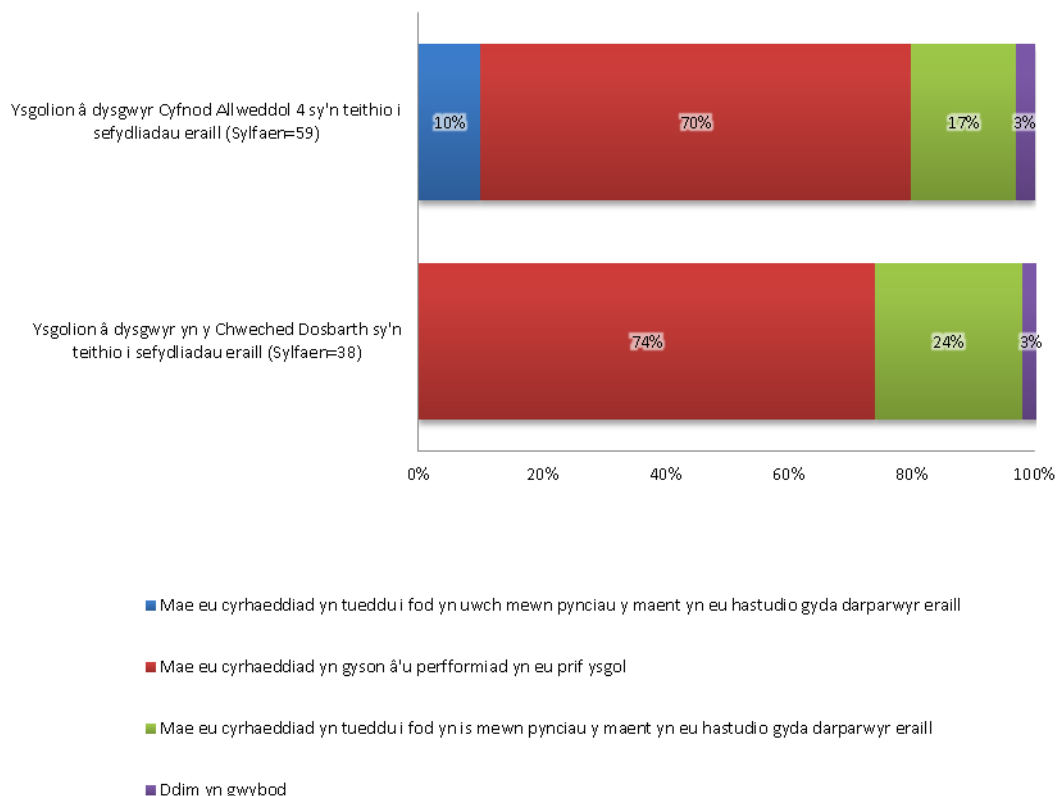
teithio ar eu cyfer. Roedd yr athrawon yn credu bod hyn yn fwy tebygol o effeithio ar ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 (40%) nag ar ddysgwyr y chweched dosbarth. (28%).

- 3.36 Roedd y cyfveliadau manwl â'r athrawon a'r dysgwyr yn awgrymu bod gan y rhieni amheuan ar y dechrau ynglŷn â'u plant yn teithio i sefydliadau eraill, yn y rhan fwyaf o'r achosion, a'u bod yn teimlo'n ddryslyd ynglŷn â pham na allai eu hysgolion eu hunain gynnig y cyrsiau. Fodd bynnag, roedd y rhan fwyaf o'r ysgolion yn dweud bod y sylwadau hyn yn newid ar ôl egluro'r rhesymau dros y teithio a'r trefniadau a oedd wedi eu sefydlu. Heblaw am hyn, bu rhai cwynion achlysurol gan y rhieni mewn achosion pan oedd eu plentyn wedi ei adael mewn ysgol arall a hwythau wedi gorfod eu casglu eu hunain.

Yr effaith ar gyrhaeddiad

- 3.37 Roedd effaith teithio ychwanegol ar gyrhaeddiad disgyblion yn ystyriaeth bwysig i'r Mesur. Roedd yr arolwg ar-lein yn gofyn i'r ymatebwyr am eu barn ynglŷn â lefel yr effaith hon. Mae'n bwysig nodi bod yr ymatebion a archwiliwyd yn yr adran hon wedi eu seilio ar sylwadau'r ysgolion ac nid ar archwiliad ffurfiol o ddata cyrhaeddiad cymharol gan y tîm gwaith ymchwil. Roedd rhwydd hynt i'r ysgolion eu hunain ymateb i'r cwestiwn hwn naill ai ar sail eu barn eu hunain neu ar ddata cyrhaeddiad ffurfiol a oedd ar gael iddynt, ond ni wyddys i ba raddau yr oedd yr ysgolion yn defnyddio'r naill ddull na'r llall. O ganlyniad, dylid ystyried y canfyddiadau isod gan gadw'r cafeat hwn mewn cof.
- 3.38 Mae bron i dri chwarter o ymatebwyr yr arolwg yn credu bod lefel cyrhaeddiad y dysgwyr sy'n teithio yn gyson â'u perfformiad yn eu prif ysgol, gan gynnwys 70% o'r rhai hynny â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio, a 75% o'r rhai hynny â dysgwyr chweched dosbarth sy'n teithio. Mae'r gweddill yn credu yn bennaf bod cyrhaeddiad y dysgwyr yn is yn yr ysgolion y maent yn teithio iddynt nag yn eu prif ysgol, fel y dangosir yn Ffigur 11.

Ffigur 11: Sut y mae cyrhaeddiad yn wahanol rhwng cyrsiau ar gyfer dysgwyr sy'n teithio?

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013
(a) Sylfaen=amrywiol (b) Cwestiwn un ateb

Mae'r cyfweiliadau manwl â'r dysgwyr a'r athrawon yn awgrymu bod y dysgwyr, yn gyffredinol, wedi gwneud yn dda yn y cyrsiau yr oeddent wedi eu dewis, a bod data ar lefel ysgolion yn dangos bod y disgyblion, ar y cyfan, yn gwneud yn well nag y gwnaethant yn ystod y blynyddoedd blaenorol. Er y gallai fod nifer o resymau eraill dros hyn, roedd rhai ysgolion yn teimlo y cafwyd effaith yn sgil mwy o ymgysylltiad a chymhelliant o ganlyniad i'r amrywiaeth ehangach o gyrsiau a oedd ar gael:

'Roedd eu sgôr radd yn uwch, sy'n dweud wrthyf fi fod y rhai sy'n dewis teithio yn ymroddedig iawn; mae gwir eisiau gwneud y cwrs hwnnw arnynt, ac maent yn gwneud yn well.' Cynrychiolydd Rhwydwaith 14-19

Yr effaith ar gyfranogiad ôl-16

- 3.39 Roedd yr ysgolion â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n teithio i sefydliadau eraill wedi eu rhannu'n weddol gyfartal ynglŷn â pha un a oedd dysgwyr sy'n teithio yn fwy neu'n llai tebygol o aros mewn addysg ôl-16 oherwydd bod cyrsiau y mae angen teithio ar eu cyfer ar gael. Mae traean ohonynt (31%) yn credu bod gan hyn ddylanwad 'sylweddol', dywedodd 25% ei fod yn effeithio 'i raddau bychan', ac nid oedd 29% o'r farn fod ganddo unrhyw ddylanwad.
- 3.40 Mae'r 31% o'r ysgolion sy'n datgan fod gan deithio, a'r dewisiadau ehangach a ddaw yn sgil teithio, ddylanwad sylweddol ar y tebygrwydd y bydd dysgwyr sy'n teithio yn aros mewn addysg ôl-16, yn credu bod y dylanwad hwn yn arwain at y canlynol: mwy o fyfyrwyr yn mynd i Goleg Addysg Bellach (56%); mwy o fyfyrwyr yn aros yn y chweched dosbarth (50%); a mwy o fyfyrwyr yn symud ymlaen i Ddysgu Seiliedig ar Waith/Prentisiaethau (33%). Dim ond 6% o'r ysgolion oedd yn awgrymu ei fod yn arwain at fwy o fyfyrwyr yn mynd i chweched dosbarth heblaw am eu hysgol gartref.
- 3.41 Roedd hanner yr ymatebwyr (50%) â dysgwyr yn y chweched dosbarth sy'n teithio o'r farn fod y ffaith y cynigir dewisiadau y mae angen teithio ar eu cyfer yn 'cynyddu'r niferoedd sy'n aros yma yn lle gadael pan eu bod yn 16 mlwydd oed'. Fodd bynnag, roedd traean (34%) yn dweud 'na fydd unrhyw effaith ar y niferoedd sy'n aros pe na byddem yn cynnig y dewisiadau 'teithio i ffwrdd'.
- 3.42 O'r ysgolion hynny sydd â chweched dosbarth ac sy'n credu bod mwy o fyfyrwyr yn aros yn eu chweched dosbarth oherwydd bod dewisiadau y mae angen teithio ar eu cyfer ar gael, mae'r rhan fwyaf (68%) yn credu nad yw hyn ond yn arwain at gynnydd bychan o lai na 10% yn y rhai sy'n aros yn y chweched dosbarth. Fodd bynnag, mae 16% yn hysbysu am gynnydd mwy sylweddol o rhwng 10% a 24% yn y niferoedd sy'n aros yn y chweched dosbarth.
- 3.43 Yn gyffredinol, roedd canfyddiadau'r cyfweiliadau manwl â'r ysgolion a'r cynrychiolwyr rhwydweithiau'n awgrymu eu bod yn credu bod y cynnydd o ran dewisiadau'r cwricwlwm yn sgil y mesur wedi arwain at gynnydd yng nghyfranogiad cyffredinol ôl-16:

‘Mae gennym ni fwy o gyfranogiad, hynny yw, rydym ni bob amser wedi cael cyfraddau da yn aros yn y chweched dosbarthiadau, ond rydym ni wedi gweld cynnydd o ran y cyfranogiad o aros yn y chweched dosbarth, a chyfranogiad mewn colegau hefyd.’

Cynrychiolydd Rhwydwaith 14-19

- 3.44 Yn ogystal â hyn, nododd un ysgol fod nifer y disgyblion sy’n aros yn eu chweched dosbarth wedi cynyddu i oddeutu 80%.

Yr effaith ar y Cwricwlwm Cymreig

- 3.45 Roedd yr arolwg ar-lein a’r gwaith ymchwil ansoddol yn archwilio effaith mwy o ddewisiadau a theithio cynyddol ar y ddarpariaeth trwy gyfrwng y Gymraeg a oedd ar gael a’r niferoedd a oedd yn manteisio ar y ddarpariaeth honno. Y nod oedd canfod pa un a yw hyn wedi sicrhau bod darpariaeth o’r fath ar gael i fwy o ddysgwyr a bod mwy o’r rhai sydd ei heisiau yn manteisio arni.
- 3.46 Ni ddywedodd unrhyw ymatebwyr o ysgolion cyfrwng Saesneg â dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 sy’n teithio, a dim ond 3 o ysgolion cyfrwng Saesneg â dysgwyr yn y chweched dosbarth sy’n teithio, fod y teithio a wneir yn caniatáu i’r ysgol gynnig cyrsiau trwy gyfrwng y Gymraeg pan na fyddent yn gallu gwneud hynny fel arall.

Yr effaith ar ysgolion sy’n derbyn disgyblion

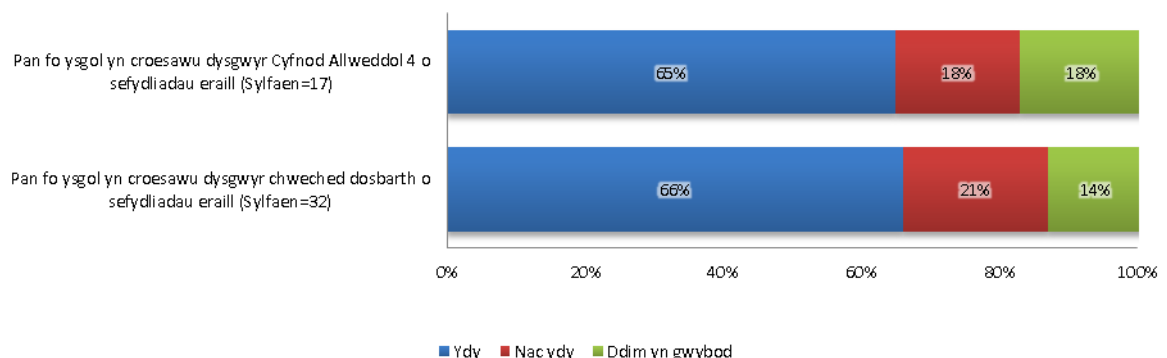
- 3.47 Yn ogystal ag edrych ar effaith y teithio ar ddysgwyr sy’n teithio i ffwrdd o’u prif ysgol a barn yr athrawon ar effaith hynny, roedd y gwaith ymchwil yn archwilio barn athrawon mewn ysgolion yr oedd dysgwyr o ysgolion eraill yn teithio iddynt. Nododd mwy na chwarter yr ymatebwyr i’r arolwg ar-lein (26%) eu bod yn derbyn dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 o sefydliadau eraill, ac roedd mwy na hanner yr ymatebwyr (58%) yn derbyn dysgwyr o sefydliadau eraill i astudio ar lefel y chweched dosbarth:
- Roedd yr ysgolion a oedd yn croesawu dysgwyr Cyfnod Allweddol 4, yn eu derbyn o rhwng 1 a 4 o ysgolion eraill. Roedd y rhan fwyaf o’r ysgolion a oedd yn derbyn dysgwyr o ysgolion eraill yn dweud bod eu

hysgol yn cynnig rhwng 1 a 4 o gyrsiau iddynt. Fodd bynnag, dywedodd un ymatebydd fod ei ysgol yn cynnig 21 o ddewisiadau i ddysgwyr allanol. Nododd yr ysgolion eu bod yn derbyn rhwng 3 a 43 o ddysgwyr allanol i astudio'r dewisiadau hyn, sef cyfanswm o 241 o ddysgwyr ar draws holl ymatebwyr yr arolwg.

- Roedd yr ysgolion a oedd yn croesawu dysgwyr o'r chweched dosbarth, yn eu derbyn o rhwng 1 ac 8 o ysgolion eraill. Roedd y rhan fwyaf o'r ysgolion a oedd yn derbyn dysgwyr o ysgolion eraill yn cynnig rhwng 1 ac 16 o gyrsiau iddynt. Fodd bynnag, roedd nifer fechan o ymatebwyr yn cynnig mwy. Nododd yr ysgolion eu bod yn derbyn rhwng 1 a 90 o ddysgwyr allanol i astudio'r dewisiadau hyn, sef cyfanswm o 644 o ddysgwyr ar draws holl ymatebwyr yr arolwg.

3.48 Dywedodd dwy o bob tair o'r ysgolion hynny a oedd yn croesawu dysgwyr allanol o sefydliadau eraill, fod derbyn dysgwyr oddi wrth ddarparwyr eraill yn dod â buddiannau i'w hysgol. Roedd hyn yn cynnwys 65% o'r rhai hynny a oedd yn croesawu dysgwyr allanol Cyfnod Allweddol 4 a'r 66% a oedd yn croesawu dysgwyr allanol yn y chweched dosbarth. Fel y dangosir yn Ffigur 12, dim ond un o bob pump o'r ymatebwyr (18% ar Gyfnod Allweddol 4 a 21% yn y chweched dosbarth) oedd yn anghytuno bod hynny'n wir.

Ffigur 12: A oes buddiannau i'ch ysgol chi yn sgil derbyn dysgwyr o sefydliadau eraill?

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=amrywiol

(b) Cwestiwn un ateb

3.49 Roedd y buddiannau cyffredin y soniodd yr ymatebwyr amdanynt o dderbyn dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a chweched dosbarth o

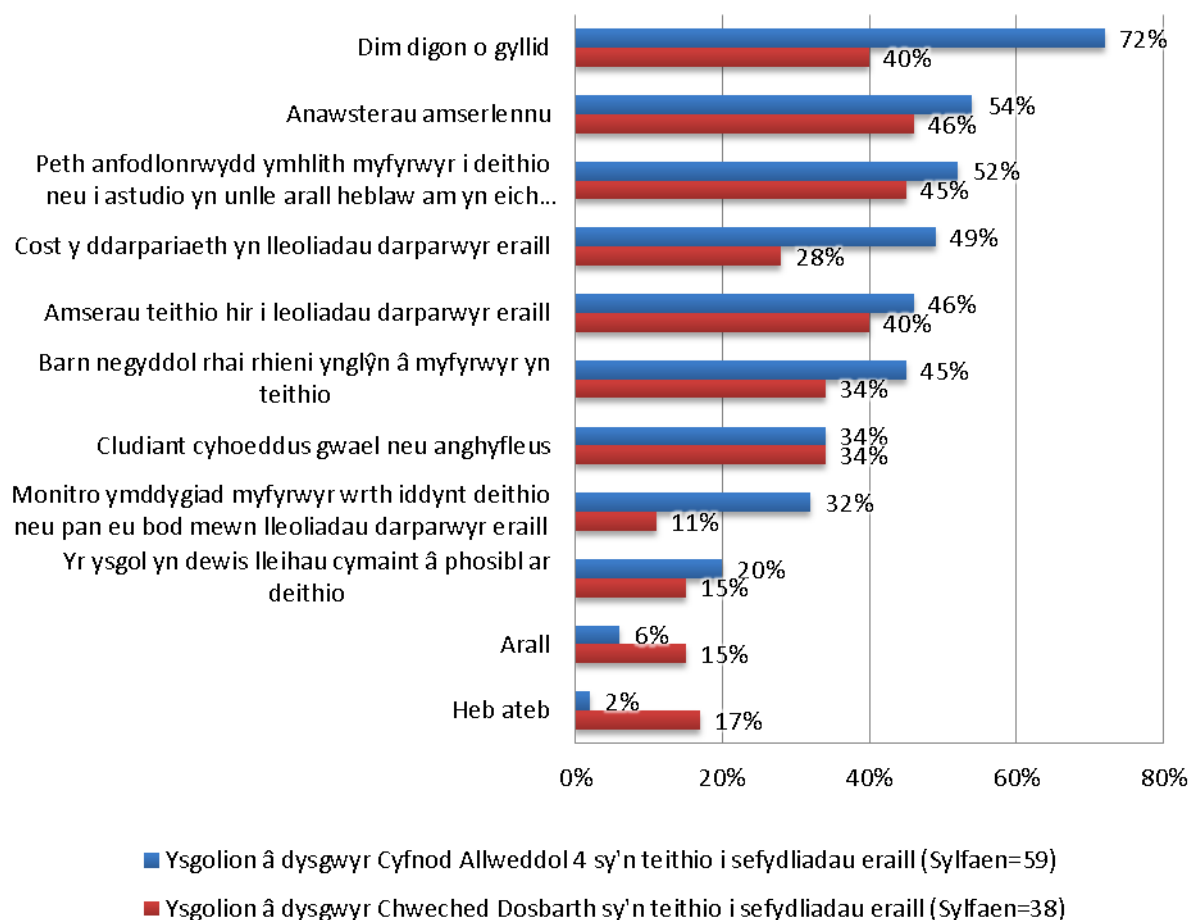
sefydliadau eraill yn cynnwys: datblygu gwell partneriaethau ag ysgolion eraill yn eu rhwydweithiau; mwy o ymadweithio a chydlyniant cymdeithasol ar gyfer dysgwyr; a gwerth am arian ac adnoddau yn sgil ehangu'r cwrwlwm.

- 3.50 Dim ond 3 o ysgolion (18%) a oedd yn derbyn dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 o sefydliadau eraill a hysbysodd fod effeithiau negyddol yn deillio o hyn. Roedd yr effeithiau negyddol hyn yn cynnwys problemau ymddygiadol (megis ysmegu a bwlio) sydd bellach wedi derbyn sylw, a dysgwyr yn cyrraedd yn hwyr ac yn tarfu ar brofiadau dysgwyr eraill. Yn ychwanegol at hyn, dim ond 6 o ysgolion (21%) a oedd yn derbyn dysgwyr o'r chweched dosbarth o sefydliadau eraill a nododd fod hyn yn creu effeithiau negyddol. Roedd yr effeithiau negyddol hyn yn cynnwys cyfyngiadau ar amserlenni a oedd yn cyfyngu ar hyblygrwydd y dewis, a rhai heriau o ran ymddygiad ac agwedd.

Rhwystrau i deithio

- 3.51 Er mwyn canfod rhwystrau a heriau o ran teithio rhwng sefydliadau, gofynnwyd i'r ysgolion a oedd yn ymateb i'r arolwg ar-lein beth oedd y prif gyfyngiadau ar ddarparu dewisiadau y mae angen i ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a dysgwyr o'r chweched dosbarth deithio ar eu cyfer. Crybwyllwyd amrywiaeth o gyfyngiadau, fel y dangosir yn Ffigur 13.
- 3.52 Y prif gyfyngiadau ar ddewisiadau ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 oedd: dim digon o gyllid (72%); anawsterau o ran amserlennu (54%); a dysgwyr yn anfodlon teithio (52%).
- 3.53 Y prif gyfyngiadau ar ddewisiadau ar gyfer dysgwyr chweched dosbarth oedd: anawsterau o ran amserlennu (46%); dysgwyr yn anfodlon teithio (45%); dim digon o gyllid (40%); ac amseroedd teithio hir i leoliadau darparwyr eraill (40%).

Ffigur 13: Y prif gyfyngiadau ar ddarparu dewisiadau y mae'n rhaid i ddysgwyr deithio ar eu cyfer

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=65

(b) Cwestiwn â sawl ateb

Effaith dysgwyr sy'n cyrraedd yn hwyr

3.54 Awgrymwyd yn gynharach yn y bennod hon gan y dysgwyr a'r athrawon (yn y prif ysgolion a'r ysgolion y teithir iddynt) bod cludiant sy'n rhedeg yn hwyr yn gallu cael effaith ar brofiadau cyffredinol y dysgwyr ac y gallai'r colledion hyn gynyddu i swm eithaf sylweddol o amser yn ystod y flwyddyn. Yn ogystal, nodwyd y gall hyn hefyd effeithio ar brofiadau dysgwyr eraill trwy darfu ar wersi:

'Pan fyddant yn defnyddio'r cludiant cyhoeddus, wrth gwrs dydy hwnnw ddim ar amser o anghenraid, ac felly, gallant fod yn aros yn hir mewn un lleoliad. Naill ai gallai'r wers fod wedi gorffen a'u

bod nhw'n gorfod aros am beth amser cyn gallu dod yn ôl, neu maen nhw'n cyrraedd rhywle'n arbennig o gynnar, ac mae hynny wedi bod yn rhwystredigaeth i lawer ohonyn nhw.' Uwch Athro

3.55 Yn gyffredinol, hon oedd y brif effaith negyddol y soniwyd amdani gan yr holl rai a gymerodd ran yn y gwaith ymchwil, ac roedd teimlad fod hyn yn rhywbeth yr oedd angen rhoi gwell sylw iddo. Fodd bynnag, ni chafwyd consensws pendant ynglŷn â phwy ddylai roi sylw i hyn oherwydd y canlynol:

- mewn rhai achosion, roedd teimlad mai Swyddog Cludiant yr Awdurdod Lleol a'r contractwyr cludiant ddylai fod yn gyfrifol am sicrhau bod y gwasanaethau yn rhedeg ar amser;
- cafwyd awgrym y dylid gwneud mwy i sicrhau bod y gwasanaethau a gynigir yn realistig a'u bod yn caniatáu digon o amser i'r contractwyr deithio rhwng ysgolion; a
- dywedodd rhai Swyddogion Cludiant yr Awdurdodau Lleol ac uwch athrawon y gallai'r dysgwyr wneud mwy i sicrhau eu bod yn y manau aros mewn pryd ar gyfer gwasanaethau cludiant rheolaidd.

Yr effaith ar athrawon/darlithwyr

3.56 Mae canlyniadau'r cyfweiliadau manwl yn dangos bod athrawon, yn gyffredinol, yn hapus derbyn dysgwyr ychwanegol o leoliadau eraill i'w dosbarthiadau a bod y dysgwyr hyn yn frwdfrydig ynglŷn â'u cyrsiau, fel arfer. Fodd bynnag, dywedodd sawl uwch athro, eto, y gallai disgyblion sy'n cyrraedd yn hwyr darfu weithiau ar gyflwyno'r wers.

3.57 Yn ogystal, dywedodd yr uwch athrawon fod angen iddynt gynllunio mwy ymlaen llaw ar gyfer y dysgwyr sy'n teithio, er mwyn sicrhau bod ganddynt ddigon o ddeunyddiau ar eu cyfer a'u bod yn gallu ymgysylltu â nhw y tu allan i'r dosbarth pe byddai angen mwy o gefnogaeth arnynt.

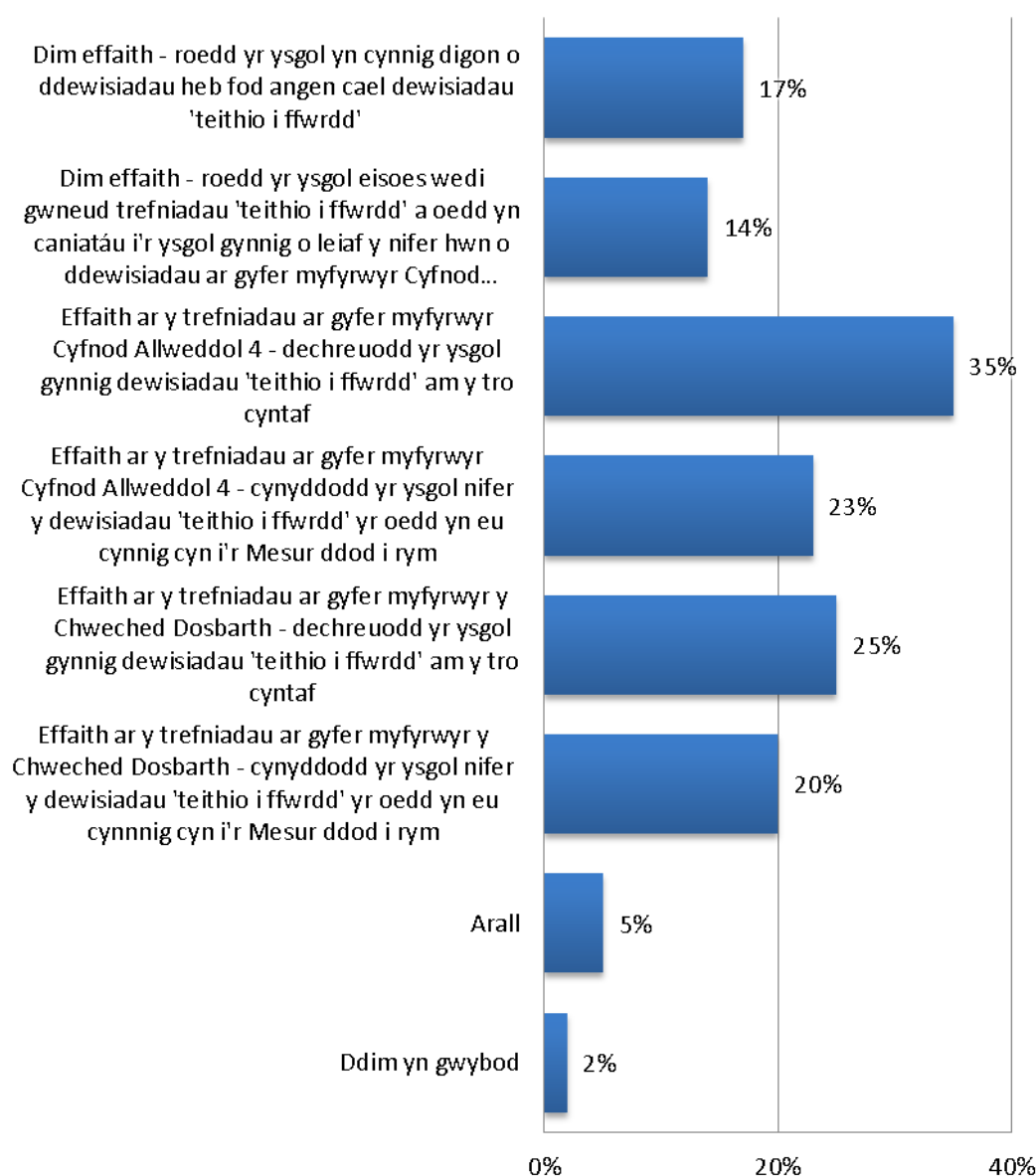
'Mae'n rhaid i chi feddwl yn llawer mwy gofalus er mwyn gwneud yn siŵr eich bod chi o gwmpas eich pethau. Felly, dywedwch, er

enghraifft, eich bod chi eisiau rhoi rhyw fath o adnodd i fyfyrwr, ac mae o'n dweud, 'O, nefoedd, dydw i ddim wedi ei wneud o', wel mae hynny'n iawn os ydy'r myfyrwr yn eich ysgol chi, oherwydd gallwch ei weld o ar ôl cinio neu rywbeth. Gallwch chi bicio a'i roi o i'w diwtor, ond allwch chi ddim gwneud hynny. Y broblem arall a gododd oedd, hynny yw, roeddwn i'n cyfathrebu'n eitha' da â myfyrwyr ar ôl iddyn nhw adael yr ysgol. Roedden nhw'n gwybod y gallen nhw anfon e-bost pe byddai ganddyn nhw broblem, roedden ni'n cyfathrebu'n dda iawn, ac roedden nhw'n perthyn i'n hysgol ni ac yn perthyn i fy ngrŵp i, ac felly, roedd hynny'n gweithio'n dda iawn, ond dydy o ddim yn gweithio cystal â myfyrwyr sy'n dod o ysgolion eraill.' Uwch athro

Effaith gyffredinol y Mesur Dysgu a Sgiliau

3.58 Gofynnwyd i'r holl ymatebwyr i'r arolwg ar-lein pa effaith a gafwyd ar eu hysgol yn sgil y gofyniad i gynnis 30 o ddewisiadau cwrs i fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 ac yn y chweched dosbarth. Roedd yr ymatebion yn amrywio, fel y dangosir yn Ffigur 14. Fodd bynnag, yr ymateb a roddwyd fwyaf aml oedd bod yr ysgol wedi dechrau cynnis dewisiadau 'teithio i ffwrdd' am y tro cyntaf, er mwyn bodloni'r gofyniad 30 dewis trwy bartneriaethau ag ysgolion eraill. Roedd hyn yn cynnwys 35% yn achos Cyfnod Allweddol 4, a 25% yn achos y chweched dosbarth. Nid oedd y Mesur yn effeithio o gwbl ar 17% o'r ysgolion oherwydd bod ganddynt ddigon o ddewisiadau eisoes, nac ar 14% o'r ysgolion oherwydd eu bod eisoes wedi sefydlu trefniadau teithio.

Ffigur 14: Yr effaith a gafwyd ar ysgolion yn sgil y gofyniad bod 30 o ddewisiadau cwrs ar gael ar gyfer myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=65

(b) Cwestiwn â sawl ateb

3.59 Dangosodd ymatebion yr arolwg fod yr ysgolion yn gadarnhaol yn gyffredinol ynglŷn â'r Mesur a'r hwb i ddewisiadau'r cwricwlwm a ddaeth yn ei sgil. Fodd bynnag, mae'r farn ynglŷn ag ansawdd wedi ei rhannu. Mae rhai athrawon a chynrychiolwyr rhwydweithiau'n credu bod ansawdd cyffredinol y ddarpariaeth yn well yn y dewisiadau opsiwn 14-16 ac 16-19 gan fod y myfyrwyr yn gallu mynd at ddarparwyr arbenigol. Fodd bynnag, roedd yn achos pryder i leiafrif o staff ysgol a gyfwelwyd

fod y pwyslais ar gynnig 30 o ddewisiadau i'r dysgwyr yn golygu bod ansawdd y cyrsiau'n amrywio er mwyn bodloni'r targed 30 dewis, gan nad oeddent yn gallu bod yn atebol am yr ansawdd yn yr ysgolion a'r colegau partner:

'Fe ges i negeseuon e-bost gan un o'r ysgolion eraill yn dweud bod ansawdd eu pwnc X nhw yn arbennig o dda, o'i gymharu ag ansawdd y pwnc X mewn ysgol arall.' Uwch Athro

4 Strategaethau rheoli ac arfer da

- 4.1 Mae'r adran hon yn dod â chanfyddiadau ynghyd o ddata'r arolwg ar-lein a'r cyfweiliadau manwl gyda chynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14-19, uwch athrawon, a Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol i archwilio sut y mae'r trefniadau teithio wedi eu rheoli a nodi elfennau o arfer da yn eu plith.

Canfyddiadau allweddol y bennod

- 4.2 Mae canfyddiadau allweddol y bennod yn cynnwys y canlynol:
- Mae'r strategaethau teithio yn tueddu i gael eu cynllunio ar sail daearyddiaeth ac iaith.
 - Yn gyffredinol, mae'r rhan fwyaf o ardaloedd yn defnyddio teithio gan ddysgwyr i gynorthwyo i gyflawni'r Mesur ac ni wneir defnydd eang o ddewisiadau eraill yn hytrach na theithio. Er hyn, cydnabyddir y dylid archwilio ymhellach i ddewisiadau eraill.
 - Roedd athrawon peripatetig yn cael eu cyflogi gan un ysgol yn yr arolwg, ac ystyriwyd hynny'n beth cadarnhaol iawn fel enghraifft o arfer da.
 - Roedd 'arfer da' yn fwy cyffredinol yn ymwneud â gwaith partneriaeth agos ac adeiladu ar arfer effeithiol sydd eisoes yn bodoli.

Y berthynas rhwng y mathau o rwydweithiau a'r strategaethau teithio

- 4.3 Cynhaliwyd cyfweiliadau ansoddol gyda chynrychiolwyr Rhwydweithiau 14-19, uwch athrawon, a Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol i archwilio'r rhesymau y tu ôl i'r model darparu penodol a ddewiswyd gan wahanol glystyrau.
- 4.4 Canfu'r cyfweiliadau hyn mai'r prif reswm am y modelau yr oedd y rhwydweithiau'n eu gweithredu oedd daearyddiaeth benodol yr ardal. Yn y rhan fwyaf o achosion, roedd ysgolion wedi eu clystyru ar sail pa mor agos ydynt at ei gilydd er mwyn lleihau'r amser teithio i ddysgwyr, a chafwyd trafodaethau wedi hynny rhwng ysgolion i sicrhau bod amrywiaeth o ddewisiadau'n cael eu cynnig.

‘Gwnaethom eu clystyru mewn tri grŵp oherwydd bod y fwrdeistref yn eithaf mawr. Trefnwyd tri grŵp cludiant, gan glystyru pob cwm gyda’i gilydd’. Rheolwr Cludiant

- 4.5 Ystyriaeth allweddol i ysgolion cyfrwng Cymraeg oedd sicrhau eu bod yn bartner i ysgolion eraill a allai gynnig darpariaeth yn Gymraeg. Roedd yn broblem mewn rhai achosion i ysgolion cyfrwng Cymraeg ddod o hyd i ddarpariaeth addas o ansawdd uchel, yn agos atynt. O ganlyniad, mewn un clwstwr a gyfwelwyd mewn ardal wledig, roedd dwy ysgol cyfrwng Cymraeg wedi defnyddio athrawon peripatetig gan eu bod o’r farn y byddai hynny’n rhatach ac yn fwy effeithlon o ran amser na gofyn i’r dysgwyr deithio.
- 4.6 Ystyriaeth arall, i rai clystyrau, oedd sicrhau amrywiaeth y dysgwyr yn ôl demograffeg gymdeithasol ac economaidd i sicrhau bod cyfleoedd ar gael i bawb ac i wella cydlyniant cymdeithasol.
- 4.7 Roedd ysgolion mewn sawl clwstwr hefyd yn gweithio mewn partneriaeth i sicrhau bod y cyrsiau a gynigir yn adlewyrchu anghenion y gymuned leol:

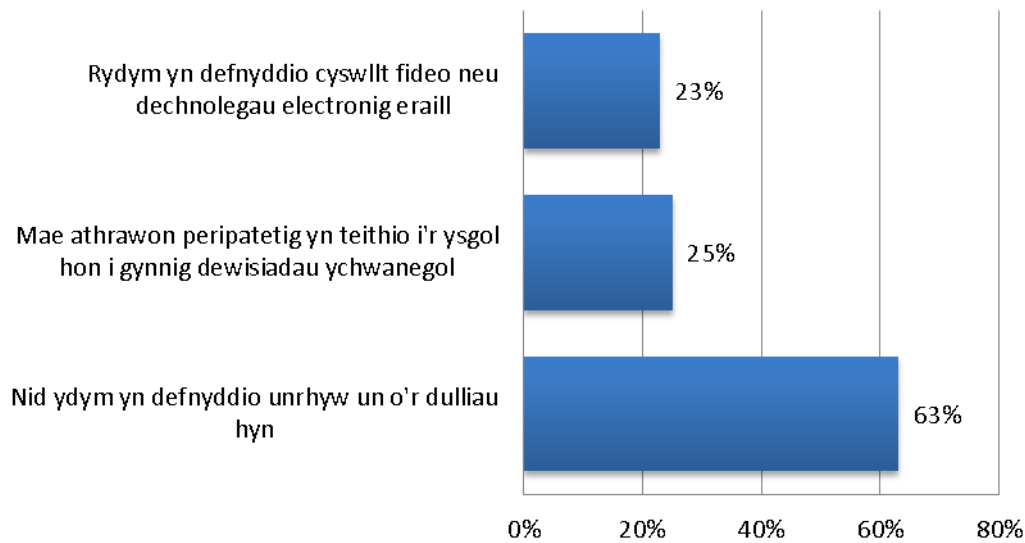
‘Mae llawer o blant cefn gwlad yma ac rydym am gynnal ffermio’. Uwch athro

- 4.8 Yn gyffredinol, roedd y math o gludiant a ddarperid yn cael ei ddewis yn benodol ar gyfer ardaloedd lleol ac wedi ei seilio ar ddaearyddiaeth yr ardal a’r cludiant a oedd ar gael ar eu cyfer. Er enghraifft, mewn ardaloedd mwy trefol lle’r oedd cludiant cyhoeddus ar gael yn rhwydd ar yr adegau angenrheidiol, roedd y math hwnnw o gludiant yn cael ei ddefnyddio; neu lle nad oedd ysgolion yn bell iawn oddi wrth ei gilydd roedd bysiau gwennol rheolaidd dan gontract gyda’r ysgol neu’r awdurdod lleol yn cael eu defnyddio. Er hyn, mewn ardaloedd mwy gwledig roedd tacsis yn cael eu defnyddio os mai ond ychydig iawn o ddysgwyr a oedd angen teithio; a gwasanaethau bws a choets ag amserlen benodedig dan gontract gan yr ysgol neu’r awdurdod lleol yn cael eu defnyddio.

Strategaethau i leihau'r teithio a'r defnydd o ddewisiadau eraill yn hytrach na theithio

- 4.9 Canfu cyfweiliadau manwl fod y rhan fwyaf o'r rhanddeiliaid, er mwyn mabwysiadu'r Mesur, wedi cyflwyno strategaethau a oedd yn ei gwneud yn ofynnol i ddysgwyr deithio i safleoedd eraill i ddilyn y dewisiadau ychwanegol i'r cwricwlwm yn hytrach na defnyddio athrawon peripatetig neu ddefnyddio dewisiadau technolegol (nid yw hyn o reidrwydd yn adlewyrchu holl boblogaeth yr ysgolion oherwydd bod gan bob un o'r ysgolion a ddewiswyd ar gyfer y cyfweiliadau ansoddol ddysgwyr a oedd yn teithio). Mewn rhai achosion, roedd yr ysgolion wedi ymgysylltu â Swyddogion Cludiant yr Awdurdod Lleol er mwyn cynllunio'r llwybrau mwyaf effeithlon ar gyfer y teithiau.
- 4.10 Er hyn, mae rhai ysgolion wedi defnyddio dulliau heblaw teithio i sicrhau bod eu dysgwyr yn gallu dewis o blith 30 o opsiynau yng Nghyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth. Roedd yr arolwg ar-lein yn archwilio pa ddulliau eraill yr oedd yr ysgolion wedi eu defnyddio. Nododd dros un o bob tri (37%) o'r rhai a ymatebodd eu bod yn defnyddio dulliau o'r fath. Roedd y dulliau a ddefnyddir yn cynnwys cyswllt fideo neu dechnegau electronig eraill (23%), ac athrawon peripatetig i deithio i'r ysgolion i gynnig dewisiadau ychwanegol (25%).

Ffigur 15: Dulliau a ddefnyddir gan ysgolion i leihau nifer y dysgwyr a fyddai'n gorfod teithio fel arall

Ffynhonnell: Arolwg o ysgolion 2013

(a) Sylfaen=65

(b) Cwestiwn â sawl ateb

4.11 Nododd ysgolion sy'n defnyddio technegau electronig neu dechnegau eraill i ddarparu cyrsiau eu bod yn cynnig rhwng 1 a 5 cwrs yn y modd hwn, er mai un neu ddau yn unig a gynnigid gan dros dri chwarter y rhain (80%).

4.12 Nododd ysgolion nad ydynt yn defnyddio technegau fideo ac electronig bod amrywiaeth o resymau am hynny gan gynnwys: natur ymarferol y cyrsiau yr oedd y dysgwyr yn teithio iddynt; dim adnoddau i ddarparu gwersi'n electronig; a chanfod bod technegau electronig yn annibynadwy. Yn ogystal â hyn, nodwyd mewn cyfweiliadau ansoddol gydag uwch athrawon nad oeddynt am ddefnyddio technegau electronig gan fod hynny'n diddymu peth o'r gefnogaeth ehangach yr oedd athrawon yn gallu ei darparu y tu allan i wersi, pan yr oedd angen i ddysgwyr weithio mewn grwpiau, pan oedd ganddynt ymholiadau, neu pan oeddynt yn cael trafferthion â'u gwaith.

'I ddechrau, rhoddwyd cynnig ar gynadledda fideo rhag i bobl orfod symud, ond roedd y staff a oedd yn ymwneud â hynny'n canfod nad oedd yn gweithio'n dda gyda'r cyrsiau dan sylw.

Gydag ieithoedd, mae angen i fyfyrwyr siarad â'i gilydd ac roedd hynny'n eithaf anodd iddynt. Nid yw'r dechnoleg yn y rhan yma

o'r byd yn dda o gwbl o ran lled band a phethau felly.'

Cynrychiolydd Rhwydwaith 14-19

- 4.13 Er hyn, nodwyd mewn rhai ardaloedd bod mwy o arian wedi'i fuddsoddi mewn cyfleusterau cynadledda fideo er mwyn i ddysgwyr ac athrawon orfod teithio llai. Mewn ardaloedd eraill, ceir cydnabyddiaeth bod y defnydd o atebion electronig wedi bod yn isel ac maent yn ystyried sut i ddefnyddio mwy ar atebion TGCh.
- 4.14 Nododd chwarter yr ysgolion (25%) yn yr arolwg ar-lein eu bod yn defnyddio athrawon peripatetig i ddarparu cyrsiau, ac roedd yr ysgolion hyn yn nodi eu bod yn cynnig rhwng 1 a 12 o gyrsiau yn y modd hwn. O'r rhain, fodd bynnag, nid oedd y mwyafrif helaeth, sef tri chwarter (75%), ond yn cynnig un cwrs yn y modd hwn.
- 4.15 Nododd ysgolion nad ydynt yn defnyddio athrawon peripatetig fod amrywiaeth o resymau am hynny gan gynnwys: dim angen gwneud hynny eto; y gost; a nodwyd hefyd eu bod o'r farn na fyddai'r athrawon yn ystyried y syniad o deithio a'r oriau gwaith yn ddeniadol.
- 4.16 Er hyn, datgelwyd mewn cyfweiliadau gydag athrawon mewn un ysgol mewn ardal wledig eu bod wedi dewis defnyddio athrawon peripatetig gan eu bod yn amcangyfrif y byddai'r gost o gludo dysgwyr i ysgolion eraill yn gyfartal â chost cyflogi 5 o athrawon ychwanegol. Roeddynt o'r farn felly, y byddai'n fwy synhwyrol cyflogi athrawon a fyddai'n teithio am 45 munud rhwng yr ysgolion nag i sawl un o'r dysgwyr wneud hynny. Roedd y gwasanaeth peripatetig hwn yn gymharol ddi-dor ac nid oedd y dysgwyr yn ymwybodol bod eu hathrawon yn mynd i ysgol arall hefyd. O ganlyniad, roedd yr ysgol yn gadarnhaol iawn am ei effaith a'i effeithlonrwydd cyffredinol ac fe'i hystyriwyd yn enghraifft o arfer gorau, yn enwedig mewn ardal lle'r oedd ysgolion cyfrwng Cymraeg ymhellach oddi wrth ei gilydd.
- 4.17 Nododd un o bob pump (23%) o'r rhai a ymatebodd i'r arolwg fod eu hysgol wedi cyflwyno strategaethau neu dechnegau eraill ar gyfer lleihau nifer y dysgwyr a oedd yn teithio o'r ysgol i sefydliadau eraill (heblaw am athrawon peripatetig neu atebion electronig). Roedd yr ysgolion a noddodd fod ganddynt strategaethau o'r fath yn dweud eu bod yn

bennaf yn canolbwyntio ar weithio'n fewnol i sicrhau bod digon o amrywiaeth o ddewisiadau cwricwlwm ar gael ar gyfer dysgwyr yn eu hysgolion i sicrhau bod cyfran sylweddol o'r 30 cwrs gofynnol yn cael ei chynnig yn eu hysgol eu hunain heb i'r myfyrwyr orfod teithio, neu yn ceisio gwella'r ansawdd a'r apêl i ddysgwyr er mwyn eu hannog i aros yn yr ysgol:

'Rydym yn ceisio cynyddu'r amrywiaeth o bynciau sydd ar gael yn fewnol ac yn ceisio codi safonau i sicrhau bod canlyniadau o ansawdd da ar gael yn yr ysgol gartref.' Uwch athro

Y galw am y dewis ehangach o gyrsiau

4.18 Roedd yr ymchwiler ansoddol a'r arolwg ar-lein yn gofyn i athrawon am eu safbwyntiau ynglŷn â'r berthynas rhwng y cynnydd yn y dewis o gyrsiau a gynigir i fyfyrwyr, y posibilrwydd y byddai hyn yn creu angen i'r myfyrwyr deithio i sefydliadau eraill, a thelerau penodol Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru). Roedd y sylwadau'n amrywiol gan gynnwys y canlynol:

- Nid oedd y rhan fwyaf o'r ysgolion o'r farn bod cynnig 30 neu fwy o gyrsiau'n gynaliadwy yn yr hinsawdd economaidd bresennol:

'Mae'r Mesur yn ddogma y gallem wneud hebddi. Ydy, mae wedi hybu dewis; ond nifer fach iawn o ddysgwyr sy'n dilyn llawer o'r pynciau yn y cwricwlwm estynedig. Oni fyddai'n well cael llai o ddewis ond maint grwpiau mwy cynaliadwy a gostyngiad yng nghost cludiant?' Uwch athro

- Roedd y rhan fwyaf o'r ysgolion o'r farn y byddent yn glynu at yr egwyddor o roi dewis ehangach hyd yn oed heb y Mesur, ac roedd y rheol '30 dewis' yn ymddangos yn fympwyol i rai. Maent o'r farn y byddai'r cynnig yn fwy effeithiol pe byddai gan yr ysgolion fwy o ryddid a hyblygrwydd i ddewis y nifer priodol o ddewisiadau ar eu cyfer nhw:

‘Mae 30 yn nifer rhy anhyblyg a byddem yn hoffi gweld peth hyblygrwydd i ddiwygio’r cwricwlwm yn unol ag anghenion y garfan o ddisgyblion.’ Uwch athro

- Mae angen ystyried ansawdd cyffredinol y cyrsiau a gynigir hefyd a rhoi blaenoriaeth uchel i gynnal hynny, gan fod barn nad yw’r holl ddewisiadau o ansawdd tebyg:

‘Ansawdd yn hytrach na nifer ddylai fod yn allweddol. Mae angen i ysgolion boeni mwy am ansawdd y ddarpariaeth yn hytrach na nifer y pynciau a gynigir.’ Uwch athro

- Dylid ystyried yr heriau ychwanegol y mae ysgolion cyfrwng Cymraeg yn eu hwynebu gan nad oes bob amser ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg o ansawdd uchel ar gael o fewn pellter teithio rhesymol.
- Roedd rhai ysgolion o’r farn y byddai’r system wedi ei chydbwyso’n fwy teg rhwng ysgolion gwledig a threfol pe byddent yn gallu prynu i mewn ar sail ‘anghenion’.

Nodi arfer da

4.19 Yn y cyfweiliadau manwl ag ysgolion a rhwydweithiau, datgelwyd sawl agwedd ar arferion gwaith da a oedd wedi dod i’r amlwg wrth ddatblygu trefniadau cludiant i gyflawni’r Mesur. Roeddynt yn cynnwys y canlynol:

- Wrth ffurfio partneriaeth leol, roedd ysgolion yn nodi partneriaethau a oedd eisoes yn bodoli rhwng ysgolion ac y gellid eu datblygu ymhellach, yn ogystal â nodi cyfleoedd lle y gellid manteisio ar ba mor agos yr oedd ysgolion at ei gilydd yn ddaearyddol er mwyn cynnig ystod ehangach o ddewisiadau cwricwlwm. Mewn un engraifft, roedd hyn yn cynnwys gwaith ar y cyd rhwng dwy ysgol mewn gwahanol awdurdodau lleol.
- Roedd y rhan fwyaf o bartneriaethau ysgolion yn cynnal cyfarfodydd rheolaidd (o leiaf unwaith y tymor) er mwyn trafod a chytuno ar batrwm y ddarpariaeth ac archwilio unrhyw heriau yn y trefniadau.

- Roedd yn gyffredin i bartneriaid rannu amserlenni er mwyn galluogi dysgwyr i ddewis o restr safonol o ddewisiadau.
- Roedd perthynas dda gyda Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol a chyfathrebu aml ac effeithiol rhwng partneriaid, trwy gyfarfodydd ac ar sail unigol, yn tueddu i sicrhau bod partneriaid yn fwy bodlon ar eu trefniadau na phan oedd y pethau hyn yn llai amlwg.
- Nododd un ardal hefyd ei bod yn defnyddio tua £3,000 y flwyddyn o'i chyllideb cludiant ar dacsis i fynd â disgyblion i wneud gwaith gwirfoddol. Nod hyn yw 'rhoi rhywbeth yn ôl' i'r gymuned, ac mae'n rhoi sgiliau, profiadau a gwerthoedd ychwanegol i ddisgyblion. Nododd yr ardal hefyd fod y gweithgaredd hwn o gymorth i greu ymdeimlad yn y gymuned leol bod y disgyblion yn gallu gwneud mwy na dim ond astudio yn yr ysgol.
- Nododd sawl Swyddog Cludiant Awdurdodau Lleol a chynrychiolwyr Rhwydweithiau 14-19 eu bod yn edrych ar elfennau o arfer gorau mewn mannau eraill, er engraifft dulliau o drefnu cludiant a modelau amserlennu a ddefnyddir mewn ardaloedd lleol eraill yng Nghymru ac yn y DU ac yn defnyddio'r elfennau hyn yn eu modelau eu hunain.

5 Newid parhaus ac yn y dyfodol

- 5.1 Mae'r adran hon yn dod â chanfyddiadau ynghyd o ddata'r arolwg ar-lein a'r cyfweiliadau manwl i archwilio'r effaith y gallai newidiadau cyfredol ac yn y dyfodol i bolisiau a grantiau ei chael ar allu partneriaethau i gyflawni gofynion y Mesur Dysgu a Sgiliau a chynaliadwyedd hirdymor.

Canfyddiadau allweddol y bennod

- 5.2 Mae canfyddiadau allweddol y bennod hon yn cynnwys y canlynol:
- Ar hyn o bryd, nid yw'n wybyddus eto beth fydd yr effaith lawn yn sgil diddymu grantiau 14-19 yn raddol – nid yw rhai ardaloedd wedi gweld gostyngiad mewn cyllid hyd yn hyn.
 - Nid yw pob ardal wedi paratoi cynllun gweithredu terfynol hyd yma er mwyn ymateb i'r lleihad mewn cyllid. Er hyn, bydd y rhan fwyaf yn cynnwys yr angen am gyfraniadau ariannol gan gyllidebau ysgolion ac Awdurdodau Lleol.
 - Roedd ysgolion yn gyffredinol yn ymroddedig i ddarparu'r ystod o ddewisiadau. Er hyn, roedd pryderon y byddai rhai clystyrau a chonsortia yn chwalu heb gyllid priodol.

Effaith diddymu grantiau 14-19 yn raddol

- 5.3 Gofynnwyd i bawb a ymatebodd i'r arolwg ar-lein pa effaith oedd y lleihad mewn cyllid gan Lywodraeth Cymru, o 2012/13, ar gyfer y polisi 14-19 wedi ei chael ar agweddau ysgolion tuag at gynnig dewisiadau cwrs gan ddarparwyr eraill. Nododd chwarter (25%) nad oeddynt wedi gweld effaith hyd yn hyn. Er hyn, nododd bron i un o bob pump (19%) bod 'llai o gyrsiau'n cael eu cynnig yn ein hysgol' a nododd 17% bod 'llai o gyrsiau'n cael eu cynnig gan ddarparwyr eraill'. Er hyn, nid oedd bron i hanner (42%) yr holl rai a ymatebodd i'r arolwg ar-lein yn gallu rhoi ateb i'r cwestiwn hwn. Gellid esbonio'r profiadau gwahanol hyn yn rhannol gan ein harchwiliad blaenorol o gostau teithio dysgwyr a oedd yn dangos bod y dyraniad cyffredinol ar gyfer cludiant wedi cynyddu mewn gwirionedd yn ystod 2012/13. Yn ogystal â hyn, nodwyd amrywiaeth o

brofiadau hyd yn hyn yn ein cyfweiliadau manwl ag uwch athrawon, Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol a chynrychiolwyr Rhwydweithiau 14-19. Nid oedd rhai ysgolion a chonsortia yn disgwyl effaith tan y flwyddyn nesaf, ond roeddynt yn ystyried hwn yn her allweddol y byddai'n rhaid iddynt ei hwynebu yn y dyfodol.

- 5.4 Datgelodd y cyfweiliadau manwl fod athrawon, Swyddogion Cludiant yr Awdurdodau Lleol a chynrychiolwyr rhwydweithiau 14-19 bob un yn pryderu am ddiddymu'r grantiau 14-19 yn raddol:

'Bydd yn cael effaith, yn sicr.' Swyddog Cludiant Awdurdod Lleol

- 5.5 Yn benodol, roedd athrawon a chynrychiolwyr Rhwydweithiau 14-19 yn pryderu na fyddent yn gallu parhau i gynnig isafswm o 30 o ddewisiadau cwricwlwm o ansawdd uchel heb y cyfraniad hwn. Priodolwyd hyn i'r ffaith na ellid cynnal y lefelau teithio gan ddysgwyr, wrth orfod lleihau cyllidebau, heb gyfraniadau gan ysgolion ac Awdurdodau Lleol (sydd eisoes dan bwysau i leihau eu cyllidebau):

'Rydym wedi cael toriadau o ychydig dan 20% yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae'r [dull hwn] mor llwyddiannus ac ni ddylem fod yn trafod torri'r gwariant ar gludiant, dylem fod yn trafod cynyddu'r gwariant hwnnw, o ystyried yr effaith y mae'n ei chael ar bobl ifanc... Mae hyn wedi gwneud pethau'n llawer anoddach. Rydym yn ceisio ei gadw i ffwrdd o ddarpariaeth cyrsiau, felly rydym yn ceisio lleihau'r effaith ar ddysgwyr, ond yr hyn sydd wedi digwydd mewn gwirionedd yw bod gennym ganran lai o ddysgwyr sy'n gallu manteisio ar y dewis ehangach.' Cynrychiolydd Rhwydwaith 14-19

- 5.6 Ar adeg cynnal yr ymchwil, roedd y rhan fwyaf o'r rhai a ymatebodd yn parhau i fod wrthi'n datblygu cynlluniau gweithredu yn eu clystyrau a'u consortia i ymateb i ddiddymu'r grant yn raddol. Er hyn, nododd y rhan fwyaf eu bod o'r farn y byddai'r cyfrifoldeb am ariannu'r teithio yn faich i'r

ysgolion neu'r dysgwyr. Mewn un ardal, roedd ysgolion wedi ymrwymo i gyfrannu £20,000 yr un i ariannu costau teithio gan ddysgwyr.

- 5.7 Nododd Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol nad oeddynt wedi eu hysbysu'n llawn am y newidiadau sydd wedi eu cynllunio ond roeddynt yn cydnabod y byddai newidiadau yn debygol. Nododd sawl Swyddog Cludiant eu bod o'r farn y gallai ysgolion wneud mwy i archwilio atebion electronig a defnyddio athrawon peripatetig:

'Mae'n codi'r cwestiwn a ddylai'r math o gostau sydd ynghlwm â gwneud hyn, pa un a ydynt yn ddefnydd effeithiol o wariant, neu a yw'n fwy ymarferol neu gost effeithiol i symud y staff addysgu o gwmpas, a hefyd cynaliadwyedd hynny wedyn.' Swyddog Cludiant Awdurdod Lleol

Graddau ac effaith y symudiad at gynllunio rhanbarthol

- 5.8 Gofynnwyd i'r rhai a gyfwelwyd hefyd i ba raddau yr oeddynt wedi symud i gynllunio fel consortiwm tuag at gynllunio rhanbarthol. Roedd graddau'r symudiad i gynllunio rhanbarthol yn amrywio rhwng yr ardaloedd yr ymgynghorwyd â nhw, ac nid oedd yr holl rai a ymatebodd yn sicr i ba raddau yr oedd hynny wedi digwydd. Yn yr ardaloedd yr ymgynghorwyd â nhw lle'r oedd cynllunio rhanbarthol wedi dechrau, nodwyd ei bod yn anodd dod o hyd i fodel a oedd yn addas i ardaloedd â daearyddiaeth wahanol iawn i'w gilydd:

'Yn y cam cyntaf, mae symud tuag at gynllunio rhanbarthol yn achosi rhai anawsterau inni, oherwydd bod y model yr ydym wedi ei fabwysiadu yn wahanol iawn i'r model sydd wedi ei fabwysiadu yn y pedwar awdurdod yr ydym bellach yn bartner iddynt.' Cynrychiolydd Rhwydwaith 14-19

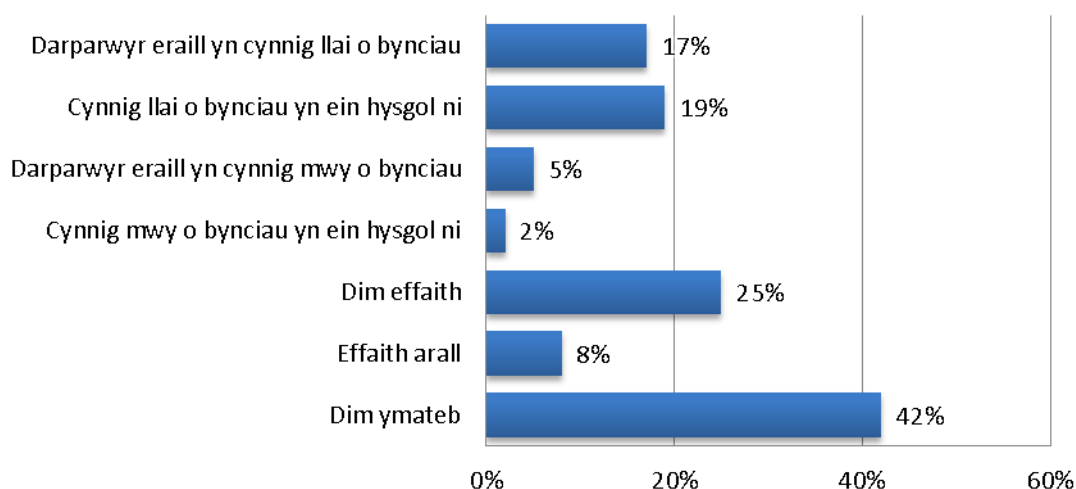
- 5.9 Nododd un o'r rhai a ymatebodd fod y symudiad tuag at gynllunio rhanbarthol yn golygu bod mwy o adnoddau digidol ar gael ar gyfer darparu'r cwricwlwm:

‘Rydym wedi sefydlu cynllun rhanbarthol bellach yn hytrach na chynllun rhwydwaith ardal leol, ond mae gennym ein hisadrannau hefyd. Felly mae gennym, yn y cynllun hwnnw, llinellau sy’n gwbl ranbarthol, felly mae gennym fforwm Cyfrwng Cymraeg sy’n cefnogi gwahanol weithgareddau, mae gennym linell adnoddau digidol sy’n rhanbarthol, ac mae gennym gyfres o weithgareddau isranbarth hefyd.’ Cynrychiolydd Rhwydwaith 14-19

Effaith newidiadau o ran cyllid yn y dyfodol

5.10 Gofynnwyd i’r rhai a ymatebodd pa effaith, yn eu barn nhw, y byddent yn disgwyl i’r lleihad cyffredinol yn y grant 14-19 yn ystod y flwyddyn academaidd 2013/14 ei chael ar y gyllideb cludiant ac ar y ddarpariaeth (Ffigur 16). Nododd dros un o bob tri (34%) eu bod yn rhagweld ‘y byddai llai o gyrsiau’n cael eu cynnig gan ddarparwyr eraill’, a nododd 32% eu bod yn disgwyl ‘y byddai llai o gyrsiau’n cael eu cynnig yn ein hysgol ni’. Er hyn, nid oedd bron i hanner (42%) yr ymatebwyr yn gallu ateb y cwestiwn hwn. Mae canfyddiadau o’r ymchwil ansoddol yn awgrymu mai’r rheswm yw eu bod yn ansicr ar hyn o bryd beth fydd eu hymateb.

Ffigur 16: Yr effaith a ddisgwylir yn sgil lleihau'r grant yn ystod y flwyddyn academiaidd 2013/14

Ffynhonnell: Arolwg Ysgolion 2013

(a) Sylfaen=65

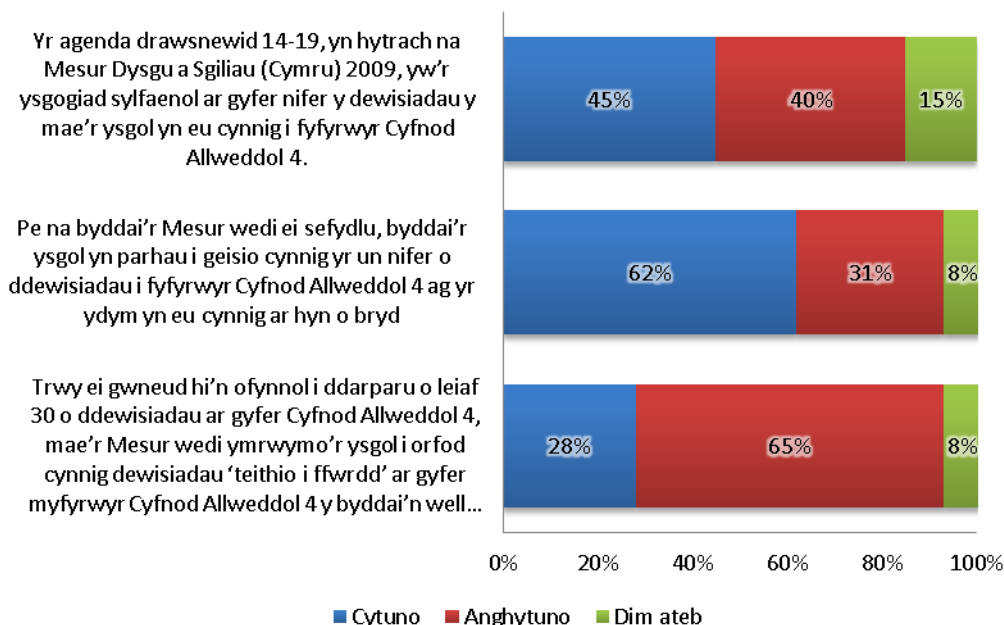
(b) Cwestiwn â sawl ateb

5.11 Gofynnwyd i'r ysgolion a oeddynt yn cytuno mai'r 'agenda drawsnewid 14-19' yn hytrach na 'Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009' yw'r ysgogiad sylfaenol ar gyfer nifer y dewisiadau y mae'r ysgol yn eu cynnig i fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth ac roedd y farn yn rhanedig. Roedd 45% yn cytuno â hyn a 40% yn anghytuno ar gyfer Cyfnod Allweddol 4 o'i gymharu â 38% yn cytuno a 38% yn anghytuno ar gyfer y chweched dosbarth fel y dangosir yn Ffigur 17.

5.12 Er hyn, roedd athrawon yn fwy tebygol o ddweud y byddai eu hysgol yn parhau i geisio cynnig yr un nifer o ddewisiadau yng Nghyfnod Allweddol 4 na dweud y byddent yn gwneud hyn ar gyfer y chweched dosbarth: roedd 62% o'r rhai a ymatebodd yn cytuno â hynny ar gyfer Cyfnod Allweddol 4 o'i gymharu â 40% ar gyfer y chweched dosbarth.

5.13 Yn ogystal â hyn, roedd y rhai a ymatebodd yn fwy tebygol o nodi yn achos y chweched dosbarth na Chyfnod Allweddol 4 bod y Mesur, wrth ei gwneud yn ofynnol i gynnig isafswm o 30 o ddewisiadau i fyfyrwyr, wedi'i gorfodi'r ysgol i gynnig dewisiadau 'teithio i ffwrdd' y byddai'n well ganddynt beidio â'u cynnig. Mae'r ffigurau ar gyfer yr ymateb hwn yn dangos bod 40% yn cytuno â hyn ar gyfer y chweched dosbarth a 28% yn cytuno bod hyn yn wir ar gyfer Cyfnod Allweddol 4 (gweler Ffigur 17 isod).

Ffigur 17: Safbwyntiau am ddewisiadau cyrsiau i ddisgyblion cyfnod allweddol 4

Ffynhonnell: Arolwg ysgolion 2013

(a) Sylfaen=65

(b) Cwestiwn un ateb

5.14 Yn olaf, gofynnwyd i'r rhai a ymatebodd i'r arolwg ar-lein ac i'r rhai a gymerodd ran yn y cyfweiliadau ansoddol roi eu safbwyntiau ynglŷn â sut y gellid addasu'r Mesur, neu'r 'agenda dewis' sy'n sail iddo, er mwyn bod o fwy o fudd o safbwynt eu hysgol nhw. Roedd yr awgrymiadau'n cynnwys:

- Angen diddymu neu leihau lleiafswm y dewis o gyrsiau er mwyn rhoi mwy o hyblygrwydd i ysgolion fodloni anghenion eu dysgwyr.
- Angen adolygu'r trefniadau cyfredol gan nad yw'r costau cysylltiedig â'r effaith ar amserlenni'r ysgol yn gynaliadwy.
- Angen cynyddu'r pwyslais ar ansawdd yn hytrach na nifer y cyrsiau a gynigir.
- Angen mwy o gefnogaeth ar ysgolion mewn ardaloedd gwledig gan fod llwybrau cludiant cyhoeddus yn aml yn llai datblygedig.
- Rhoi mwy o gefnogaeth ac ystyriaeth i ysgolion Cyfrwng Cymraeg gan ei bod yn aml yn fwy o her iddynt ganfod partneriaid addas.

6 Canfyddiadau allweddol, casgliadau ac argymhellion

- 6.1 Mae'r adran olaf hon yn crynhoi'r canfyddiadau allweddol ac yn dod i gasgliadau ynghylch graddau ac effaith y cynnydd mewn teithio sy'n deillio o Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009. Gwneir hyn dan gyfres o benawdau seiliedig ar y cwestiynau ymchwil allweddol.

Nifer y dysgwyr sy'n teithio a phatrwm y teithio

- 6.2 Dengys yr ymchwil ei bod yn ofynnol i tua un o bob pump o ddysgwyr deithio i sefydliadau eraill i ddilyn o leiaf un o'r cyrsiau a ddewiswyd ganddynt. Mae canfyddiadau'r arolwg yn dangos bod 44 o ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 fesul ysgol yn teithio, a bod 23 o ddysgwyr chweched dosbarth fesul ysgol yn teithio, ar gyfartaledd. Gan ddefnyddio cyfran y dysgwyr ar gyfartaledd sy'n teithio o'r ysgolion a ymatebodd i'r arolwg, rydym yn amcangyfrif bod 15,114 o ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a 3,071 o ddysgwyr chweched dosbarth o bob rhan o Gymru yn 2012/13 yn teithio o'u prif ysgol er mwyn manteisio ar y cwricwlwm estynedig, sef cyfanswm o bron 18,200 o ddysgwyr 14-19 oed. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi nad yw'r amcangyfrifon hyn wedi'u haddasu ar gyfer yr ysgolion hynny lle nad oedd unrhyw ddysgwyr yn teithio gan fod y niferoedd yn anhysbys, felly fe allai'r rhain fod yn oramcangyfrifon. Priodolir yr ansicrwydd hwn i'r cyfyngiadau oedd ar yr ymchwil.

Argymhelliad: Mae angen newid rhywfaint ar y dulliau presennol o gasglu data rheoli, er mwyn sefydlu dull mwy systematig o bennu nifer y dysgwyr sy'n teithio.

- 6.3 Dysgwyr chweched dosbarth oedd yn teithio fwyaf. Yn 2012/13, roedd 20% o ddysgwyr chweched dosbarth yn teithio i sefydliadau eraill o gymharu ag 17% o ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4. Roedd dysgwyr chweched dosbarth yn teithio 3 milltir yn bellach na dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 ar gyfartaledd (roedd dysgwyr chweched dosbarth yn teithio

11 milltir ar gyfartaledd o'i gymharu ag 8 milltir i ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4).

- 6.4 Bysiau a choetsys oedd y prif fath unigol o gludiant a ddefnyddiwyd i deithio yng Nghyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth. Roedd cyfrifoldeb am y contractau yn amrywio rhwng ysgolion ac ardaloedd lleol. Fodd bynnag canfu cyfweiliadau ansoddol mai Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol yn hytrach na'r ysgolion oedd gan amlaf yn gyfrifol am hyn.

Effaith teithio a chludiant ar ddysgwyr

- 6.5 Mae dysgwyr, trwy deithio mwy, wedi gallu ymgymryd ag amrywiaeth o wahanol gyrsiau yng Nghyfnod Allweddol 4 ac yn y chweched dosbarth na fyddai'r ysgolion eu hunain wedi gallu eu cynnig. Cyrsiau galwedigaethol oedd y cyrsiau hyn gan amlaf, megis adeiladu, gwallt a harddwch, ac iechyd a gofal cymdeithasol.
- 6.6 Roedd y rhan fwyaf o athrawon o'r farn nad oedd fawr o effaith ar bresenoldeb dysgwyr ar y dyddiau pan fyddant yn teithio, er bod rhywfaint o effaith ar bresenoldeb y rhai hynny sy'n teithio yng Nghyfnod Allweddol 4. Ar sawl achlysur roedd dysgwyr wedi colli 5-10 munud cyntaf eu gwersi, gan darfu ar y dysgwyr eu hunain ac ar weddill y dosbarth. Roedd presenoldeb yn dueddol o gael ei effeithio gan broblemau gyda chludiant, megis gwasanaethau'n rhedeg yn hwyr o ganlyniad i'r traffig, neu ddysgwyr yn methu â dal y bws.
- 6.7 Mewn sawl achos roedd dysgwyr yn colli amser egwyl dro ar ôl tro o ganlyniad i deithio, ac roedd hyn yn fwy cyffredin ymysg y rhai yn y chweched dosbarth. Fodd bynnag nid ystyriwyd fod yr amser yr oeddynt yn ei golli yn arwyddocaol. Dywedodd rhai dysgwyr mewn cyfweiliadau ansoddol eu bod yn teimlo bod teithio'n eu gwneud yn flinedig yn ystod eu gwersi.

Argymhelliad: Pan fo ardaloedd lleol yn teimlo bod angen hynny, dylid cynnal mwy o drafodaethau yn y rhwydweithiau er mwyn canfod pa un a oes gwahanol raglenni teithio, strwythurau amserlennu, mathau o

gludiant, a llwybrau ar gael a fyddai o fudd i gyfyngu ar yr amser y mae myfyrwyr yn ei dreulio'n teithio.

- 6.8 Barn athrawon yn gyffredinol oedd bod dysgwyr yng Nghyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth a oedd yn teithio yn cyrraedd y nod yn eu prif ysgol ac yn yr ysgol yr oeddent yn teithio iddi. Mewn rhai achosion, roedd athrawon a dysgwyr fel ei gilydd yn teimlo bod dysgwyr yn gwneud yn well ar y cyrsiau hynny yr oeddynt yn teithio i rywle arall i'w mynychu oherwydd bod y dysgwyr yn yr achosion hynny yn astudio cyrsiau yr oedd ganddynt ddiddordeb arbennig ynddynt a'u bod felly'n gwneud ymdrech neilltuol o ran eu hymddygiad a'u perfformiad.

Argymhelliad: Dylid sicrhau bod cyfleoedd yn parhau i fod ar gael i ddysgwyr astudio pynciau sydd o ddiddordeb arbennig iddynt, er mwyn sicrhau ymgysylltiad parhaus a chyrhaeddiad cyson.

Yr effaith ar gyrsiau yn sgil yr angen i deithio mwy

- 6.9 Dywedodd athrawon bod teithio yn cael effaith gadarnhaol gan fod myfyrwyr o sefydliadau eraill yn gyffredinol yn fyfyrwyr brwdfrydig. Fodd bynnag fe wnaethant hefyd grybwyll rhai effeithiau negyddol:
- Hwyr ddyfodiaid yn tarfu ar ddosbarthiadau
 - Angen cynllunio ychwanegol
 - Llai o gyfleoedd i gynnig cefnogaeth a chynghor ychwanegol y tu allan i'r gwersi arferol yn y dosbarth

I ba raddau y mae dysgwyr yn anfodlon teithio, ac o bosibl, o ganlyniad i hynny, yn methu â manteisio ar y dewis ehangach o gyrsiau

- 6.10 Roedd athrawon yn credu bod dysgwyr yn y chweched dosbarth yn fwy tebygol na dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 o gyfyngu ar eu dewisiadau er mwyn osgoi'r angen i deithio i rywle arall – 71% o'i gymharu â 36%. Roedd athrawon yn ystyried bod dysgwyr yn y chweched dosbarth yn fwy amharod i deithio i wahanol sefydliadau. Fodd bynnag, yn gyffredinol nid oeddynt yn credu bod hon yn broblem eang nac arwyddocaol iawn.

6.11 Nododd dysgwyr mai'r peth pwysicaf iddynt oedd gallu astudio'r cyrsiau a oedd o'r diddordeb mwyaf iddynt. Roeddynt yn barod i deithio er mwyn gwneud hyn, er bod llawer yn dweud bod hyn yn 'drafferthus' ac yn ddelfrydol na fyddai'n rhaid iddynt wneud. Roedd rhai yn credu bod teithio yn broblem i'w cyfoedion, ond nid, yn gyffredinol, yn broblem fawr.

Argymhelliad: Dylid gwneud mwy o waith i lwyr ddeall unrhyw resymau gan y dysgwyr dros beidio â bod eisiau teithio, er enghraifft a ydynt yn llwyr ymwybodol o'r amseroedd a'r mathau o gludiant dan sylw, a pha un a yw'r rhain yn rhwystrau 'gwirioneddol' ynteu'n rhai 'tybiedig'. Pan fo rhwystrau 'tybiedig' yn bodoli, gellid rhoi sylw i'r rhain trwy roi mwy o wybodaeth i'r dysgwyr am natur y teithio, rhoi cynnig ymlaen llaw ar y llwybrau teithio y bwriedir eu defnyddio, a sesiynau rhagflas o bosibl yn yr ysgolion y byddent yn teithio iddynt.

Y prif ffactorau sy'n rhwystro dysgwyr rhag teithio

6.12 Y prif rwystrau a grybwyllwyd oedd:

- Anawsterau o ran amserlennu; roedd hwn yn rhwystr penodol i ysgolion a Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol.
- Amharodrwydd myfyrwyr i deithio; roedd hwn yn rhwystr penodol i ysgolion a dysgwyr.
- Cost cludo dysgwyr i leoliadau darparwyr eraill; roedd hwn yn rhwystr penodol i ysgolion, Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol a chynrychiolwyr Rhwydweithiau 14-19.
- Amseroedd teithio hir; roedd hwn yn rhwystr penodol i ysgolion a dysgwyr.
- Barn negyddol gan rieni; roedd hwn yn rhwystr penodol i ysgolion.
- Cysylltiadau cludiant cyhoeddus gwael; roedd hon yn farn gyffredin ar draws pob grŵp a gyfwelwyd, yn arbennig yn yr ardaloedd mwyaf gwledig.

Sut y mae Awdurdodau Lleol yn ceisio lleihau lefelau teithio ymysg dysgwyr, athrawon a darlithwyr

- 6.13 Mae cynrychiolwyr Rhwydweithiau 14-19 a Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol wedi gweithio'n agos ag ysgolion i nodi'r cyfleoedd mwyaf cyfleus yn ddaearyddol ar gyfer gwaith partneriaeth er mwyn sicrhau bod dysgwyr ac athrawon peripatetig, lle y defnyddir y rhain, yn teithio cyn lleied â phosibl. Mae ysgolion cyfrwng Cymraeg (yn arbennig yn yr ardaloedd gwledig) yn ei chael yn anodd dod o hyd i sefydliadau partner priodol o fewn pellter teithio addas.
- 6.14 Mae trafodaethau ansoddol yn awgrymu mai mewn ysgolion mewn ardaloedd gwledig y defnyddir athrawon peripatetig, yn yr ychydig achosion pan ddefnyddir rhai o gwbl.
- 6.15 Yn gyffredinol, mae technegau eraill wedi bod yn llai amlwg na theithio gan ddysgwyr, ac ymddengys mai dyma yw'r dull y mae ysgolion a chynrychiolwyr Rhwydweithiau 14-19 yn ei ddewis i alluogi dysgwyr i fanteisio ar ddewis ehangach o gyrsiau. Mewn rhai Awdurdodau Lleol buddsoddwyd mewn cyfleusterau cynadledda fideo er mwyn lleihau'r angen i ddysgwyr ac athrawon deithio. Fodd bynnag ymddengys fod ffactorau'n rhwystro ysgolion rhag gwneud defnydd ehangach o hyn. Dywed rhai ysgolion y byddent yn gyndyn o ddefnyddio atebion electronig am na ellir bod yn sicr bod y dechnoleg yn ddibynadwy ac oherwydd bod rhai yn teimlo fod dysgu wyneb yn wyneb yn fwy effeithiol, yn arbennig os bydd ar ddysgwyr angen gweld eu hathrawon y tu allan i'r dosbarth.

Argymhelliad: Dylid gwneud mwy o waith i lwyr ddeall y posibilrwydd o wneud defnydd mwy eang o athrawon peripatetig ac atebion electronig, a chostau hynny. Dylid hefyd archwilio'n fwy manwl gyfyngiadau'r dulliau hyn ac i ba raddau y mae'r rhain yn rhwystrau 'gwirioneddol' ynteu'n rhwystrau 'tybiedig'.

Costau cludiant ychwanegol i Awdurdodau Lleol ac ysgolion wrth iddynt fodloni gofynion Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru)

- 6.16 Yn y rhan fwyaf o achosion, dywedodd Awdurdodau Lleol eu bod wedi defnyddio eu grant cludiant 14-19 i ariannu teithio gan ddysgwyr ond yn aml roedd yn rhaid defnyddio cyllidebau cyffredinol ysgolion i ychwanegu at y grant hwn.
- 6.17 Canfuwyd costau cymharol darparu teithio ychwanegol mewn ardaloedd gwledig a threfol trwy'r cyfweiliadau manwl ac, fel y byddai disgwyl, roedd y rhain yn dibynnu ar ba drefniadau yr oedd ardaloedd trefol a gwledig wedi penderfynu eu defnyddio. Roedd y costau'n is i'r rhai a wnaeth ddefnydd helaeth o gludiant cyhoeddus, gyda'r costau'n uwch i'r rhai oedd yn defnyddio tacsis a chludant preifat arall (yn arbennig mewn ardaloedd gwledig). Fodd bynnag, ni fu modd gwneud cymhariaeth gyffredinol yn ystod yr ymchwil hwn oherwydd dulliau gwahanol o gofnodi'r costau hyn ymhlith awdurdodau lleol a diffyg gwybodaeth ynghylch 'cost fesul dysgwr'. Byddai dull mwy systematig o gofnodi'r wybodaeth hon yn fanteisiol ar gyfer dadansoddiadau yn y dyfodol.
- 6.18 Roedd Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol wedi ymgymryd ag amrywiaeth o weithgareddau er mwyn sicrhau y cedwir costau'n isel, gan gynnwys archwilio contractau er mwyn sicrhau bod cwmnïau coetsys a bysiau preifat yn cydymffurfio, ac ystyried gwneud mwy o ddefnydd o gludiant cyhoeddus yn hytrach na thacsis a choetsys preifat.

Argymhelliad: Dylid rhannu arfer gorau ymysg rhwydweithiau lleol er mwyn sicrhau y defnyddir dulliau o gadw costau cludiant yn isel ble bynnag y bo modd.

Yr effaith ariannol ar ysgolion a chonsortia yn sgil diddymu grantiau 14-19 yn raddol

- 6.19 Nid yw pob ardal eto wedi teimlo effeithiau ariannol y gostyngiadau mewn grantiau 14 -16 i Consortia oherwydd y dyrannwyd mwy o grant cludiant dros y flwyddyn ddiwethaf.
- 6.20 Fodd bynnag, dywed y rhan fwyaf o Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol a chynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14-19 mai costau cludo dysgwyr

rhwng sefydliadau fydd yr her fwyaf yn ymwneud â chludiant dros y flwyddyn nesaf. Credir y bydd y baich ariannol o ariannu cludiant yn disgyn ar ysgolion a dysgwyr. Roedd pawb a gyfwelwyd mewn ardaloedd gwledig a threfol yn teimlo y byddai hyn yn her. Fodd bynnag, mae ansicrwydd ynghylch sut y byddant yn ymateb a diffyg ymdriniaeth gyson o ran cofnodi costau cludiant unigol yn golygu na ellir ar hyn o bryd gyfrif yr union oblygiadau ariannol.

- 6.21 Mae sawl Awdurdod Lleol ar hyn o bryd yn ceisio dod o hyd i ffordd o ariannu cludiant pan fydd y grantiau 14-19 cyffredinol yn cael eu cwtogi fwy fyth. Bydd hyn yn cynnwys ceisio rhagor o gyllid gan yr Awdurdod ei hun a chan ysgolion. Mewn un achos, fe allai hefyd gynnwys codi tâl ar y dysgwyr.
- 6.22 Roedd rhai swyddogion cludiant yn credu y dylid edrych ymhellach ar athrawon peripatetig a thechnegau electronig fel ateb rhannol o leiaf i'r her ariannu.
- 6.23 Roedd pryder ymysg uwch athrawon a chynrychiolwyr y Rhwydweithiau 14 -19 y gallai partneriaethau rhwng consortia a chlystyrau chwalu o ganlyniad i'r cynnydd mewn costau a'r anallu i gwrdd â'r costau hyn.

Trefniadau effeithiol i gynorthwyo i sefydlu arfer da

- 6.24 Mewn cyfweiliadau gydag ysgolion a chynrychiolwyr Rhwydweithiau 14–19 daeth i'r amlwg fod partneriaethau lleol wedi gweithio'n dda gyda'i gilydd a'u bod, ble bynnag bosibl, wedi'u hadeiladu ar bartneriaethau a oedd eisoes yn bodoli er mwyn sicrhau bod y clystyrau o ysgolion yr oedd dysgwyr yn teithio rhyngddynt yn ddaearyddol resymegol ac yn cynnig digon o ddewis i'r dysgwyr. Roedd cyfarfodydd rheolaidd rhwng aelodau'r partneriaethau'n sicrhau dulliau effeithiol o gyfathrebu a gwneud penderfyniadau o safbwynt y cyrsiau a gynigiwyd a'r trefniadau ar gyfer y cyrsiau hyn.
- 6.25 Er gwaethaf heriau o ran llunio amserlenni, roedd achosion o arfer gorau a ddaeth i'r amlwg drwy'r cyfweiliadau ansoddol yn dangos bod partneriaid yn dueddol o fod yn fwy bodlon ar eu trefniadau os oedd cysylltiadau da a chyfathrebu cyson ac effeithiol yn bodoli rhwng

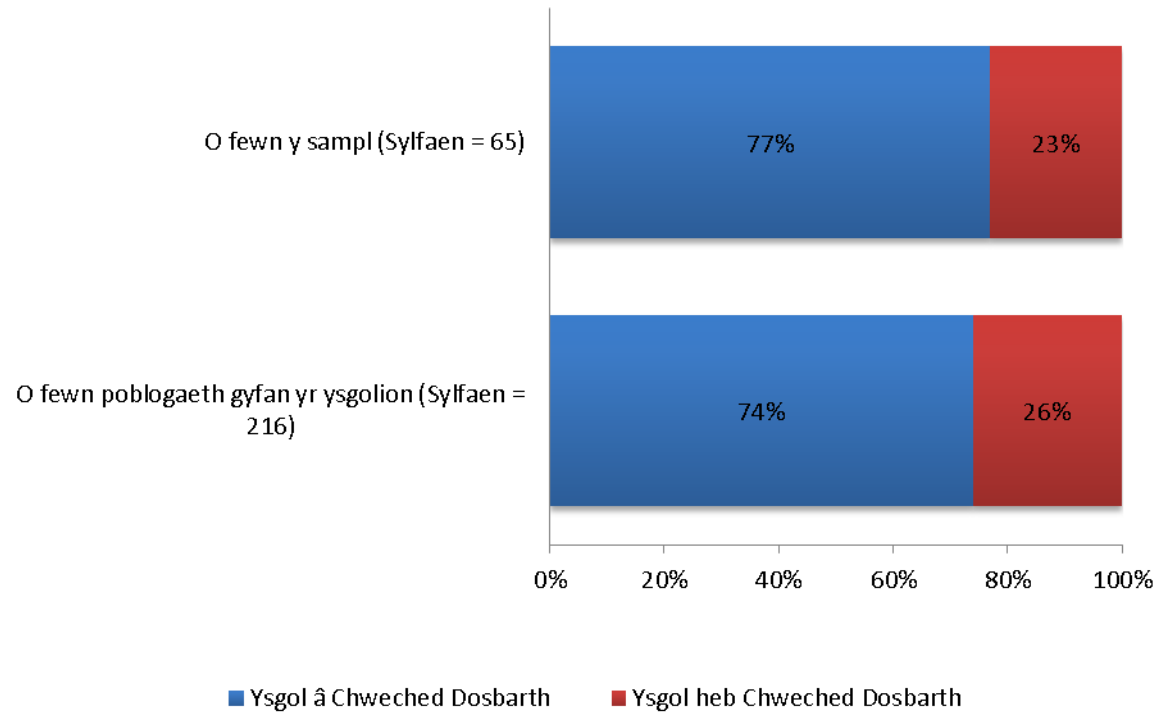
ysgolion, cynrychiolwyr Rhwydweithiau 14-19 a Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol.

Argymhelliad: Dylid rhannu arfer gorau ymysg rhwydweithiau lleol, er mwyn sicrhau y defnyddir dulliau o gadw costau cludiant yn isel a chynnal trefniadau partneriaethau a chludiant llwyddiannus, pan fo angen.

Atodiad A: Proffil ymatebwyr yr arolwg

Proffil ymatebwyr

Ffigur 18: Cyfran yr ysgolion sydd â chweched dosbarth

Ffynhonnell: Arolwg o Ysgolion 2013
Sylfaen = amrywiol,

Tabl 9: Cyfran yr holl ysgolion o fewn Awdurdodau Lleol Cymru

Ardal	O fewn y sampl (Sylfaen=65)	O fewn poblogaeth gyfan yr ysgolion (Sylfaen=216)
Powys	15%	6%
Sir Gaerfyrddin	9%	7%
Caerdydd	9%	10%
Gwynedd	8%	7%
Conwy	6%	3%
Castell-nedd Port Talbot	6%	5%
Pen-y-bont ar Ogwr	6%	4%
Rhondda Cynon Taf	6%	8%
Bro Morgannwg	5%	4%
Ceredigion	5%	3%
Merthyr Tudful	3%	2%
Caerffili	3%	7%
Ynys Môn	3%	2%
Sir Fynwy	3%	2%
Sir y Fflint	3%	6%
Abertawe	3%	7%
Sir Ddinbych	3%	3%
Sir Benfro	2%	4%
Torfaen	2%	3%

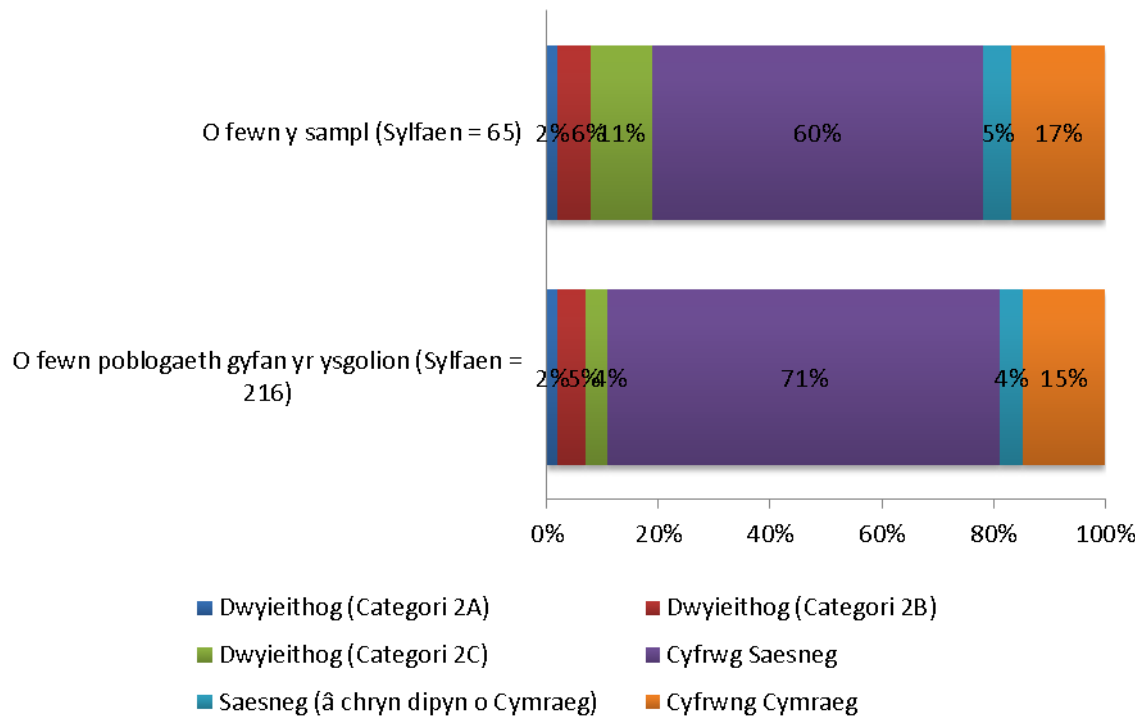
Ffynhonnell: Arolwg o Ysgolion 2013
(a) Sylfaen=amrywiol

Tabl 10: Maint ysgolion yng Nghymru

Ardal	O fewn y sampl (Sylfaen=65)	O fewn poblogaeth gyfan yr ysgolion (Sylfaen=216)
Llai na 500 o ddysgwyr	14%	11%
500-999 o ddysgwyr	52%	54%
1,000-1,499 o ddysgwyr	23%	26%
1,500-1,999 o ddysgwyr	9%	7%
Mwy na 2,000 o ddysgwyr	2%	0.5%
Anhysbys	0%	1%

Ffynhonnell: Arolwg o Ysgolion 2013
(a) Sylfaen=amrywiol

Ffigur 19: Math o ysgol yn ôl darpariaeth Cyfrwng Cymraeg

Ffynhonnell: Arolwg o Ysgolion 2013
(a) Sylfaen=amrywiol

Atodiad B: Cwestiynau'r arolwg

HYD A LLED AC EFFAITH Y CYNNYDD MEWN TEITHIO SY'N DEILLIO O FESUR DYSGU A SGILIAU (CYMRU) 2009

Arolwg o Ysgolion Uwchradd yng Nghymru, 2013

DB1. MEWNOSOD O'R GRONFA DDATA Enw'r ysgol

DB2. MEWNOSOD O'R GRONFA DDATA Cod Post

DB3. MEWNOSOD O'R GRONFA DDATA: A oes gan yr ysgol chweched dosbarth?

1. OS YW'R MAES 'NIFER YR OPSIYNAU A GYNIGIR RHWNG 16 A 18'= le
2. OS YW'R MAES 'NIFER YR OPSIYNAU A GYNIGIR RHWNG 16 A 18'=>1 Na

DB4. MEWNOSOD O'R GRONFA DDATA Nifer y disgyblion yn y Cyfrifiad Ysgolion diwethaf a gyhoeddwyd

DB5. MEWNOSOD O'R GRONFA DDATA Nifer yr Opsiynau a Gynigir yn CA4

DB6. MEWNOSOD O'R GRONFA DDATA Nifer yr Opsiynau a Gynigir rhwng 16 a 18

DB7. MEWNOSOD O'R GRONFA DDATA Awdurdod Lleol

DB8. MEWNOSOD O'R GRONFA DDATA Cyfrwng Cymraeg

GOFYNNWCH I BAWB

S1. Dewiswch ym mha iaith yr hoffech edych ar yr arolwg hwn.

1. Cymraeg
2. English

Cyflwyniad

Diolch yn fawr i chi am ddangos diddordeb yn y gwaith ymchwil hwn i effaith y cynnydd mewn teithio sy'n deillio o Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009. Cynhelir y gwaith ymchwil hwn gan BMG ar ran Llywodraeth Cymru.

Bwriad yr arolwg canlynol yw casglu gwybodaeth am farn ysgolion ar natur unrhyw deithio ychwanegol i fyfyrwyr yn sgil y mesur, a'r effaith y mae hyn yn ei chael, os o gwbl.

Cewch ddewis ymgynghori â chydweithwyr er mwyn ateb y cwestiynau yn yr arolwg hwn, a gallwch anfon y ddolen a ddarparwyd i chi ymlaen atynt. Mae'r ddolen yn **ddolen ddiogel unigryw**, ac o ganlyniad, ni all neb heblaw amdano chi eich hun a thîm ymchwil BMG weld yr ymatebion a ddarperir gennych. Mae croeso hefyd i chi ofyn am gopi PDF o'r arolwg, gan ei lenwi a'i ddychwelyd at BMG.

Os bydd arnoch angen ymgynghori â mwy nag un cydweithiwr i gwblhau'r arolwg, rydym yn argymhell y dylid enwebu un unigolyn er mwyn sicrhau bod pob rhan wedi ei chwblhau cyn pwyso'r botwm 'cyflwyno' yn y diwedd.

Cewch fynd yn ôl at yr arolwg ar unrhyw adeg trwy ddefnyddio'r ddolen a ddarparwyd gennym. Os hoffech gadw eich ymatebion a mynd yn ôl atynt yn ddiweddarach, gwnewch yn siŵr eich bod yn pwyso'r botwm 'Nesaf' cyn gadael yr arolwg.

Atebwch y cwestiynau hyd eithaf eich gwybodaeth, **ac os ydych yn dal i fod yn ansicr ynglŷn ag unrhyw wybodaeth ar ôl ymgynghori â'ch cydweithwyr, dywedwch wrthym pam yn y blwch sylwadau a ddarperir.**

Defnyddiwch y botymau saeth i lywio trwy'r arolwg hwn a gweld y math o wybodaeth yr ydym yn gofyn amdani ynglŷn â'ch ysgol. Ar ôl gorffen llenwi'r arolwg, pwyswch y botwm 'cyflwyno' ar y dudalen olaf.

Byddem y ddiolchgar iawn pe byddech yn gallu cwblhau a chyflwyno'r arolwg erbyn dydd Llun 18 Chwefror 2013.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau wrth gwblhau'r arolwg hwn, cysylltwch ag Elizabeth Davies yn BMG Research ar 0121 333 6006 neu yn Elizabeth.davies@bmgresearch.co.uk.

GOFYNNWCH I BAWB

C1 Yn gyntaf, a wnewch chi ddarparu gwybodaeth sylfaenol am yr ysgol ac amdanoch chi eich hun?

Eich enw

Teitl eich swydd neu swyddogaeth

GOFYNNWCH I BAWB

C3 A oes unrhyw fyfyrwr yn teithio i ysgol(ion) neu goleg(au), neu at ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill er mwyn ehangu eu dewis o bynciau o ganlyniad i'r mesur?

TICIWCH UN DEWIS YN UNIG

A. **GOFYNNWCH I BAWB** Cyfnod Allweddol 4

1. Oes

2. Nac oes

B. **GOFYNNWCH OS CB3=1** Y Chweched Dosbarth

1. Oes

2. Nac oes

OS C3A=2 AC C3B=2 EWCH I C53

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C4 Faint o bynciau ychwanegol a ychwanegir at y nifer y byddech, fel arall, yn gallu eu cynnig yn sgil teithio o ganlyniad i'r mesur ...

A. GOFYNNWCH OS C3A=1 Ar Gyfnod Allweddol 4 **YSGRIFENNWCH Y NIFER YN Y BLWCH A DDARPERIR**

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth **YSGRIFENNWCH Y NIFER YN Y BLWCH A DDARPERIR**

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C5 Faint o fyfyrwyr sy'n gwneud y siwrneiau hyn fel arfer?

A. GOFYNNWCH OS C3A=1 Ar Gyfnod Allweddol 4 **YSGRIFENNWCH Y NIFER YN Y BLWCH A DDARPERIR**

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth **YSGRIFENNWCH Y NIFER YN Y BLWCH A DDARPERIR**

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C6 Pa ganran (yn fras) o fyfyrwyr sy'n teithio i safleoedd eraill...

A. GOFYNNWCH OS C3A=1 Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4 **YSGRIFENNWCH Y RHIF, I'R GANRAN AGOSAF, YN Y BLWCH A DDARPERIR**

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth **YSGRIFENNWCH Y RHIF, I'R GANRAN AGOSAF, YN Y BLWCH A DDARPERIR**

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C7 I ba ysgol(ion), goleg(au) eraill neu at ba ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill y maent yn teithio? A wnewch chi hefyd nodi'r pellter rhwng eich ysgol a'r sefydliad arall/sefydliadau eraill?

YSGRIFENNWCH ENWAU'R YSGOL(ION) NEU GOLEG(AU) ISOD AC AMCANGYFRIF O'U PELLTER O'R YSGOL; OS YW'N LLAI NA MILLTIR, YSGRIFENNWCH '1'; FEL ARALL, NODWCH Y FILLTIR GYFAN AGOSAF.

A. GOFYNNWCH OS C3A=1 Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 1
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 2
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 3
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 4
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 5
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 6

		milltir
		milltir
		milltir
		milltir
		milltir
		milltir

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth?

Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 1
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 2
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 3

		milltir
		milltir
		milltir

Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 4
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 5
Ysgol/Coleg/Darparwr Hyfforddiant 6

		milltir
		milltir
		milltir

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C8 Pa ddewis(iadau) o bynciau a ddarperir gan yr ysgol(ion), coleg(au) neu'r darparwyr hyfforddiant eraill hyn? **YSGRIFENNWCH ISOD**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

Pwnc 1
Pwnc 2
Pwnc 3
Pwnc 4
Pwnc 5
Pwnc 6

B. **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

Pwnc 1
Pwnc 2
Pwnc 3
Pwnc 4
Pwnc 5
Pwnc 6

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C9 Pa gyfnodau o'r dydd y mae'r myfyrwyr yn eu treulio i ffwrdd o'ch ysgol chi? **TICIWCH GYMAINT AG SY'N BERTNASOL**

A. **(i) GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Diwrnodau ysgol llawn
2. Hanner diwrnodau (h.y. boreau neu brynhawniau)
3. Cyfnodau eraill o amser **DISGRIFIWCH**

(ii) GOFYNNWCH OS C9Ai=1-3 Faint o ddysgwyr sy'n treulio'r cyfnodau hyn o'r diwrnod i ffwrdd o'ch ysgol chi yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

Nifer

Ddim yn gwybod

Diwrnodau ysgol llawn

Hanner diwrnodau (h.y. boreau neu brynhawniau)

Cyfnodau eraill o amser

B. **(i) GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

1. Diwrnodau ysgol llawn
2. Hanner diwrnodau (h.y. boreau neu brynhawniau)
3. Cyfnodau eraill o amser **DISGRIFIWCH**

(ii) **GOFYNNWCH OS C9Bi=1-3** Faint o ddysgwyr sy'n treulio'r cyfnodau hyn o'r diwrnod i ffwrdd o'ch ysgol chi yn y chweched dosbarth?

Nifer

Ddim yn gwybod

Diwrnodau ysgol llawn

Hanner diwrnodau (h.y. boreau neu

brynhawniau)

Cyfnodau eraill o amser

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C10 A yw'r myfyrwyr yn cychwyn ar eu siwrneiau o'ch ysgol chi ynteu o'u cartref?
TICIWCH UN DEWIS YN UNIG

A. GOFYNNWCH OS C3A=1 Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Maent i gyd yn cychwyn o'r ysgol
2. Mae rhai yn cychwyn o'r ysgol, ac eraill o'u cartref
3. Maent i gyd yn cychwyn o'u cartref

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth?

1. Maent i gyd yn cychwyn o'r ysgol
2. Mae rhai yn cychwyn o'r ysgol, ac eraill o'u cartref
3. Maent i gyd yn cychwyn o'u cartref

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C11 Sut y mae'r myfyrwyr sy'n mynychu dosbarthiadau mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu gyda darparwr/wyr eraill yn teithio i'r dosbarthiadau hynny? **TICIWCH GYMAINT AG SY'N BERTHNASOL**

A. (i) GOFYNNWCH OS C3A=1 Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Maent yn defnyddio bws neu fws mini'r ysgol
2. Maent yn defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio
3. Maent yn defnyddio bws neu fws mini a ddarperir gan yr ysgol(ion) neu'r coleg(au) y maent yn teithio iddynt
4. Maent yn teithio yno mewn grwpiau trwy ddefnyddio'r gwasanaethau bysiau rheolaidd sy'n mynd heibio i'r ysgol
5. Maent yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (ar fws, y rhieni yn gyrru, cerdded ac ati)
6. Arall **DISGRIFIWCH**

(ii) **GOFYNNWCH OS C11Ai=1-6** Faint o fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n defnyddio'r dewisiadau hyn i deithio i ddosbarthiadau mewn ysgolion eraill?

	Nifer	Ddim yn gwybod
defnyddio bws neu fws mini'r ysgol		
defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio		
defnyddio bws neu fws mini a ddarperir gan yr ysgol(ion) neu'r coleg(au) y maent yn teithio iddynt		
teithio yno mewn grwpiau trwy ddefnyddio'r gwasanaethau bysiau rheolaidd sy'n mynd heibio i'r ysgol		
Maent yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (ar fws, y rhieni yn gyrru, cerdded ac ati)		
Arall		

B. (i) **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

1. Maent yn defnyddio bws neu fws mini'r ysgol
2. Maent yn defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio
3. Maent yn defnyddio bws neu fws mini a ddarperir gan yr ysgol(ion) neu'r coleg(au) y maent yn teithio iddynt
4. Maent yn teithio yno mewn grwpiau trwy ddefnyddio'r gwasanaethau bysiau rheolaidd sy'n mynd heibio i'r ysgol
5. Maent yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (ar fws, y rhieni yn gyrru, cerdded ac ati)
6. Arall **DISGRIFIWCH**

(ii) **GOFYNNWCH OS C11Bi=1-6** Faint o fyfyrwyr chweched dosbarth sy'n defnyddio'r dewisiadau hyn i deithio i ddosbarthiadau mewn ysgolion eraill?

	Nifer	Ddim yn gwybod
defnyddio bws neu fws mini'r ysgol		
defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio		
defnyddio bws neu fws mini a ddarperir gan yr ysgol(ion) neu'r coleg(au) y maent yn teithio iddynt		
teithio yno mewn grwpiau trwy ddefnyddio'r gwasanaethau bysiau rheolaidd sy'n mynd heibio i'r ysgol		
Maent yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (ar fws, y rhieni yn gyrru, cerdded ac ati)		
Arall		

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C12 A yw'r myfyrwyr yn dychwelyd i'ch ysgol chi ynteu'n mynd adref ar ôl eu dosbarthiadau mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu gyda darparwyr hyfforddiant eraill? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Maent i gyd yn dychwelyd i'r ysgol
2. Mae rhai yn dychwelyd i'r ysgol, ac eraill yn mynd adref
3. Maent i gyd yn mynd adref

B. **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

1. Maent i gyd yn dychwelyd i'r ysgol
2. Mae rhai yn dychwelyd i'r ysgol, ac eraill yn mynd adref
3. Maent i gyd yn mynd adref

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C13 Sut y mae'r myfyrwyr sy'n mynychu dosbarthiadau mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu sy'n mynd at ddarparwyr hyfforddiant eraill yn teithio o'r dosbarthiadau hynny ar ôl gorffen eu sesiynau 'i ffwrdd'? **TICIWCH GYMAINT AG SY'N BERTHNASOL**

A. (i) **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Maent yn defnyddio bws neu fws mini'r ysgol
2. Maent yn defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio
3. Maent yn defnyddio bws neu fws mini a ddarperir gan yr ysgol(ion) neu'r coleg(au) y maent yn teithio iddynt
4. Maent yn teithio yno mewn grwpiau trwy ddefnyddio'r gwasanaethau bysiau rheolaidd sy'n mynd heibio i'r ysgol
5. Maent yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (ar fws, y rhieni yn gyrru, cerdded ac ati)
6. Arall **DISGRIFIWCH**

(ii) **GOFYNNWCH OS C13Ai=1-6** Faint o fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n defnyddio'r opsiynau hyn i deithio o ddosbarthiadau ar ôl gorffen eu sesiynau 'i ffwrdd'?

	Nifer	Ddim yn gwybod
defnyddio bws neu fws mini'r ysgol		
defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio		
defnyddio bws neu fws mini a ddarperir gan yr ysgol(ion) neu'r coleg(au) y maent yn teithio iddynt		
teithio yno mewn grwpiau trwy ddefnyddio'r gwasanaethau bysiau rheolaidd sy'n mynd heibio i'r ysgol		
Maent yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (ar fws, y rhieni yn gyrru, cerdded ac ati)		
Arall		

B. (i) **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

1. Maent yn defnyddio bws neu fws mini'r ysgol
2. Maent yn defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio
3. Maent yn defnyddio bws neu fws mini a ddarperir gan yr ysgol(ion) neu'r coleg(au) y maent yn teithio iddynt
4. Maent yn teithio yno mewn grwpiau trwy ddefnyddio'r gwasanaethau bysiau rheolaidd sy'n mynd heibio i'r ysgol
5. Maent yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (ar fws, y rhieni yn gyrru, cerdded ac ati)
6. Arall **DISGRIFIWCH**

- (ii) **GOFYNNWCH OS C13Bi=1-6** Faint o fyfyrwyr chweched dosbarth sy'n defnyddio'r opsiynau hyn i deithio o ddosbarthiadau ar ôl gorffen eu sesiynau 'i ffwrdd'?

	Nifer	Ddim yn gwybod
defnyddio bws neu fws mini'r ysgol		
defnyddio coetsys/bysiau y mae'r ysgol yn eu contractio		
defnyddio bws neu fws mini a ddarperir gan yr ysgol(ion) neu'r coleg(au) y maent yn teithio iddynt		
teithio yno mewn grwpiau trwy ddefnyddio'r gwasanaethau bysiau rheolaidd sy'n mynd heibio i'r ysgol		
Maent yn gwneud eu ffordd eu hunain yno (ar fws, y rhieni yn gyrru, cerdded ac ati)		
Arall		

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C14 O'ch profiad chi, a oes rhai o'r myfyrwyr yn cyfyngu eu dewis o bynciau i ddewisiadau 'cartref' oherwydd eu bod yn anfodlon teithio i ysgol(ion) neu goleg(au) eraill? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Oes
2. Nac oes
3. Ddim yn gwybod

B. **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

1. Oes
2. Nac oes
3. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C14A=1 NEU C14B =1

C15 Pa mor sylweddol ac eang yw'r anfodlonrwydd hwn? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Sylweddol /eang iawn
2. Eithaf sylweddol/eang
3. Dim ond ychydig o effaith

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth?

1. Sylweddol /eang iawn
2. Eithaf sylweddol/eang
3. Dim ond ychydig o effaith

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C16 A oes unrhyw effaith ar bresenoldeb y myfyrwyr hynny sy'n teithio i safleoedd eraill, ar y diwrnodau y maent yn teithio? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. GOFYNNWCH OS C3A=1 Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Oes – effaith negyddol ac eithaf sylweddol
2. Oes – effaith negyddol, ond dim ond ychydig
3. Dim effaith
4. Oes – effaith gadarnhaol ac eithaf sylweddol
5. Oes – effaith gadarnhaol, ond dim ond ychydig

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth?

1. Oes – effaith negyddol ac eithaf sylweddol
2. Oes – effaith negyddol, ond dim ond ychydig
3. Dim effaith
4. Oes – effaith gadarnhaol ac eithaf sylweddol
5. Oes – effaith gadarnhaol, ond dim ond ychydig

GOFYNNWCH OS (C9A>1 AC C16A<5) NEU (C9B>1 AC C16B<5)

C17 Ar ddiwrnodau pan fo'r myfyrwyr yn teithio i ysgol neu goleg arall am ran o'r diwrnod, a yw hyn yn effeithio'n negyddol ar eu presenoldeb mewn dosbarthiadau yn eu hysgol eu hunain yn ystod y rhan arall o'r diwrnod? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. GOFYNNWCH OS C9A>1 AC C16A<5 Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Ydy – yn eithaf sylweddol
2. Ydy – ond dim ond ychydig
3. Nac ydy
4. Amherthnasol – dim ond am ddiwrnodau llawn y mae'r myfyrwyr yn teithio

B. GOFYNNWCH OS C9B>1 AC C16B<5 Yn y Chweched Dosbarth?

1. Ydy – yn eithaf sylweddol
2. Ydy – ond dim ond ychydig
3. Nac ydy
4. Amherthnasol – dim ond am ddiwrnodau llawn y mae'r myfyrwyr yn teithio

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C18 A yw teithio yn achosi i fyfyrwyr sy'n teithio gael egwyliau byrrach (e.e. ganol y bore a/neu amser cinio) nag sydd ar yr amserlen arferol? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Ydy – yn gyson ac yn sylweddol
2. Ydy – yn gyson, ond dim ond ychydig o amser egwyl a gollir
3. Ydy – ond dim ond weithiau ac nid yw'r effaith yn sylweddol
4. Nac ydy

B. **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth

1. Ydy – yn gyson ac yn sylweddol
2. Ydy – yn gyson, ond dim ond ychydig o amser egwyl a gollir
3. Ydy – ond dim ond weithiau ac nid yw'r effaith yn sylweddol
4. Nac ydy

GOFYNNWCH OS C18A<4 NEU C18B<4

C19 A yw hyn yn cael unrhyw effeithiau negyddol ar y myfyrwyr sy'n teithio? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Ydy
2. Nac ydy
3. Ddim yn gwybod

B. **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth

1. Ydy
2. Nac ydy
3. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C19A=1 NEU C19B=1

C20 Beth yw'r effeithiau negyddol hynny? **TICIWCH BOB UN SY'N BERTHNASOL**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Hwyr ar ddechrau dosbarthiadau
2. Ddim yn cymryd sylw yn y dosbarth
3. Ymddygiad gwael yn y dosbarth
4. Arall **DISGRIFIWCH**

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth

1. Hwyr ar ddechrau dosbarthiadau
2. Ddim yn cymryd sylw yn y dosbarth
3. Ymddygiad gwael yn y dosbarth
4. Arall **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C21 A yw'r defnydd o ddewisiadau lle y mae angen teithio yn cael unrhyw un o'r effeithiau cadarnhaol neu negyddol a nodir isod ar ymgysylltiad a chymhelliant y myfyrwyr? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. GOFYNNWCH OS C3A=1 Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Cadarnhaol ar yr holl fyfyrwyr sy'n teithio
2. Cadarnhaol ar rai o'r myfyrwyr sy'n teithio ond nid arnynt i gyd
3. Cadarnhaol ar y myfyrwyr sy'n dewis peidio â theithio
4. Effaith niwtral ar yr holl fyfyrwyr sy'n teithio
5. Effaith niwtral ar rai o'r myfyrwyr sy'n teithio
6. Effaith niwtral ar y myfyrwyr sy'n dewis peidio â theithio
7. Negyddol ar yr holl fyfyrwyr sy'n teithio
8. Negyddol ar rai o'r myfyrwyr sy'n teithio ond nid arnynt i gyd
9. Negyddol ar y myfyrwyr sy'n dewis peidio â theithio
10. Ddim yn gwybod

B. GOFYNNWCH OS C3B=1 Yn y Chweched Dosbarth

1. Cadarnhaol ar yr holl fyfyrwyr sy'n teithio
2. Cadarnhaol ar rai o'r myfyrwyr sy'n teithio ond nid arnynt i gyd
3. Cadarnhaol ar y myfyrwyr sy'n dewis peidio â theithio
4. Effaith niwtral ar yr holl fyfyrwyr sy'n teithio
5. Effaith niwtral ar rai o'r myfyrwyr sy'n teithio
6. Effaith niwtral ar y myfyrwyr sy'n dewis peidio â theithio
7. Negyddol ar yr holl fyfyrwyr sy'n teithio
8. Negyddol ar rai o'r myfyrwyr sy'n teithio ond nid arnynt i gyd
9. Negyddol ar y myfyrwyr sy'n dewis peidio â theithio
10. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C3A=1

C23A Yn eich barn chi, a yw'r ffaith fod dewisiadau ar gael lle y mae angen teithio yn ystod Cyfnod Allweddol 4 yn cael unrhyw effaith ar y tebygolrwydd y byddai'r myfyrwyr sy'n gwneud y dewisiadau hyn yn dewis aros mewn addysg ôl-16? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Ydy – yn sylweddol ar y myfyrwyr hyn
2. Ydy, ond i raddau bychan yn unig
3. Nac ydy
4. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C3B=1

C23B Yn eich barn chi, a yw'r ffaith fod dewisiadau ar gael lle y mae angen teithio yn y Chweched Dosbarth yn cael unrhyw effaith ar gyfran eich myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 sy'n aros yn eich Chweched Dosbarth chi? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Ydy – mae'n cynyddu'r niferoedd sy'n aros yma yn lle gadael pan eu bod yn 16 mlwydd oed
2. Nac ydy - ni fyddai unrhyw effaith ar y niferoedd sy'n aros pe na byddem yn cynnig y dewisiadau 'teithio i ffwrdd'
3. Arall **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH OS C23A=1/2

C24A A yw'r cynnydd yn nifer y myfyrwyr sy'n aros mewn addysg ar ôl Cyfnod Allweddol 4 yn arwain at ? **TICIWCH BOB UN SY'N BERTHNASOL**

1. Fwy o fyfyrwyr yn aros yn eich Chweched Dosbarth
2. Mwy o fyfyrwyr yn mynd i ganolfan Chweched Dosbarth ar wahân i'r un sydd yn eich ysgol chi
3. Mwy o fyfyrwyr yn mynd i Goleg Addysg Bellach
4. Mwy o fyfyrwyr yn mynd i Ddysgu Seiliedig ar Waith/Prentisiaethau
5. Arall **DISGRIFIWCH**
6. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C23B=1

C24B Pa mor sylweddol yw'r cynnydd yn y niferoedd sy'n aros yn eich Chweched Dosbarth chi oherwydd y dewisiadau lle y mae angen teithio? **TICIWCH UN**

1. Sylweddol iawn – mae'n golygu 25% neu fwy o gynnydd yn y Chweched Dosbarth
2. Sylweddol – mae'n golygu 10%-24% o gynnydd yn y Chweched Dosbarth
3. Bychan – mae'n golygu llai na 10% o gynnydd yn y Chweched Dosbarth
4. Y nesaf peth i ddim - dim ond llond llaw o fyfyrwyr ychwanegol yn y Chweched Dosbarth
5. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1

C25 Sut y mae cyrhaeddiad mewn pynciau lle y mae myfyrwyr yn teithio i ysgol(ion), coleg(au) neu at ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill i'w hastudio yn cymharu â'u cyrhaeddiad mewn pynciau y maent yn eu hastudio yn eich ysgol chi? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Mae eu cyrhaeddiad yn tueddu i fod yn uwch mewn pynciau y maent yn eu hastudio mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu gyda darparwr/wyr hyfforddiant eraill
2. Mae eu cyrhaeddiad ar lefel sy'n gyson â'u perfformiad yn yr ysgol hon
3. Mae eu cyrhaeddiad yn tueddu i fod yn is mewn pynciau y maent yn eu hastudio mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu gyda darparwr/wyr hyfforddiant eraill
4. Ddim yn gwybod

B. **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

1. Mae eu cyrhaeddiad yn tueddu i fod yn uwch mewn pynciau y maent yn eu hastudio mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu gyda darparwr/wyr hyfforddiant eraill
2. Mae eu cyrhaeddiad ar lefel sy'n gyson â'u perfformiad yn yr ysgol hon
3. Mae eu cyrhaeddiad yn tueddu i fod yn is mewn pynciau y maent yn eu hastudio mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu gyda darparwr/wyr hyfforddiant eraill
4. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS DB8=EM AC (C3A=1 NEU C3B=1)

C26 A yw'r ffaith fod myfyrwyr yn teithio yn caniatáu i chi gynnig pynciau iddynt trwy gyfrwng y Gymraeg pan na fydddech yn gallu cynnig hynny fel arall? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 4?

1. Ydy
2. Nac ydy

B. **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

1. Ydy
2. Nac ydy

GOFYNNWCH OS C26A=1 NEU C26B=1

C27 Pa mor bwysig yw'r dewis o astudio pwnc trwy gyfrwng y Gymraeg fel ffactor pan fo myfyrwyr yn dewis teithio i safleoedd eraill? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

A. **GOFYNNWCH OS C3A=1** Yn ystod dwy flynedd Cyfnod Allweddol 2?

1. Prif ffactor y tu ôl i ddewis y rhan fwyaf o'r myfyrwyr sy'n teithio
2. Ffactor pwysig ar gyfer tua hanner nifer y myfyrwyr sy'n teithio
3. Ffactor ar gyfer lleiafrif sylweddol o'r myfyrwyr sy'n teithio
4. Ffactor bychan iawn ar gyfer dim ond llond llaw o'r myfyrwyr sy'n teithio

B. **GOFYNNWCH OS C3B=1** Yn y Chweched Dosbarth?

1. Prif ffactor y tu ôl i ddewis y rhan fwyaf o'r myfyrwyr sy'n teithio
2. Ffactor pwysig ar gyfer tua hanner nifer y myfyrwyr sy'n teithio
3. Ffactor ar gyfer lleiafrif sylweddol o'r myfyrwyr sy'n teithio
4. Ffactor bychan iawn ar gyfer dim ond llond llaw o'r myfyrwyr sy'n teithio

GOFYNNWCH I BAWB

C53 Gosododd Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 ofyniad statudol y dylai 30 o ddewisiadau o bynciau fod ar gael i fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r Chweched Dosbarth. Pa effaith a gafodd hyn ar deithiau myfyrwyr yn eich ysgol chi? **TICIWCH BOB UN SY'N BERTHNASOL**

1. Dim effaith – roedd yr ysgol yn cynnig digon o ddewisiadau heb fod angen cael dewisiadau 'teithio i ffwrdd'
2. Dim effaith – roedd yr ysgol eisoes wedi gwneud trefniadau 'teithio i ffwrdd' a oedd yn caniatáu i'r ysgol gynnig o leiaf y nifer hwn o ddewisiadau ar gyfer myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r Chweched Dosbarth
3. Effaith ar y trefniadau ar gyfer myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 – dechreuodd yr ysgol gynnig dewisiadau 'teithio i ffwrdd' *am y tro cyntaf*
4. Effaith ar y trefniadau ar gyfer myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 – *cynyddodd* yr ysgol nifer y dewisiadau 'teithio i ffwrdd' yr oedd yn eu cynnig cyn i'r Mesur ddod i rym
5. Effaith ar y trefniadau ar gyfer myfyrwyr y Chweched Dosbarth - dechreuodd yr ysgol gynnig dewisiadau 'teithio i ffwrdd' *am y tro cyntaf*
6. Effaith ar y trefniadau ar gyfer myfyrwyr y Chweched Dosbarth – *cynyddodd* yr ysgol nifer y dewisiadau 'teithio i ffwrdd' yr oedd yn eu cynnig cyn i'r Mesur ddod i rym
7. Arall **DISGRIFIWCH**
8. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH I BAWB

C56 A yw eich ysgol chi'n derbyn myfyrwyr **Cyfnod Allweddol 4** sy'n teithio o ysgol(ion) neu goleg(au) eraill? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Ydy
2. Nac ydy

GOFYNNWCH OS C56=1

C57 O faint o ysgolion neu golegau eraill y mae myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 yn teithio i'ch ysgol chi?

YSGRIFENNWCH Y NIFER

GOFYNNWCH OS C56=1

C58 Faint o ddewisiadau o bynciau yr ydych chi'n eu darparu ar gyfer myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 o leoedd eraill?

YSGRIFENNWCH Y NIFER

GOFYNNWCH OS C56=1

C59 Tua faint o fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 o ysgol(ion) neu goleg(au) eraill sy'n teithio i'ch ysgol chi i gymryd y dewisiadau hyn?

YSGRIFENNWCH Y NIFER I'R 10

AGOSAF

GOFYNNWCH OS C56=1

C60 A oes buddiannau i'ch ysgol chi oherwydd bod myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 o sefydliadau eraill yn teithio i'ch ysgol chi? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Oes
2. Nac oes
3. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C60=1

C61 Beth yw'r buddiannau hyn? **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH OS C56=1

C62 A oes unrhyw effeithiau negyddol i'ch ysgol oherwydd bod myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 o sefydliadau eraill yn teithio i'ch ysgol chi? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Oes
2. Nac oes
3. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C62=1

C63 Beth yw'r effeithiau negyddol hyn? **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH I BAWB

C64 A yw eich ysgol chi yn derbyn myfyrwyr y **Chweched Dosbarth** sy'n teithio o ysgol(ion) neu goleg(au) eraill? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Ydy
2. Nac ydy

GOFYNNWCH OS C64=1

C65 O faint o ysgolion neu golegau eraill y mae myfyrwyr y Chweched Dosbarth yn teithio i'ch ysgol chi?

YSGRIFENNWCH Y NIFER

GOFYNNWCH OS C64=1

C66 Faint o ddewisiadau o bynciau yr ydych chi'n eu darparu ar gyfer myfyrwyr y Chweched Dosbarth o leoedd eraill?

YSGRIFENNWCH Y NIFER

GOFYNNWCH OS C64=1

C67 Tua faint o fyfyrwyr y Chweched Dosbarth o ysgol(ion) neu goleg(au) eraill sy'n teithio i'ch ysgol chi i gymryd y dewisiadau hyn?

YSGRIFENNWCH Y NIFER I'R 10

AGOSAF

GOFYNNWCH OS C64=1

C68 A oes buddiannau i'ch ysgol chi oherwydd bod myfyrwyr y Chweched Dosbarth o sefydliadau eraill yn teithio i'ch ysgol chi? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Oes
2. Nac oes
3. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C68=1

C69 Beth yw'r buddiannau hyn? **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH OS C64=1

C70 A oes unrhyw effeithiau negyddol i'ch ysgol oherwydd bod myfyrwyr y Chweched Dosbarth o sefydliadau eraill yn teithio i'ch ysgol chi? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Oes
2. Nac oes
3. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C70=1

C71 Beth yw'r effeithiau negyddol hyn? **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH I BAWB

C72 A yw eich ysgol chi'n defnyddio'r dulliau isod i leihau nifer y myfyrwyr a allai fel arall orfod teithio i ysgol(ion) neu goleg(au) eraill? **TICIWCH BOB UN SY'N BERTHNASOL**

1. Ydy – rydym yn defnyddio cyswllt fideo neu dechnegau electronig eraill
2. Ydy – mae athrawon peripatetig yn teithio i'r ysgol hon i gynnig dewisiadau ychwanegol
3. **UN ATEB** Na – nid ydym yn defnyddio unrhyw un o'r dulliau a nodir uchod

GOFYNNWCH OS C72=1

C73 Faint o ddewisiadau o bynciau Cyfnod Allweddol 4 a/neu'r Chweched Dosbarth a ddarperir trwy ddefnyddio fideo neu dechnegau electronig eraill?

YSGRIFENNWCH Y NIFER

GOFYNNWCH OS C72=1

C74A Tua faint o fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a/neu'r Chweched Dosbarth sy'n cael eu haddysgu trwy ddefnyddio'r dull hwn? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. 1 – 10
2. 11 – 20
3. 21 – 50
4. 51 – 100
5. 100+
6. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C72=1

C74B Pa ganran, yn fras, o'r myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a/neu'r Chweched Dosbarth sy'n cael eu haddysgu trwy ddefnyddio'r dull hwn?

YSGRIFENNWCH Y RHIF I'R GANRAN AGOSAF

GOFYNNWCH OS C72=2

C75 Faint o ddewisiadau o bynciau Cyfnod Allweddol 4 a/neu'r Chweched Dosbarth a ddarperir trwy ddefnyddio athrawon peripatetig?

YSGRIFENNWCH Y NIFER

GOFYNNWCH OS C72=2

C76A Tua faint o fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a/neu'r Chweched Dosbarth sy'n cael eu haddysgu trwy ddefnyddio'r dull hwn?

1. 1 – 10
2. 11 – 20
3. 21 – 50
4. 51 – 100
5. 100+
6. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH OS C72=2

C76B Pa ganran, yn fras, o'r myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a/neu'r Chweched Dosbarth sy'n cael eu haddysgu trwy ddefnyddio'r dull hwn?

YSGRIFENNWCH Y RHIF I'R GANRAN AGOSAF

GOFYNNWCH OS C72>1

C77 Pam nad yw eich ysgol chi'n defnyddio fideo neu dechnegau electronig eraill fel dull damcaniaethol o leihau'r angen i'ch myfyrwyr orfod 'teithio i ffwrdd'? **DISGRIFIWCH Y RHESYMAU**

GOFYNNWCH OS C72<2

C78 Pam nad yw eich ysgol chi'n defnyddio athrawon peripatetig fel dull damcaniaethol o leihau 'teithio i ffwrdd'? **DISGRIFIWCH Y RHESYMAU**

GOFYNNWCH I BAWB

C79 A oes gan eich ysgol unrhyw strategaethau neu dechnegau eraill ar gyfer lleihau nifer y myfyrwyr sy'n teithio o'ch ysgol chi i sefydliadau eraill er mwyn astudio pynciau nad ydynt ar gael yn eich ysgol chi? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Oes **DISGRIFIWCH**
2. Nac oes

C81A GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1C81 Sut y mae teithiau myfyrwyr yn eich ysgol chi i ysgol(ion), coleg(au) eraill neu at ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill yn cael eu hariannu ar gyfer Cyfnod Allweddol 4? **TICIWCH BOB UN SY'N BERTHNASOL, AC OS YW'N BOSIBL, NODWCH GANRANNAU'R CYFANSWM YN FRAS YN Y BLYCHAU YN ERBYN POB EITEM**

1. Grant Llywodraeth Cymru er mwyn cefnogi'r polisi Llwybrau Dysgu 14-19
2. Cyllidebau arferol yr ysgol
3. Gan y myfyrwyr a'u teuluoedd
4. Arall DISGRIFIWCH

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

100%

C81B GOFYNNWCH OS C3A=1 NEU C3B=1C81 Sut y mae teithiau myfyrwyr yn eich ysgol chi i ysgol(ion), coleg(au) eraill neu at ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill yn cael eu hariannu ar gyfer y chweched dosbarth? **TICIWCH BOB UN SY’N BERTHNASOL, AC OS YW’N BOSIBL, NODWCH GANRANNAU’R CYFANSWM YN FRAS YN Y BLYCHAU YN ERBYN POB EITEM**

1. Grant Llywodraeth Cymru er mwyn cefnogi’r polisi Llwybrau Dysgu 14-19	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>			
2. Cyllidebau arferol yr ysgol	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>			
3. Gan y myfyrwyr a’u teuluoedd	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>			
4. Arall DISGRIFIWCH	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>			
- 100%

GOFYNNWCH I BAWB

C82 Mae arian Llywodraeth Cymru ar gyfer y polisi 14-19 wedi ei leihau. Hyd yma, pa effaith, os o gwbl, y mae’r gostyngiad hwn wedi ei gael ar ymagwedd eich ysgol at y cynnig o bynciau i’w hastudio mewn ysgol(ion) neu goleg(au) eraill? **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH I BAWB

C83 Pa effaith neu effaith ychwanegol yr ydych chi’n ei rhagweld, os o gwbl, yn y flwyddyn academiaidd 2013/14 o ganlyniad i leihau’r grant? **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH I BAWB

C84 Beth yw’r prif gyfyngiadau ar ddarparu dewisiadau lle y mae angen i fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 deithio? **TICIWCH UNRHYW UN O’R RHAIN SY’N BERTHNASOL**

1. Dim digon o gyllid
2. Trafnidiaeth gyhoeddus wael neu anghyfleus
3. Peth anfodlonrwydd ymhlith myfyrwyr i deithio neu i astudio yn unlle arall heblaw yn eich ysgol chi
4. Barn negyddol rhai rhieni ynglŷn â myfyrwyr yn teithio
5. Anawsterau amserlennu
6. Monitro ymddygiad myfyrwyr wrth iddynt deithio neu pan eu bod mewn sefydliadau eraill
7. Yr ysgol yn dewis lleihau cymaint â phosibl ar deithio
8. Amserau teithio hirfaith i ysgol(ion), coleg(au) eraill neu at ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill
9. Cost y ddarpariaeth mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu gan ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill

C85 A oes unrhyw gyfyngiadau neu anfanteision eraill o ran teithio i fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4? **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH I BAWB

C86 Beth yw'r prif gyfyngiadau ar ddarparu dewisiadau 'teithio i ffwrdd' ar gyfer myfyrwyr y Chweched Dosbarth? **TICIWCH BOB UN SY'N BERTHNASOL**

1. Dim digon o gyllid
2. Trafnidiaeth gyhoeddus wael neu anghyfleus
3. Peth anfodlonrwydd ymhlith myfyrwyr i deithio neu i astudio yn unlle arall heblaw yn eich ysgol chi
4. Barn negyddol rhai rhieni ynglŷn â myfyrwyr yn teithio
5. Anawsterau amserlennu
6. Monitro ymddygiad myfyrwyr wrth iddynt deithio neu pan eu bod mewn sefydliadau eraill
7. Yr ysgol yn dewis lleihau cymaint â phosibl ar deithio
8. Amserau teithio hirfaith i ysgol(ion), coleg(au) eraill neu at ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill
9. Cost y ddarpariaeth mewn ysgol(ion), coleg(au) eraill neu gan ddarparwr/wyr hyfforddiant eraill

C87 A oes unrhyw gyfyngiadau neu anfanteision eraill o ran teithio i fyfyrwyr y Chweched Dosbarth? **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH I BAWB

C88 Sut y byddech chi'n disgrifio agweddau'r rhieni at yr angen cysylltiedig i deithio os yw eu plant eisiau astudio dewis **Cyfnod Allweddol 4** mewn ysgolion neu golegau eraill? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Cadarnhaol yn gyffredinol
2. At ei gilydd, yn gadarnhaol, ond gyda rhai safbwyntiau negyddol
3. Tueddu i fod yn negyddol, ond gyda rhai safbwyntiau cadarnhaol
4. Negyddol yn gyffredinol
5. Tueddu i fod yn ddiduedd ar y cyfan, gydag ychydig o deimladau cryf y naill ffordd neu'r llall
6. Arall **DISGRIFIWCH**
7. Ddim yn gwybod

C89 A yw barn y rhieni ar deithio yn peri i rai myfyrwyr sydd ar **Gyfnod Allweddol 4** beidio ag astudio dewisiadau lle y mae angen teithio? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Ydy
2. Nac ydy
3. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH I BAWB

C90 Sut y byddech chi'n disgrifio agweddau'r rhieni at y galwadau teithio cysylltiedig os yw eu plant eisiau astudio dewis **y Chweched Dosbarth** mewn ysgolion neu golegau eraill? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Cadarnhaol yn gyffredinol
2. At ei gilydd, yn gadarnhaol, ond gyda rhai safbwyntiau negyddol
3. Tueddu i fod yn negyddol, ond gyda rhai safbwyntiau cadarnhaol
4. Negyddol yn gyffredinol
5. Tueddu i fod yn ddiduedd ar y cyfan, gydag ychydig o deimladau cryf y naill ffordd neu'r llall
6. Arall **DISGRIFIWCH**
7. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH I BAWB

C91 A yw barn y rhieni ar deithio yn peri i rai myfyrwyr sydd **yn y Chweched Dosbarth** beidio ag astudio dewisiadau 'teithio i ffwrdd'? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG**

1. Ydy
2. Nac ydy
3. Ddim yn gwybod

GOFYNNWCH I BAWB

C92 Yn olaf, a allech chi roi syniad o farn gyffredinol rheolwyr ac uwch aelodau staff addysgu eich ysgol ynglŷn â darpariaeth dewisiadau o bynciau ar gyfer myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4? A allech chi ddweud pa un o'r datganiadau canlynol yr ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno ag ef? **TICIWCH UN DEWIS YN UNIG AR GYFER POB UN**

	Cytuno	Anghytuno
Yr agenda drawsnewid 14-19, yn hytrach na Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009, yw'r ysgogiad sylfaenol ar gyfer nifer y dewisiadau y mae'r ysgol yn eu cynnig i fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4.	☐	☐
Pe na byddai'r Mesur wedi ei sefydlu, byddai'r ysgol yn parhau i geisio cynnig yr un nifer o ddewisiadau i fyfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 ag yr ydym yn eu cynnig ar hyn o bryd	☐	☐
Trwy ei gwneud hi'n ofynnol i ddarparu o leiaf 30 o ddewisiadau ar gyfer Cyfnod Allweddol 4, mae'r Mesur wedi ymrwymo'r ysgol i orfod cynnig dewisiadau 'teithio i ffwrdd' ar gyfer myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 y byddai'n well gennym beidio â'u cynnig	☐	☐

GOFYNNWCH OS DB3=1

- C93** A allech chi roi eich barn ar yr un cwestiynau o ran teithio yn y Chweched Dosbarth?
TICIWCH UN DEWIS YN UNIG AR GYFER POB UN

	Cytuno	Anghytuno
Yr agenda drawsnewid 14-19, yn hytrach na Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009, yw'r ysgogiad sylfaenol ar gyfer nifer y dewisiadau y mae'r ysgol yn eu cynnig i fyfyrwyr y Chweched Dosbarth.	☐	☐
Pe na byddai'r Mesur wedi ei sefydlu, byddai'r ysgol yn parhau i geisio cynnig yr un nifer o ddewisiadau i fyfyrwyr y Chweched Dosbarth ag yr ydym yn eu cynnig ar hyn o bryd	☐	☐
Trwy ei gwneud hi'n ofynnol i ddarparu o leiaf 30 o ddewisiadau ar gyfer Cyfnod Allweddol 4, mae'r Mesur wedi ymrwymo'r ysgol i orfod cynnig dewisiadau 'teithio i ffwrdd' ar gyfer myfyrwyr y Chweched Dosbarth y byddai'n well gennym beidio â'u cynnig	☐	☐

GOFYNNWCH I BAWB

- C94** Os ydych chi'n teimlo nad yw'r eitemau yn y ddau gwestiwn diwethaf wedi caniatáu i chi roi sylw i safbwyntiau cyffredinol eich ysgol ar y berthynas rhwng y dewisiadau a gynigir i'r myfyrwyr, yr angen i fyfyrwyr deithio i sefydliadau eraill yn sgil hynny, a thelerau penodol Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru), byddem yn ddiolchgar pe byddech yn nodi'r safbwyntiau hynny yma. **DISGRIFIWCH**

GOFYNNWCH I BAWB

- C95** A oes gennych chi unrhyw safbwyntiau arbennig ynglŷn â ffyrdd buddiol o addasu'r Mesur neu'r 'agenda dewisiadau' sydd wrth ei wraidd, o safbwynt eich ysgol?
DISGRIFIWCH
- C96** Os oes gennych chi unrhyw sylwadau ychwanegol, nodwch nhw yn y blwch a ddarperir.

**OS YDYCH CHI'N FODLON FOD Y WYBODAETH A DDARPARWYD GENNYCH YN GWIR
HYD EITHAF EICH GWYBODAETH AC NAD YDYCH YN AROS AM FWY O WYBODAETH
NA CHYMERADWYAETH GAN GYDWEITHWYR, PWYSWCH 'CYFLWYNO'.**

**Diolch yn fawr am roi o'ch amser i lenwi'r ffurflen hon. Os oes gennych unrhyw
gwestiynau, cysylltwch ag Elizabeth Davies ar 0121 333 6006 neu anfonwch e-bost at
Elizabeth.davies@bmgresearch.co.uk**

DIOLCH

Atodiad C: Canllaw i'r pynciau ar gyfer rhanddeiliaid

Canllaw i'r pynciau

Ymchwil i hyd a lled ac effaith y cynnydd mewn teithio sy'n deillio o
Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009
Llywodraeth Cymru

Nodiadau ar gyfer yr Ymchwilydd

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu'r ymchwil hwn er mwyn archwilio effaith y cynnydd mewn teithio sydd wedi deillio o Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009. Bydd y sawl a gyfwelir naill ai'n gynrychiolydd yr awdurdod lleol â chyfrifoldeb am gludiant neu rwydweithiau lleol; cydgysylltydd rhwydwaith â chyfrifoldeb am y rhwydwaith o ddydd i ddydd; neu uwch athro o ysgol sy'n rhan o'r rhwydwaith 14-19. Bydd y cyfweiliad hwn yn archwilio natur y model a ddefnyddir (model sefydliad canolog a sefydliadau cysylltiedig ac ati) a'r rhesymau dros fabwysiadu'r model, ei gryfderau a'i wendidau, a chanfyddiadau ynglŷn â'i effeithiau (ar agweddau dysgwyr, presenoldeb, cyrhaeddiad, cyfraddau cwblhau'r cwrs ac ati). Bydd y cyfweiliad hefyd yn archwilio effeithiau gostyngiadau mewn grantiau a newidiadau eraill (e.e. sefydlu trefniadau rhanbarthol – sylwer bod y trefniadau/consortia rhanbarthol yn wahanol ar gyfer addysg a chludiant) ac yn ymchwilio safbwyntiau lleol ynglŷn â newidiadau manteisiol y gallai Llywodraeth Cymru eu sbarduno.

Bydd y cyfweiliad yn cael ei gynnal mewn ffordd benagored er mwyn caniatáu i'r ymchwilydd ganfod gwybodaeth sy'n allweddol o ran amcanion yr ymchwil, gan adlewyrchu profiadau'r ymatebydd a galluogi hyblygrwydd i fynd ar drywydd cwestiynau sy'n seiliedig ar ymatebion y sawl sy'n cael ei gyfweld. Ni fydd pob unigolyn a gyfwelir yn meddu ar yr un faint o wybodaeth fanwl ynghylch y rhwydwaith felly dylai'r cyfwelydd ganolbwyntio ar wahanol rannau o'r canllaw hwn, fel sy'n briodol.

Cyflwyniad a chwestiynau cefndir

Cyflwyno'ch hun a BMG Research; dweud wrth yr ymatebydd ein bod wedi'n comisiynu gan Lywodraeth Cymru i archwilio effaith y cynnydd mewn teithio sy'n deillio o Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009. Egluro yr hoffem glywed eu safbwyntiau nhw yn seiliedig ar eu profiadau yn eu rhwydwaith eu hunain ac y bydd y wybodaeth a geir yn cael ei defnyddio i ddatblygu astudiaeth achos a fydd yn rhoi darlun manwl o'r ffordd y mae'r rhwydwaith yn gweithredu a beth yw prif effeithiau ei waith ac unrhyw gynnydd mewn teithio.

Dylai'r cyfwelydd bwysleisio y cynhelir pob cyfweiliad yn unol â chod ymddygiad MRS ac felly na fydd eu henwau'n gysylltiedig â dim y maent yn ei ddweud ac na fyddant yn cael eu henwi yn yr adroddiad terfynol. Bydd y drafodaeth yn cymryd oddeutu 30-45 munud.

Gofynnwch am gael recordio'r drafodaeth, gan roi sicrwydd i'r ymatebydd ynghylch cyfrinachedd

1. Cyn i ni ddechrau, allwch chi roi disgrifiad cryno o'ch rôl i mi, ac os yw'n berthnasol, sut y mae'n gysylltiedig â'r rhwydwaith? Cyfwelydd i archwilio:

- ers pryd maen nhw wedi bod yn y rôl
- sut y daethant yn gysylltiedig â'r rhwydwaith
- eu rôl yn y rhwydwaith

2. **Os yw'r ymatebydd yn swyddog cludiant ALI, gofynnwch:** Sut byddech chi'n disgrifio eich cysylltiad â'r rhwydwaith?

Model y Rhwydwaith

3. Sut y ffurfiwyd y rhwydwaith hwn i ddechrau? Beth oedd eich rhesymau dros ddewis gweithio gyda'r partneriaid sydd gennych? *Cyfwelydd i archwilio:*
 - yr amrywiaeth o bartneriaid sy'n rhan o'r rhwydwaith a'u rolau a'u cyfrifoldebau
 - pa bartneriaid sy'n gyfrifol am wahanol ddarpariaethau/adnoddau e.e. athrawon peripatetig, teithio, atebion electronig
 - os nad yw swyddogion cludiant ALI yn ymwneud rhyw lawer â hyn, gofynnwch pam
4. Sut byddech chi'n disgrifio'r model darparu cludiant a ddefnyddir gan y rhwydwaith?
5. Sut mae'r model hwn yn gweithio'n ymarferol? *Cyfwelydd i archwilio:*
 - pa gyllid sydd ar gael a sut y caiff ei ddyrannu
 - sut y caiff rolau eu dyrannu
 - i ba raddau y mae swyddogion cludiant ALI yn ymwneud â gwneud penderfyniadau ynglŷn â model darparu cludiant a dyrannu cyllid? I ba raddau ydych chi'n credu mai'r lefel hon o ymwneud yw'r lefel briodol? Pam? *Cyfwelydd i archwilio'r posibilrwydd y byddai gwahanol lefelau o ymgysylltiad yn arwain at drefniadau mwy effeithiol neu lai effeithiol*
 - pa wahanol gyrsiau a gynigir a sut y cytunir ar y rhain?
 - pa ddulliau cyflwyno a gynigir a sut y bydd partneriaid yn y rhwydwaith yn cytuno ar sut i gyflwyno gwahanol gyrsiau (e.e. athrawon peripatetig, annog dysgwyr i deithio i leoliadau eraill, defnyddio dulliau electronig ac ati)
 - sut y bydd partneriaid yn cyfathrebu ymysg ei gilydd e.e. cyfarfodydd rheolaidd, drwy gyfrwng cydgysylltydd rhwydwaith ac ati
 - **os nad yw swyddogion cludiant ALI yn ymwneud rhyw lawer, gofynnwch:** ym mha ffyrdd y gellid cynnwys mwy ar swyddogion cludiant yr ALI a pha effaith allai hyn ei chael ar weithrediad cyffredinol y model darparu cludiant?

6. Beth oedd y rhesymau dros ddewis y model hwn ar gyfer y rhwydwaith?
Cyfwelydd i archwilio:
 - rhesymau ariannol
 - rhesymau daearyddol
 - yr adnoddau a oedd ar gael
7. Sut, os o gwbl, y mae'r model wedi esblygu ers iddo gael ei sefydlu? Pa newidiadau sydd wedi'u gwneud ac am ba resymau?
8. Sut rydych chi'n nodi rhagor o feysydd i'w datblygu yn y rhwydwaith?
Cyfwelydd i archwilio
 - defnyddio Gwybodaeth am y Farchnad Lafur i nodi meysydd cwrs newydd i'w cynnig
 - defnyddio cyfarfodydd i drafod a chytuno ar feysydd ar gyfer newid
9. Beth ydych chi'n credu yw cryfderau neu wendidau'r model hwn?
10. Sut, os o gwbl, ydych chi'n credu y gellid gwella'r model? Pam hynny?

Effaith y Rhwydwaith

Cyfwelydd i gyfeirio at Wybodaeth am y Farchnad os ar gael i ganfod nifer y dysgwyr a fydd yn teithio i leoliadau eraill a gofyn y cwestiynau canlynol fel sy'n briodol i'r model a gynigir.

11. Pa fathau o effeithiau, os o gwbl, ydych chi'n credu y mae'r cynnydd yn nifer y cyrsiau wedi'u cael ar ddysgwyr mewn gwirionedd? *Cyfwelydd i archwilio:*
 - deilliannau/cyrhaeddiad
 - agwedd dysgwyr tuag at astudio
 - presenoldeb
 - cynnydd
 - gallu i astudio drwy gyfrwng y Gymraeg

12. Mewn perthynas â'm cwestiwn blaenorol, pa effaith, os o gwbl, ydych chi'n credu y mae'r angen i **deithio** mwy yn ei chael ar ddysgwyr?

- deilliannau/cyrhaeddiad
- agwedd dysgwyr tuag at astudio
- presenoldeb
- cynnydd
- gallu i astudio drwy gyfrwng y Gymraeg

13. A yw'r model darparu cludiant a ddefnyddir gan y rhwydwaith wedi cael unrhyw effeithiau ehangach? Beth yw'r rhain? *Cyfwelydd i archwilio:*

- gwell cysylltiadau rhwng colegau/llai o gystadlu
- gwell defnydd o Wybodaeth am y Farchnad Lafur
- gwell gallu i gadw/recrwtio staff
- nifer uwch o ddysgwyr
- gostyngiad yn y nifer o bobl ifanc nad ydynt mewn gwaith, addysg na hyfforddiant yn yr ardal

14. A ydych wedi cael sylwadau gan rieni neu ofalwyr (naill ai'n uniongyrchol neu drwy ddysgwyr neu gydweithwyr) ynghylch yr effaith y mae'r cynnydd yn yr hyn sy'n cael ei **gynnig** wedi'i chael ar eu plant? Beth yw hyn?

15. A ydych wedi cael sylwadau gan rieni neu ofalwyr (naill ai'n uniongyrchol neu drwy ddysgwyr neu gydweithwyr) ynghylch yr effaith y mae'r cynnydd mewn **teithio** wedi'i chael ar eu plant? Beth yw hyn? *Cyfwelydd i archwilio:*

- amseroedd teithio hirach
- gwella hunan barch eu plant
- credu bod plant yn fwy parod i ddysgu ar ôl cyrraedd os ydynt yn gwneud eu ffordd eu hunain

16. Beth, os o gwbl, yw effeithiau pennaf cynnydd mewn teithio ar **athrawon**, hyd y gwyddoch chi? *Cyfwelydd i archwilio:*

- unrhyw effaith ar wersi/ymrwymadau eraill
- prydlondeb
- cadw dysgwyr
- bodlonrwydd staff

17. Pa ffactorau yn eich barn chi sydd wedi caniatáu i'r model darparu cludiant a ddefnyddir gan y rhwydwaith gael yr effeithiau hyn? *Cyfwelydd i archwilio:*

- elfennau o arfer gorau
- effaith y model a ddewiswyd

18. I'r gwrthwyneb, a oes unrhyw ffactorau wedi peri rhwystr o ran sicrhau effeithiau neu effeithiau pellach? Beth yw'r rhain?

Swyddogion Cludiant Awdurdodau Lleol

19. Pa gostau cludiant ychwanegol y mae awdurdodau lleol ac ysgolion wedi'u cael wrth fynd ati i fodloni gofynion Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru), ac ar gyfer beth y dyrannwyd y costau?
20. Ym mha ffyrdd y mae'r costau darparu wedi bod yn wahanol ar gyfer teithio ychwanegol mewn ardaloedd gwledig a threfol? Pam oedd hyn?
21. Beth fydd yr effaith ariannol ar Gonsortia, wrth i'r grantiau 14-19 gael eu diddymu'n raddol? Ym mha ffyrdd, os o gwbl, ydych chi'n bwriadu mynd i'r afael â hyn? *Cyfwelydd i archwilio'n benodol unrhyw effaith y bydd diddymu'r grantiau 14-16 yn raddol yn ei chael ar gynlluniau cludiant awdurdodau lleol. Gofalwch fod yr ymateb yn glir, os bydd unrhyw effaith yn cael ei amlygu, pa un ai ar y gyllideb cludiant neu addysg y bydd yr effaith.*
22. Beth, yn eich barn chi, fydd yr heriau allweddol y bydd awdurdodau lleol yn eu hwynebu o ran diwallu'r cynnydd yn y galw am gludiant? Sut mae eich awdurdod chi wedi mynd i'r afael â hyn?
23. Pa elfennau, os o gwbl, o'r model darparu cludiant, ydych chi'n credu yw'r rhai mwyaf effeithiol neu sy'n enghreifftiau o 'arfer da'? Ydych chi'n meddwl y gellid trosglwyddo'r fath elfennau arfer da i ardaloedd eraill?

Rhagor o newidiadau a gwelliannau

24. GOFYNNWCH I GYNRYCHIOLWYR RHWYDWEITHIAU Beth fydd yr effaith ariannol ar Gonsortia, wrth i'r grantiau 14 -19 gael eu diddymu'n raddol? Ym mha ffyrdd, os o gwbl, ydych chi'n bwriadu mynd i'r afael â hyn? *Cyfwelydd i archwilio'n benodol unrhyw effaith y bydd diddymu'r grantiau 14-16 yn raddol yn ei chael ar gynlluniau cludiant awdurdodau lleol. Gofalwch fod yr ymateb yn glir, os bydd unrhyw effaith yn cael ei amlygu, pa un ai ar y gyllideb cludiant neu addysg y bydd yr effaith.*

25. Beth yw'r effeithiau allweddol y mae'r rhwydwaith wedi gorfod ymdopi â nhw yn sgil gostyngiad yn y grantiau sydd ar gael? *Cyfwelydd i archwilio:*

- effaith ar y cynnig yn gyffredinol
- effaith ar niferoedd dysgwyr

26. Beth yw'r prif newidiadau, os o gwbl, sydd wedi effeithio ar allu'r rhwydwaith i gyflawni o ran y mesur Dysgu a Sgiliau ers ei gyflwyno? *Cyfwelydd i archwilio:*

- newidiadau penodol sydd wedi effeithio ar y rhwydwaith e.e. sefydlu trefniadau rhanbarthol
- cyfwelydd i archwilio effaith pob ffactor

27. Sut mae'r rhwydwaith wedi ymateb i'r effeithiau yr ydych wedi'u disgrifio, neu wedi mynd i'r afael â nhw?

28. Yn y dyfodol, a oes unrhyw newidiadau neu welliannau a fyddai'n fanteisiol, yn eich barn chi, ac y gallai Llywodraeth Cymru eu sbarduno? *Cyfwelydd i archwilio:*

- Ymarferoldeb yng ngoleuni cyllidebau tynn a'r angen i arbed arian yn sgil effeithlonrwydd

29. A oes rhagor o sylwadau yr hoffech eu gwneud ynglŷn â'ch profiad o weithio o fewn y rhwydwaith hwn?

Ymchwilydd i wneud yn siŵr bod eu manylion cyswllt gan y sawl a gyfwelwyd rhag ofn y bydd ganddynt ragor o wybodaeth i'w hanfon neu os bydd ganddynt unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r ymchwil hwn yn y dyfodol

Diolch a Chloi

Canllaw i'r drafodaeth

Ymchwil i hyd a lled ac effaith y cynnydd mewn teithio sy'n deillio o
Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 –
canllaw i'r drafodaeth ar gyfer grwpiau
Llywodraeth Cymru

Nodiadau ar gyfer yr Ymchwilydd

Nod y trafodaethau hyn yw dod i ddeall profiadau ac agweddau dysgwyr mewn rhwydweithiau astudiaeth achos, yn arbennig yn yr ardaloedd hynny lle mae disgwyl i ddysgwyr deithio i ysgolion a cholegau eraill i ddilyn amrywiaeth ehangach o gyrsiau. Yn benodol, byddant yn archwilio:

- agweddau tuag at deithio neu ymdriniaethau eraill a ddefnyddir gan rwydweithiau
- a yw'r cynnydd yn nifer y dewisiadau sydd ar gael neu'r cynnydd mewn teithio wedi dylanwadu ar eu hagweddau tuag at addysg a'u dewis o gyrsiau

Ymchwilydd i nodi, er bod y pynciau'n berthnasol i ymatebwyr mewn ardaloedd lle y defnyddir amrywiaeth o ddulliau er mwyn gallu cynnig cyrsiau ychwanegol, **dylid *teilwra'r cwestiynau fel sy'n briodol, gan roi pwyslais ar deithio gan ddysgwyr, adnoddau electronig ac athrawon peripatetig*** i adlewyrchu profiadau'r dysgwyr.

Cyflwyniad

Diolch am gytuno i gymryd rhan yn yr ymchwil hwn. Fy enw i ydy XXX ac rydw i'n gweithio i'r cwmni ymchwil annibynnol, BMG Research, sydd wedi'i leoli yn Birmingham.

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu'r ymchwil hwn er mwyn edrych ar effaith y cynnydd mewn teithio sydd wedi digwydd o ganlyniad i gynnig dewis ehangach o gyrsiau i ddysgwyr rhwng 14 ac 19 oed yng Nghymru.

Byddwn yn trafod amrywiaeth o themâu heddiw ac rydw i eisiau i chi i gyd gymryd rhan fel y gallwn rannu eich syniadau a'ch meddyliau er mwyn ein helpu ni i gael darlun da o'ch profiadau.

Rydw i'n ymchwilydd annibynnol sy'n gweithio i BMG Research – nid i Lywodraeth Cymru. Byddwch mor onest â phosibl – rydym eisiau casglu barn a safbwyntiau go iawn. Bydd unrhyw beth yr ydych yn ei ddweud yma'n cael ei gadw'n gyfrinachol gan BMG Research. Ni fydd neb arall yn gwybod beth rydych chi wedi'i ddweud, gan na fyddwn yn enwi neb yn yr adroddiad rydym yn ei ysgrifennu. Pan fydd y trafodaethau hyn i gyd wedi'u cwblhau, bydd adroddiad (gyda dyfyniadau dienw) yn cael eu hanfon at y cleient.

Gyda'ch caniatâd chi, hoffwn recordio'r drafodaeth, dim ond rhag i mi orfod gwneud gormod o nodiadau ac er mwyn gwneud yn siŵr fy mod yn gallu canolbwyntio ar yr hyn rydych chi'n ei ddweud.

Rheolau Sylfaenol

Nid oes unrhyw atebion cywir neu anghywir, mae'n bwysig ein bod ni'n cael clywed am eich profiadau a'ch safbwyntiau i gyd. Dim ond un i siarad ar y tro, er mwyn inni allu clywed yr hyn sy'n cael ei ddweud.

Torri'r ias

1. Gofynnwch i aelodau'r grŵp i gyd:

- gyflwyno eu hunain
- dweud pa gyrsiau y maent yn eu hastudio y mae'n rhaid iddyn nhw neu eu hathrawon deithio neu ddefnyddio adnoddau electronig er mwyn eu dilyn neu eu darparu (gan nodi'n benodol pa ddulliau a ddefnyddir)
- dweud ym mha flwyddyn ysgol y maen nhw
- rhoi disgrifiad byr o'r math o deithio a wneir, os yn berthnasol (faint o amser mae'n gymryd/dull o deithio)
- ers pa bryd maen nhw wedi bod yn dilyn y cwrs/teithio
- pa mor bell maen nhw'n deithio, o'i gymharu â'r pellter maen nhw'n ei deithio i'w prif ysgol

Rhesymau dros ddewis cwrs

2. Beth oedd eu rhesymau dros ddewis y cyrsiau hyn (e.e. a oes ganddyn nhw astudiaethau neu yrfa mewn golwg y bydd y cwrs/cyrsiau hyn yn eu galluogi i'w dilyn, meddwl y byddant yn cael graddau gwell ar y cwrs hwn na chysiau eraill, diddordeb cyffredinol/mwynhad ac ati)
3. Beth fydden nhw wedi ei wneud pe na bai'r opsiwn hwn ar gael?
 - OS NAD OES ANGEN I DDYSGWYR DEITHIO A fyddent yn ystyried teithio os nad oedd unrhyw ffordd arall o ddilyn y cwrs hwn? Pa mor bell?
4. Beth yw'r pellter mwyaf y bydden nhw wedi ystyried teithio er mwyn astudio? Pam? e.e. rhesymau ariannol, y pellter

Adolygwch y canfyddiadau a thrafodwch ymatebion y dysgwyr, cofnodwch nhw ar siart troi.

Profiad o'r cwrs

Hwyluswr i archwilio teithio/athrawon peripatetig/adnoddau electronig ar wahân gyda'r grŵp fel sy'n berthnasol i'w profiadau nhw

5. Pa effaith y mae'r trefniadau wedi'u cael arnyn nhw? (er enghraifft, bod yn hwyr i'r dosbarth, mwy o gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg, trafferthion cymryd sylw yn y wers/blinder, mwy o ddewis o gyrsiau a gwell/gwaeth graddau o ganlyniad i

hynny, unrhyw effeithiau ar ymddygiad neu ddiddordeb yn y wers naill ai mewn ffordd gadarnhaol neu negyddol?)

6. Ydyn nhw'n meddwl eu bod nhw'n mwynhau'r cyrsiau hyn fwy neu lai, neu'n cael cymaint/mwy/llai ohonynt ag y maent yn ei gael o gyrsiau eraill yn eu prif ysgol neu goleg. Pam?
7. Ydyn nhw'n disgwyl cael graddau tebyg i'r graddau y byddant yn eu cael yn eu hastudiaethau eraill yn eu prif ysgol neu goleg? Pam?
8. Ydyn nhw wedi trafod y trefniadau teithio/athrawon peripatetig/adnoddau electronig gyda'u rhieni – beth yw eu barn nhw am y ffordd y caiff y cwrs ei ddarparu? O ran dilyn y cwrs, a oedd eu rhieni'n dal yn gefnogol?

Adolygwch y canfyddiadau a thrafodwch yr ymatebion, gan eu cofnodi ar siart troi.

Safbwyntiau cyffredinol ar y trefniadau darparu a'r meysydd i'w gwella yn y dyfodol

9. Yn gyffredinol, beth ydych chi'n feddwl yw'r manteision neu'r heriau o safbwynt cael rhagor o ddewis o gyrsiau?
10. Gan feddwl yn ôl i'r hyn yr oeddech eisiau ei gyflawni drwy gymryd rhan yn y cwrs, ydy'r cwrs wedi cwrdd â'ch disgwyliadau? Fyddech chi'n dewis yr opsiwn hwn pe baech yn cael yr un dewis eto?
11. Sut, os o gwbl, ydych chi'n credu y gellid datblygu'r ffordd y cynigir y cwrs yn y dyfodol?
 - Pa agweddau ydych chi'n meddwl y dylid eu cadw yr un fath
 - Pa agweddau ydych chi'n meddwl y gellid eu gwella
 - Pa agweddau y dylid eu dileu/newid?

Adolygwch y canfyddiadau a thrafodwch yr ymatebion, gan eu cofnodi ar siart troi.

Yn olaf

- Yn gyffredinol, mewn un frawddeg, sut byddech chi'n crynhoi'r broses o deithio i ddosbarthiadau/bod ag athrawon peripatetig/defnyddio adnoddau electronig?
- Diolch yn fawr i chi am eich amser. Oes 'na unrhyw beth arall yr hoffech ei ychwanegu ynglŷn â'ch profiadau o'r cyrsiau yr ydych wedi'u dilyn?
- Casglwch fanylion cyswllt a chaniatâd ar gyfer cyswllt pellach os bydd angen.

Hwyluswr i ddiolch a chloi

Atodiad D: Tabl y Ffigurau

Ffigur 1: Cyfnodau o'r diwrnod y mae dysgwyr ysgolion yn eu treulio i ffwrdd oddi wrth eu prif ysgol a nifer y dysgwyr y mae hyn yn ei gynnwys	27
Ffigur 2: Ble y mae dysgwyr yn dechrau ar eu teithiau	28
Ffigur 3: Cyfran yr ysgolion sy'n defnyddio gwahanol ddulliau o gludiant ar gyfer teithiau allan a theithiau yn ôl gan ddysgwyr Cyfnod Allweddol 4, a nifer y dysgwyr sy'n defnyddio'r dewisiadau hyn.....	30
Ffigur 4: Cyfran yr ysgolion sy'n defnyddio gwahanol ddulliau o gludiant ar gyfer teithiau allan a theithiau yn ôl gan ddysgwyr y chweched dosbarth, a nifer y dysgwyr sy'n defnyddio'r dewisiadau hyn.....	31
Ffigur 5: I ble y mae dysgwyr ysgolion yn dychwelyd ar ôl cael gwersi mewn sefydliadau eraill	32
Ffigur 6: Cyfran yr ysgolion sy'n credu bod rhai dysgwyr yn cyfyngu ar eu dewisiadau oherwydd eu bod yn anfodlon teithio at wahanol ddarparwyr	45
Ffigur 7: Lefel yr effaith ar bresenoldeb dysgwyr ar y diwrnodau pan eu bod yn teithio	47
Ffigur 8: Pa un a yw teithio yn achosi i ddysgwyr gael amseroedd egwyl byrrach nag sydd yn yr amserlen fel rheol	50
Ffigur 9: Pa un a yw'r defnydd o ddewisiadau lle y mae angen teithio yn cael effeithiau cadarnhaol neu negyddol ar ymgysylltiad a chymhelliant dysgwyr	51
Ffigur 10: Sut y byddech chi'n disgrifio agweddau'r rhieni at yr angen cysylltiedig i deithio os yw eu plant eisiau astudio dewisiadau gyda darparwyr eraill?	56
Ffigur 11: Sut y mae cyrhaeddiad yn wahanol rhwng cyrsiau ar gyfer dysgwyr sy'n teithio?	58
Ffigur 12: A oes buddiannau i'ch ysgol chi yn sgil derbyn dysgwyr o sefydliadau eraill?	61
Ffigur 13: Y prif gyfyngiadau ar ddarparu dewisiadau y mae'n rhaid i ddysgwyr deithio ar eu cyfer	63
Ffigur 14: Yr effaith a gafwyd ar ysgolion yn sgil y gofyniad bod 30 o ddewisiadau cwrs ar gael ar gyfer myfyrwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth	66
Ffigur 15: Dulliau a ddefnyddir gan ysgolion i leihau nifer y dysgwyr a fyddai'n gorfod teithio fel arall.....	71
Ffigur 16: Yr effaith a ddisgwylir yn sgil lleihau'r grant yn ystod y flwyddyn academaidd 2013/14	80
Ffigur 17: Safbwyntiau am ddewisiadau cyrsiau i ddisgyblion cyfnod allweddol 4.....	81
Ffigur 18: Cyfran yr ysgolion sydd â chweched dosbarth.....	90
Ffigur 19: Math o ysgol yn ôl darpariaeth Cyfrwng Cymraeg	93

Atodiad Dd: Tabl y Tablau

Tabl 1: Nifer y dysgwyr a oedd yn teithio fesul ysgol – wedi eu bandio *	24
Tabl 2: Nifer gyfartalog y cyrsiau a gynigid ar Gyfnod Allweddol 4 ar lefel yr Awdurdod Lleol	33
Tabl 3: Nifer gyfartalog y cyrsiau a gynigid ar gyfer dysgwyr ôl-16 ar lefel Awdurdod Lleol	34
Tabl 4: Cyfanswm yr arian grant a ddyranwyd i gludiant.....	36
Tabl 5: Canran yr arian grant a ddyranwyd i gludiant yn ôl oedran y derbynwyr	37
Tabl 6: Cyfran y cyllid cludiant o wahanol ffynonellau a ddefnyddiwyd gan ysgolion ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth	39
Tabl 7: Cyrsiau y teithiodd dysgwyr Cyfnod Allweddol 4 ar eu cyfer	43
Tabl 8: Cyrsiau y teithiodd dysgwyr y chweched dosbarth ar eu cyfer	44
Tabl 9: Cyfran yr holl ysgolion o fewn Awdurdodau Lleol Cymru	91
Tabl 10: Maint ysgolion yng Nghymru	92